

FEJÉR

KOMÁROM-ESZTERGOM

VESZPRÉM

REGIO REGIA

A KÖZÉP-DUNÁNTÚL ÉRTÉKTEREMTŐINEK MAGAZINJA

50 éves a Gyermelyi

Tóth Béla, igazgató

SVÉT
mentorprogram

Épül
a 83-as út
Pápán

Balatoni
nyár

IX. Barlang / Grotta kiállítás

**A Kuny Domokos Múzeum kilencedik alkalommal rendezi meg a
Barlang/Grotta kiállítást
Tatán, a Törökkori bejáróban,
2021. augusztus 6. és augusztus 22. között.**

A kiállítás témája: Átjáró

A kiállításra jelentkezhetnek 40 évnél fiatalabb professzionális képzőművészek, valamint a művészeti egyetemek hallgatói festménnyel, grafikával, szoborral, installációval. A kiállítás meghívásos és szabad beadásos rendszerben kerül megrendezésre. A korábbi kiállítók meghívottként szerepelhetnek korhatár nélkül.

Jelentkezni 2021. július 4-ig lehet e-mailben.

Kérjük, a jelentkezők küldjenek a torokkorikiallitas@gmail.com e-mail címre maximum 5 db képet JPG formátumban (1 MB – 5 MB), alkotó nevével, címmel, mérettel, technikával és készítési évvel együtt), és egy rövid szakmai önéletrajzot. A korábbi Barlang/Grotta kiállításokon résztvevőknek nem kell önéletrajzot küldeniük, elég a kiállításra szánt munkákat elküldeni.

A kiállítandó képek mérete ne haladja meg az 1m x 1m-t.

A pályázat eredményéről, képek leadásáról, és a megnyitó pontos idejéről mindenkit e-mailben értesítünk.

A képeket kiállításra kész állapotban kérjük leadni.

A kiállítás anyagából katalógus készül.

A kiállítási anyagok gyűjtése Budapesten (helyszínt később egyeztetünk a kiállítókkal), Zalaegerszegen és Tatán a Vármúzeumban lesz.

A legjobb alkotók a következő évben lehetőséget kapnak önálló kiállításra a Kuny Domokos Múzeumban.

KUNY
DOMOKOS
MÚZEUM

További információ:

Kövesdi Mónika 20/579-5716

Kammerlohr-Kováts László 70/318-6311

torokkorikiallitas@gmail.com

*A Thermotechnika-Crown Cool Kft. által
kifejlesztett kézfertőtlenítő automata.*

Félmilliárdos egészségipari beruházás Tatabányán

Az 1986 óta kereskedelmi és vendéglátóipari hűtőket gyártó vállalat a beruházás során teljes körű felújítással termelőterületté alakított egy 720 négyzetméteres raktárcsarnokot, valamint 660 négyzetméteren raktárat hozott létre; az új termékek gyártásához korszerű gépeket vásárolt, illetve szűrőgyártó gépsort telepített.

– A TC Clair 1000 a beszívott levegőből 99,98 százalékos hatékonysággal kiszűr minden szennyeződést, majd a beépített ózonmentes UV-C kompakt fénycsövek fertőtlenítik a légáramot, elpusztítva ezzel a vírusokat, baktériumokat és egyéb kórokozókat. Az így kialakított többlepcsősz tisztítórendszer a ma elérhető legmodernebb megoldás a termék felhasználási területein.

– A mindennapi fertőtlenítésben jelentős szerepet játszó termékek gyártásához szükséges beru-

A levegő legmagasabb fokú tisztasága ma HEPA szűrő alkalmazásával érhető el. A cég mindenképpen ezzel kívánta felszerelni légtisztító berendezését, de a készítésére Magyarországon nem találtak gyártót. Mivel el kívánták kerülni a külső szállítótól való függést, saját szűrőgyártó gépsor megvásárlása mellett döntöttek, mellyel a jövőben más igényeket kielégítő szűrőbetétek is gyárthatók lesznek.

FOTÓ: PÉNZÜGYMINISZTERIUM

Regio Regia

A Közép-Dunántúli értéktérítőinek magazinja
XXI. évfolyam 149. szám
<http://www.regioregia.hu>

Kiadja:

Regio Regia Nonprofit Kft.
2800 Tatabánya, Táncsics u. 51.
info@regioregia.hu
Telefon/Fax: 34/310-971

Felelős kiadó: Cseh Teréz, ügyvezető igazgató
Főszerkesztő: Veér Károly

Munkatársak:

Cseh Teréz, Dévényi Zsóka, Dr. Göde Andrea,
Herendi Judit, Horváth Tímea, Kiss T. József,
Mazán Tibor, Mórocz Károly, M. Tóth Sándor,
Nagy Péter, Réz Napsugár, Süle Ádám,
Taizs Gergő, Tárnay Olivér

Szerkesztőségi asszisztens:

Dr. Révészné Dévényi Zsóka

Fotó: Kiss T. József, Mazán Tibor, Raáb Zoltán,
Szabó János

Címlapfotó: Veér Károly

Nyomdai előkészítés:

KEM-Bridge Net, Tatabánya

Tördelőszerkesztő: Veér Zoltán

Nyomda:

Pauker Nyomda
1047 Budapest, Baross utca 11-15.
www.pauker.hu

A lapban megjelent hirdetések és PR-cikkek
tartalmáért a szerkesztőség nem vállal felelősséget!
HU-ISSN: 1785-7074

E havi interjúinkból ajánljuk:**A Simon Plastics családbarát, felelős foglalkoztató 14. oldal**

A Székesfehérvári Család és KarrierPont 2021-ben a kőszárhegyi telephelyű Simon Plastics Kft.-nek adományozta „Családbarát, felelős foglalkoztató” díját. A kitüntető címet – tekintettel a járványra – a cég aulájában **Berdő-Kovács Erika**, a Székesfehérvári CSAKPont szakmai vezetője adta át **Simon Péter** ügyvezető igazgatónak, akit lapunk is megszólított az esemény kapcsán.

BeszeljAngolul.com**22. oldal**

Nincs több kudarc a nyelvtanulásban! Vége az akár évtizedeken át tartó újrakezdésnek, a gyors felejtésnek! Eljött viszont az értés, az idegen nyelven való könnyed megszólalás ideje. A **BeszeljAngolul.com** rendszer megalkotói, **Lados Olivér** és **Lados Eszter** huszonkét évnyi tapasztalatuk alapján egy forradalmian új megközelítést és eszközt adtak a nyelvtanuláshoz, vagy helyesebben a nyelvelsajátításhoz.

50 éves a Tatabányai Múzeum**40. oldal**

A Tatabányai Múzeum 2021-ben fontos mérföldkőhöz érkezik, hiszen 50 éves lesz az intézmény. Ennek apropóján beszélgettünk **A. Pál Gabriella** múzeumigazgatóval eredményekről, tervekről, múltjáról és jövőjéről. Kiderül többek között az is, hogy mire a legbüszkébb, és milyen kihívásokkal kellett megküzdenie közel nyolc intézményvezetői éve alatt.

Sevela Zsuzsanna, Fejér megye**Gránátalma díjas népművésze****44. oldal**

Fejér megyében három népművészeti egyesület működik, ezek egyike a Magyarországi Alkotóművészek Nyugat-és Közép-dunántúli Regionális Társasága. Elnöke, Sevela Zsuzsanna, akinek neve összekapcsolódik a népművészet – hagyományörzés – játék fogalmakkal a szakmában. Tevékenységét 2021-ben, a 17. Országos Népművészeti Kiállításon Gránátalma díjjal ismerték el.

T A R T A L O M**LAPINDÍTÓ**

Félmilliárdos egészségipari beruházás Tatabányán..... 3. oldal

Egy kis sci-fi a Gerecse lábánál..... 5. oldal

Tiszteltetés a téglapítész előtt..... 6. oldal

GAZDASÁG, VÁLLALKOZÁS

100%-ban megújuló energiaforrások a Bridgestone-nál.... 7. oldal

50 éves a gyermelyi tésztagyár..... 8-11. oldal

Újabb innovációs díjat nyert a Graboplast..... 12. oldal

Újabb versenyképesség-növelő program indul 13. oldal

A Simon Plastics családbarát, felelős foglalkoztató..... 14-16. oldal

Az Év Beszállítója lett a Bridgestone Tatabánya 17. oldal

Kulcs az egészséges ételhez, a lektinmentes ételhez ... 18-19. oldal

Biztos jövőt és életpályát kínál a vendéglátás..... 20-21. oldal

Áttörés a nyelvtanulásban: BeszeljAngolul.com..... 22-25. oldal

Támogatásból szépülnek meg KEM templomai is..... 26. oldal

ÖNKORMÁNYZAT

Újabb szakasszal bővül az Általér-völgyi kerékpárút 27. oldal

Nagyot lépett előre Polgárdi..... 28-29. oldal

Egy kis sci-fi a Gerecse lábánál

A 70-es, 80-as években elárasztották a mozivásznat a fantasztikus filmek. Űrodüsszeia, Csillagok háborúja, Szárnyas fejvadász, vagy a magyar Pirx-sorozat – valamennyiben közös volt, hogy különféle robotok mászkáltak ide-oda, akár meghatározott feladatot végezve, akár önálló akarattal rendelkezve. Tátott szájjal csodálkoztunk rá a főleg Japánból érkező tudósításokra, ahol szintén okos automaták produkálták magukat a nagyközönség előtt.

A XXI. századra – bár az önálló akaratú, humanoid masinákra még várni kell – mindez valósággá vált. A gyárak, üzemek szerelősorain beprogramozott célgépeket, automatikus gyártósorokat láthatunk, melyek külső beavatkozás nélkül végzik pontosságot megkívánó, az emberi hibafaktort kizáró tevékenységüket.

Tudjuk, hogy Jules Verne álmai is sorról-sorra megvalósultak, és elfogadjuk, hogy a nagyipar ma már nem nélkülözheti az automatizálást. Az azonban megint más dolog, hogyha valaki szembesül ezekkel az okos gépekkel.

A minap Gyermelyen jártam, az 50 éves tésztagyárban, ahol lerakták harmadik malmuk alapkövét, és átadtak egy új beruházást. Varga Mihály pénzügyminiszter, Tóth Béla igazgató és dr. Völner Pál országgyűlési képviselő hősiesen, védőruhába öltözve vágták át a szalagot, a steril környezetbe a sajtó képviselői nem mehettek be. A szél elől védett raktárban vártuk az alapkövet.

Mínta a futurisztikus filmek díszletei közé kerültünk volna: automata targoncák hozták-vitték a raklapokat, csendesen, fáradságot nem ismerve, pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, és udvariasan megálltak a csetlő-botló fotós előtt.

Szép új világ – embert alig látni, a masinák végzik dolgukat. Remélem, hogy tíz év múlva nem egy emberszabású, kifogástalan külsejű és modorú robottal kell interjút csinálnom a Gyermelyi Zrt. 60. évéről. Van, amin nem kell változtatni! Nekem kiválóan megfelelt Tóth Béla, a mai igazgató is!

Veér Károly, főszerkesztő

T A R T A L O M

Veszprém - Európa Kulturális Fővárosa 2023 30-31. oldal

Vasúti fejlesztések a Balaton északi partján.....32. oldal

Gárdonyi város és az M-Art együttműködése.....33. oldal

Közel két milliárd forintból újul meg a Vaszary Iskola 34. oldal

Épül a Pápa és Győr közötti 2x2 sávú út.....35. oldal

Ahol az „Ördöglovas” ugratta paripáját 36-38. oldal

KINCSKERESŐ

Oberfrank Pál Gizella-díjat kapott..... 39. oldal

50 éves a Tatabányai Múzeum..... 40-41. oldal

Buli étlap nemcsak fiataloknak..... 42-43. oldal

Sevella Zsuzsanna, Fejér megye Gránátalma

díjas népművésze 44-45. oldal

Tökesúlynak kell lennünk!..... 46-47. oldal

Új épületszárnyal bővül

a Talentum Református Általános Iskola 48. oldal

Nyári színházzal nyit újra a Vörösmarty 49. oldal

A tatabányai Szelim-barlang 50. oldal

Rekordszámú pályázat a Brick Award új kiírásán

Tisztelgés a téглаépítészet előtt

Rekordszámú pályázat érkezett a világ egyik legnagyobb presztízsű téглаépítészeti elismerésére, a Brick Awardra. Az idén tizedik alkalommal kiírt díjra 53 országból csaknem 800 pályamunkát adtak be az alkotók. Az év folyamán a leadott munkákból a zsűri egy 50-es szűkített listát készít, majd 2022 júniusában hirdetik ki az öt kategória győztesét, illetve a fődíjas projektet.

A Brick Award történetében még soha ennyi projektet nem küldtek be, mint idén. Az áprilisi elejei nevezési határidőig 53 országból, összesen 789 pályamű érkezett a jubileumi, 10. kiírásra. Ez több mint 20 százalékos növekedés az előző megmérettetéshez képest.

A 2004-ben alapított és kétevente kiosztott Brick Award ma már az egyik legfontosabb nemzetközi építészeti díj, mely kimondottan a modern és innovatív téглаépítészeti előtti tiszteleg. A mostani kiírásra igen nagy számban érkezett pályázat Hollandiából, Németországból és Belgiumból, de izgalmas anyagok futottak be Spanyolországból, Iránból, Mexikóból, Argentínából, Brazíliából és Ausztráliából is.

– Az elismeréssel a kortárs téглаépítészeti kívánjuk reflektorfénybe állítani. Szeretnénk a világ bármely részéről érkezett alkotóknak lehetőséget nyújtani arra, hogy bemutassák kiemelkedő projektjeiket. A pályamunkák értékelésekor a zsűri kizárólag az innovatív tervezést, az építészeti koncepciót, az esztétikai élményt, a fenntarthatóságot és az energiahatékonyságot veszi figyelembe – hangsúlyozta Heimo Scheuch, a Wienerberger AG vezérigazgatója.

Bár a Brick Awardot a Wienerberger hívta életre, s szervezi, ám fontos kiemelni, hogy független a megmérettetés. A benyújtott alkotások bármilyen típusú, márkájú és színű kerámia alapanyagból készülhetnek, és legalább ilyen hangsúlyos, hogy a zsűri autonóm csoportként hoz döntést.

Ahogy legutóbb, úgy ezúttal is öt kategóriában hirdetnek majd győztest – Sharing public spaces (Megosztott terek), Living together (Közösen, együtt élve), Feeling it home (Mintha otthon lennél), Working together (Közös munka) és Building outside of the box (Eredeti ötletek) –, illetve ezek közül választják ki a nagydíjas alkotást is.

A beérkezett pályamunkákból egy nemzetközileg elismert építészekből álló szakértői zsűri előválogatás során választja ki az 50 legkiemelkedőbb alkotást. Ezeket a Brick 22 albumban 2022 nyarán a nagyközönségnek is bemutatják. A kategóriák győzteseit és a Brick Award 22 nagydíjasát pedig jövő év júniusában jelentik be.

VK

Falusi ház prototípusa

Ruanda az afrikai kontinens legsűrűbben lakott országa, ugyanakkor nagyon vidéki, lakóinak csupán 26%-a él városokban. A városi területeken kívül kis házak borítják a dombos tájat. Mivel az ilyen városkörnyéki települések is modernizálást és bővítést igényelnek, 2013 óta létezik egy állami program a falu fejlődésének elősegítésére. Ezek a projektek azonban központilag irányítottak, nem vonják be a helyi lakosságot valamint az erőforrásokat, és egységes, új, magasépítésű épületeket eredményeznek.

Egy alternatíva kifejlesztése érdekében az MIT Africa hallgatóinak egy csoportja, Rafi Segal professzor vezetésével három hetes projektet hajtott végre Mageragere faluban. A falusiakkal és a helyi munkásokkal együtt kidolgozták a megfizethető ház prototípusát, mely teljesen a ruandai igényekhez igazodik.

A ház hosszúság alakja ideális a dombos terepen, mivel így az építéséhez viszonylag kevés talajt kellett megmozgatni. Belül a szerkezet mintegy 68 négyzetméter, szabadon elkülöníthető életteret kínál, mivel a ruandai családok gyakran nagyok. Az esővíz-levezető rendszer összegyűjti a medencetetőről lefolyó vizet, és kiküszöböli a hosszú utakat a nyilvános kutakig.

A ház falrendszerében tömörített szalmából készült panelek magja található, 10x10 centiméter vastag betonoszlopokkal kombinálva. A legtöbb ruandai falusi házzal ellentétben nem napszáritott, hanem hosszabb ideig tartó, kiegészített vörös téglából készült az épület.

VK

A Brick Award 2020. "Közösen, együtt élve" kategória győztese (Mageragere – Ruanda)

GAZDASÁG, VÁLLALKOZÁS

HÍREK, INFORMÁCIÓK A RÉGIÓ GAZDASÁGI ÉLETÉRŐL

„A Grabo Silver Knight fejlesztésekor fő célunk az egészségügy legsürgetőbb problémájának megoldása, a kórházi eredetű fertőzések számának és következményeinek visszaszorítása volt, azonban az elmúlt közel egy évben a Covid-19 világjárvány következményei különösen időszerűvé teszik ennek az innovációnknak a fontosságát.”

JANCSÓ PÉTER

100%-ban megújuló energiaforrások a Bridgestone-nál

A fenntartható mobilitást és korszerű megoldásokat kínáló abroncsgyártó bejelentette, hogy valamennyi európai gumiabroncs-gyára, az Európai K+F Központ és tesztpálya Rómában, a PCT-üzem Lanklaarban, a textilgyár Usansoloban és a Bridgestone EMIA brüsszeli központja is 100%-ban megújuló energiaforrásokat használ a működéséhez. Ez a legújabb mérföldkő jelentős előrelépésnek számít annak érdekében, hogy a Bridgestone 2050-ig elérje a teljes szén-dioxid-semlegességet.

Székesfehérvár

Szeptembertől újraindul a Stílusos Vidéki Éttermiség Egyesület (SVÉT) országos mentorprogramja és gyakorlati képzése, mely a gyermekvédelemben élő fiatalok számára kínál életpályamodellt a vendéglátásban – tudtuk meg azon a sajtótájékoztatón, amelyet Székesfehérvár belvárosában, a Hiemer-házban található 67Sigma étteremben tartottak.

Cikkünk a 20. oldalon

Úny

A Komárom-Esztergom megyei Únyon jelentette be **Soltész Miklós**, a miniszterelnökség egyházi és nemzeti kapcsolatokért felelős államtitkára, hogy az országos program keretében a község mindkét temploma felújítási támogatásban részesül.

Cikkünk a 26. oldalon

Ésszerű növekedés, megfontolt üzletpolitika

50 éves a gyermelyi tésztagyár

Nincs ember Magyarországon, aki ne ismerné a gyermelyi tésztát. Ha spagettire, kockatészta, finommetéltre, vagy egyéb finomságra vágyunk, nagy eséllyel az ő gyártmányaik közül teszünk valamit a kosarunkba. Éppen ötven éve indult a tésztagyártás Gyermelyen, a cég innét számolja az éveket, pedig a történet korábban indult, maga a vállalat pedig mai formájában – értelemszerűen – a rendszerváltás után alakult. Tóth Bélával, a Gyermelyi Zrt. igazgatójával beszélgettünk.

A KEZDETEK

– Vagy tizenöt éve döntöttük el – *kezdi beszélgetésünket Tóth Béla* –, hogy a tésztagyár születését fogjuk korszakhatárként megjelölni, mert a cég története egyébként 1953-ig nyúlik vissza. A termelőszövetkezeti éra elég zavaros időszak volt, több újrakezdést is számon tartunk. A másik dátum 1959 (56-ban feloszlott a szövetkezet), azóta működik folyamatosan ilyen-olyan formában a vállalat. Elődeink a kezdeti időszakban nem a különböző ágazatok erősségét igyekeztek felmérni, hanem a közös gazdálkodásba próbáltak beszokni.

– Sok mindennel kísérleteztek, ezek közül a szántóföldi növénytermesztés járható útnak bizonyult. Persze zsákutcákba is befutottak, ilyen volt például a bolgárkertészet. Tudták, hogy állattenyésztéssel is érdemes foglalkozni. Próbálkoztak pulyka, sertés, marha és igásló tenyésztésével, aztán a végére, hosszú évtizedek után alakult ki, hogy csak a baromfi maradt meg, azon belül is a tojtyúk. Mi is elkezdtünk brojlercsirkét hizlalni, de az sem volt járható út.

– Az elmúlt ötven év hozadéka, hogy mára

négy fő üzletágunk maradt: a szántóföldi növénytermesztés, a tojtyúkok nevelése, a tésztagyártás és a malmászat. Ötödik, nem önálló tevékenységünk a takarmánygyártás, ebből is komoly bevételünk van.

TÉSZTAGYÁR –

GYERMELY ZÁSZLÓSHAJÓJA

– 1970-ben az akkori kormány egy magyarországi tésztagyár építéséről határozott,

melyhez helyszínt kerestek. Gyermely jó hírű szövetkezete vállalkozott a feladatra, és megkapta a lehetőséget. A tésztagyártás 1971-ben – 50 éve – közös vállalati formában indult el.

– Mi kell a tésztahoz? Liszt és tojás. Ez utóbbit tojtyúkjaink biztosították, a liszt esetében pedig nem volt választási lehetőségünk, hogy honnan vásároljuk. Akkoriban a Malomipari Tröszt irányította a megyei malomipari vállalatokat. Leadtuk a havi

igényt, és a tröszt diszponálta a szállításonkat. Kaptunk Komáromból, Kisbértől, ritkábban Tátról is, de természetesen más megyéből is érkeztek szállítmányok.

– Jöttek a vagonok, 50 kilogrammos vászonzsákban, Tokodra vagy Herceghalomra érkezett a liszt, onnan szállítottuk Gyermelyre. Egyébként ez jó üzlet volt a malomipari cégeknek. A megyei vállalatok harcoltak azért a trösztnél, hogy ők is kapjanak a gyermelyi megrendelésből, mert a tézslisztnak magasabb volt az ára, mint a BL55-ös finomlisztnak. Nem is volt egységes a minőség, ahány malom, annyiféle volt az alapanyag.

– Az első időszakban a gyár 3-4 000 tonna tézslát gyártott évente, most már 42 000 tonna fölött vagyunk, tehát tízszeres mennyiségű árut állítunk elő, és ennek 35%-át exportáljuk. A kezdetben kézzel pakolt lisztzsákoknak már nyoma sincs, saját malmainkból csővezetéken fűjük át a lisztet a gyártósorra. Nem ér hozzá ember, de még csak kéreken sem kell vinni. Amikor jutavászonban jött, voltak a lisztfelöntők, akik kibontották az 50 kilós zsákokat, vállukra vetették, és felöntötték a garatra. Ez nagyon kemény férfimunka volt. Ez a poszt megszűnt mára, akár a gyúróasszonyoké. Akkoriban minden gépsornál szükség volt egy-egy asszony munkájára. Általában 300 kg/óra tézslát tudott előállítani egy gépsor, most ennek 11-12-szeresét, és nem kell gyúró. Számítógép figyeli azokat a folyamatokat, amit egy-egy asszony felügyelt. Most mindössze egy, mérnöki szintű szakember irányítja az összes gépsort.

– A csomagolás területén is hosszú utat tettünk meg. Már kezdetben is gép töltötte, és hegesztette a félkilós zacskókat, negyvenet egy perc alatt. Tehát volt egy fizikai korlát, hiszen innentől kezdve minden kézzel történt: felállították a kartont, ragasztották, és tették bele a csomagokat. Utána következett egy még nehezebb fizikai művelet, a kész kartont ugyanis raklapra pakolták, majd a targoncás vitte a raklapokat a raktárba.

– Ma percenként 100 tasakot tölt egy-egy gép. A tasakok áthaladnak egy súlyellenőrző mérlegen és egy fém detektoron, így jutnak az automata kartonozóba, majd a tézslával töltött kartonokat robot rakja palettára, és sztreccs-fóliával rögzíti. A kész raklapra egy automata címkéző raklap-azonosítót nyomtat, melyet egy detektor leolvas, miközben az automata magasraktárba kerül az áru. A számítógép nyilvántartja, hol, miből, mennyi van, mikor gyártottuk, mikor jár le a szavatossága. Innentől kezdve a kitárolás megint automatikusan történik. A teljes gépésítés 35 év alatt zajlott le. Mindig azokat a pontokat próbáltuk meg automatizálni, amelyeket a legkönnyebben lehetett, illetve ahol legnehezebb volt a fizikai munka.

– Teljesen átalakult tehát a gyártás

élőmunkaerőigénye. Régen minden műszakba kellett a hét gépsorra hét gyúróasszony a 12 000 tonnához, most kell két programozó a 42 000 tonnához. A hatékonyság lényegesen nagyobb lett, de ugyanúgy szükség van élő munkaerőre, hiszen a gépeket takarítani, javítani, karbantartani is kell. Minden egyre bonyolultabb, energiatakarékosabb, de egyre több a szonda a berendezésekben, és ebből a sok mérőműszerből mindig meghibásodik egy-egy. Közben tartani kell a kapcsolatot a gépgyártóval is, programot kell csinálni a rendszeres karbantartáshoz, azt rögzíteni kell – mikor mit végeztünk el, mikor mi fog következni –, és tervezni a gyártást, a leállításokat, a tervszerű karbantartásokat. Nem egyszerűbb a feladat, de most szebb csomagolású termékeket is kevesebb emberrel állítunk elő, mint annak idején. Viszont akkor elég volt egy diszpécser, aki diszponált az áruelosztó FÜSZÉRT felé, most pedig közel 30 fős kereskedelmi csapat menedzseli az értékesítést.

MÁR A HARMADIK MALOM ÉPÜL

– Beláttuk, hogy az egyenletesebb alapanyag-ellátáshoz saját malomra van szükség.

sege a tézstagyárnak. 1989-ben készült a napi 120 tonna felöntésű üzem, ezzel egy újabb iparágat honosítottunk meg. Amikor a malmot építeni kezdtük, akkor optimális méretnek mondták ezt a kapacitást az ÉLGÉP-nél, ez volt a standard méret. Később ezt is bővítenünk kellett, először 150, majd 300 tonnásra, sőt újabb malmot építettünk, és a napokban tettük le a harmadik alapkövét. Most fogjuk elérni a 800 tonna/nap kapacitást. Ebben az esetben is – mint a tervezésnél általában – abba az irányba haladtunk, hogy a jól működő ágazatokat mindig-mindig nagyobb volumenben próbáltuk működtetni, hogy gazdaságosak, racionálisak legyenek. Ezt követeli a piac és a hatékonyság.

– Az első malomban 2002-ben cseréltük le az ÉLGÉP technológiát a svájci-német Bühler cég gyártmányaira, melyek a legkorszerűbbnek számítanak ebben az iparágban. A második malmunk olyan, ami aestivumot, azaz közönséges kenyérbúzáat is tud őrlni, de nagyon rövid idő alatt át lehet állítani durumbúza őrlésére. Már akkor láttuk, hogy az exportot úgy tudjuk növelni, ha versenyképes áron tudunk durumterméket is előállítani, ugyanis az export nagyobb részét ez teszi ki.

– A malom-2 ma 200 tonnát tud naponta őrlni aestivumból, és 150 tonnát durum-búzából. A készülő malom-3 kapacitása 300 tonna/24 óra lesz. Óriási a különbség az őrlés területén is a múlt és a jelen között. Akkor azt mondtuk, hogy tézslisztet szeretnénk előállítani a lehető legnagyobb mértékben, és a sütőipar számára pedig BL55-ös, és BL80-as lisztet, valamint korpát. Erre is épült a malom. Akkor a tervező azt mondta, gondoljunk a jövőre is, és BL-112-esnek (félbarna liszt) is építsünk egy vonalat, mert majd valaki igényelni fogja. Beleegyeztünk, így tudtunk akkor öt fajta terméket előállítani, ami talán elsőre soknak is tűnt.

– Aztán megjelent az igény, hogy a korpát

ketté kellene választani takarmánylisztre és a klasszikus korpára. Így már hat termékünk lett. Aztán ráálltunk a rétesliszt előállítására, az lett a hetedik produktumunk. Később jött a búzadara és a búzacscsira, az már kilenc, a Graham-liszt a tizedik, az étkezési korpa pedig a tizenegyedik termékünk. A termékfejlesztésnek soha nincs vége, most éppen arról beszélgetünk, hogy igény támadt a BL65-ös lisztre is...

– Minden új termékhez külön tartályrendszer és külön gyűjtőcsiga kell. Ezt le kell szedni vagy kézzel, vagy automatikus módon. A búzadarát is meg kell szárítani, mindig valami kis beavatkozást kell végezni az új termékekhez. Először csak szárazan és ömlesztve szállítottunk, ☞

☞ aztán jött az igény, hogy kis kiszerelesben, 1-2 kilós liszteket is szállítsunk a kiskereskedelembe. Ott is mindig jönnek elő újabb igények, most pizza-lisztet és durumdarát is kellene kilós kiszerelesben előállítanunk. Tehát a fejlődés a malom-ágazatban sem áll meg, itt is folyamatos technológiai megújulásra van szükség.

A TYÚK ÉS A TOJÁS

– A tojótyúk tartásban is ugyanúgy fejlődött a technológia, mint minden másnál. Először mélyalmos volt: tojófészekbe tojtak a tyúkok, és kézzel gyűjtötték a tojást. A következő időszakban már ketrecben voltak, és kigurult a ketrec szélére a tojás, kézzel gyűjtötték tálcára. Most szalagra gurul ki a tojás, bemegy egy gyűjtő pályára, és az beviszi egy osztályozó épületbe. Ott egy gép tálcára rakja, hatot egymásra, innen kezdve ma is kézzel történik a munka: raklapokra helyezik a tálcákat. A következő feladat az, hogy ezt a műveletet is meg kellene oldani robotokkal. Van már rá technológia, de úgy látjuk, még korai lenne ez a lépés. Ahhoz, hogy egy ilyen korszerű robotot kihasználjunk, a termelés volumenét is meg kell emelni.

– Tojótyúkból is – jelenleg mintegy 540 000 állatunk van – tízszeres mennyiséget nevelünk a kezdeti időkhöz képest. Szükségünk van még egy 140 000 ezer férőhelyes ólra, ez a beruházás már a tervezési szakasz végén jár. A megtermelt tojások kétharmadát a tésztagyár használja fel, a maradékot, heti mintegy egymillió darabot pedig a kiskereskedelembe értékesítjük. Mai áron nézve a 60-as évek legelején a tojás önköltségi ára 55-60 Ft/db volt, most körülbelül négyszer olyan hatékonyan tudjuk előállítani.

HELYBEN KEVERIK

A TAKARMÁNYT IS

– A nagyobb létszámú állattartás maga után vonta, hogy takarmányt is kellett gyártani. Ezt nem számítjuk külön üzletágnak, de komoly bevételünk van takarmány-értékesítéséből is. Már a 70-es években is gyártottunk takarmányt, de akkor még Környéről és Tátról vásároltunk komplett premixet, amiben benne voltak a vitaminok, az enzimeket,

enzimeket, fehérjehordozókat mi keverjük hozzá.

– Létesítettünk egy új, korszerű takarmánygyárat, és a legkisebb optimális méret nagyobb annál, mint amennyit az állattenyésztésünk igényel. Két éve, itt a gyár területén épült, és 1 000 tonnát tudunk előállítani hetente. Ennek 40-50%-át mi használjuk fel, a többit értékesítjük. 50-55 000 tonnát gyártunk egy évben. Ez az üzemünk is nagyon korszerű, sok állatfajnak tud eledelt gyártani. Tud granulálni, granulálás után vitamint adni hozzá, és különböző magas energiatartalmú olajjal is be tudja permetezni a takarmányt.

SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYTERMESZTÉS

– Mintegy ezer hektáron kezdődött Gyermelyen a növénytermesztés, mára ez a terület 8 500 hektárra növekedett. A magunk szom-

Letették az új malom alapkövét

Varga Mihály pénzügyminiszter Gyermelyen, a tésztagyár új malmának alapkövetételén kiemelte, hogy a Nagyvállalati Beruházási Támogatási Program igazi sikertörténet. Az elmúlt hat évben Magyarországon 179, elsősorban magyar termelői beruházást támogatnak. Eddig 160 milliárd forintot fordítottak erre a célra, ezzel segítve 380 milliárd forint értékű beruházás megvalósulását.

Ezt bizonyítja az idén ötvenéves Gyermelyi Zrt. példája is, mely a járványidőszakban is példát mutatott: folytatta a fejlesztéseket, és évről-évre növeli bevételét. Ráadásul – sokakkal ellentétben – nem emelte az árait, és a megállapodott ellenérték fejében szállította a leszerződött árukat, így nagyon sokat tett hozzá ahhoz, hogy hazánk élelmiszerellátása az elmúlt nehéz egy évben is zökkenőmentes volt – tette hozzá a pénzügyminiszter.

A Gyermelyi Zrt. 5,5 milliárd forint értékben immár harmadik malmát építi, melyhez a kormány a Nagyvállalati Beruházási Támogatási Program keretében 1,7 milliárd forint segítséget nyújtott. A malomiparban is meghatározó vállalkozás leendő üzeme napi 300 tonna lágybúza őrlésére lesz alkalmas. A saját tésztagyár és a magyar partnerek ellátása mellett a külföldi ipari és kereskedelmi vevők kiszolgálása is egyre nagyobb szerepet kap a Gyermelyi lisztek értékesítésében. Emellett elkészült a vállalat 1,6 milliárd forintos kapacitásbővítő beruházása is, 500 millió forint kormányzati támogatással – mondta Varga Mihály.

Tóth Béla, a Gyermelyi Zrt. igazgatója elmondta, hogy a mostani beruházásnak köszönhetően további évi 90.000 tonnával fog emelkedni a vállalat őrlési kapacitása, mely lehetővé teszi a növekvő kereskedelmi igények biztos kiszolgálását és az expanzió folytatását. A termelés növekedése mellett az üzem helyet ad jövőbeni új technológiák bevezetésének is, ami hosszú távon a kínálat bővülését is támogatja.

A beépítésre kerülő legmodernebb technológia üzembiztos, higiénikus, az őrlést számítógépes rendszer felügyeli, és a hatékony légtisztító berendezéseknek köszönhetően a malom környezetterhelése minimális lesz. A komplex termékpályát, és a korszerű technológiát figyelembe véve a jelenlegi őrlési mennyiség eléréséhez mintegy 50 ember munkája szükséges, így arányaiban az új malom üzembe állításával mintegy 10-11 munkahely jön létre – tette hozzá az igazgató.

szédjai vagyunk mindenhol, nem ugrunk át településeken. Több község határában, Gyermelyen, Szomoron, Budajenőn, Telkiben, Tökön, nagyjából összefüggő területen gazdálkodunk. Természetesen mozaikszerűen vannak más gazdálkodók is ezeken a földeken, és elég nagy a fizikai távolság birtokaink szélei között.

– Lényeges, hogy a terméshozam mellett a minőség is sokat fejlődött. A 70-es években, amikor viszonylag magasak voltak a termésátlagok, a búza esetében kifejezetten ezek növelése volt a cél, a minőségre kevésbé ügyeltek. A 90-es években kezdtek megjelenni a jó minőségre nemesített magyar fajták – többek között a mi kezdeményezésünkre is –, és 2000-től kezdve nincs is problémánk, mert rendelkezésre állnak olyan fajták, amelyek jó minőséget teremnek, ha megfelelő agrotechnikával gondozzák őket. Most a cél az, hogy a jó minőség megmaradjon, a mennyiségi potenciál pedig évente egyre magasabb legyen.

– A durum nemesítés is nagyon sokat fejlődött, már vannak jó fajták, jó a télállóságuk, a sárga pigment, az acélosság, a durum-dara kihozatal. A termésátlag nem mindig a legjobb, érzékenyebb egy kicsit, mint az aestivum. Mi termesztjük a durumot, a vetőmagot is szaporítjuk, és az abból termesztett búzát vesszük vissza a gazdáktól. Természetesen veszünk olyanoktól is, akik mástól szereztek be a vetőmagot, mert azért ez nem olyan kommersz termék, mint a közönséges búza, kuriózumnak számít a mai napig.

SOK SZÁZ GYERMELYI

TERMÉK A POLCOKON

– Kezdetben csak négytojásos, félkilós csomagolású tésztát gyártottunk. Nagyon rövid idő alatt az apróáru és a szalásáru – spagetti, hosszú metélt, szarvacska, kiskocka, nagykocka – is megjelent, 11-12 fajta formátumban gyártottunk. Egy-két termékből nagy kiszerelésben is szállítottunk a nagykonyhák részére. Összesen nem volt több 20-25 féle variációnál, most pedig már 300 felett vagyunk.

– A választék bővülésének több oka is van. A tojástartalom szempontjából például a tojás nélkülítőn a 8 tojásosig minden variációt gyártunk, és a formátum is sokkal-sokkal több. Mindig jönnek be újabbak, a régít pedig azért tartjuk meg, mert sokan ahhoz ragaszkodnak. A liszt alapanyag okán is változik, mert már nem csak aestivumból készítjük, hanem durumból is. Sőt ennek a kombinációja megjelent. Ehhez jön még a kiszerelés is: van negyed kilós, fél kilós. Most például akciózunk majd az 50 éves évforduló alkalmából egykilós kiszerelésű termékcsoportot.

– Emellett vannak a nagykonyhai kiszerelések: 5 és 10 kilogrammosok. Belekezdünk a kereskedelmi márkák gyártásába is, ami megint csak a számot növeli. Ha nem lenne a modern számítástechnika, ezt kockás füzetben nem lehetne számon tartani, sem pedig a gyártást tervezni. Ezért az informatikai hátterünket is folyamatosan fejlesztjük.

BERUHÁZÁSOK MA MÁR ÁLLAMI TÁMOGATÁSSAL IS

– A cég folyamatosan arra törekedett, és törekszik ma is, hogy minden ágazat közel azonos technológiai, műszaki színvonalon legyen. Nagyon fontos, egyik se maradjon le. Ezt a négy ágazatot saját forrásból tudjuk úgy fejleszteni, hogy ne csak a műszaki-technológiai színvonal érje el a kívánatos szintet, hanem az üzemméret is. Mert az is nagyon fontos. Mindig van 1-2 elképzelt beruházás, és mostanában a tervezési fázis, az építés előkészítése hosszabb időt vesz igénybe, a megvalósítás aztán már gyorsan megy. Hogy az előkészítés alatt állókat mikor és hogyan valósítjuk meg, mindig csak akkor döntjük el véglegesen, ha már tényleg muszáj dönteni. Az ágazatok az erőforrásokért versengenek, és megpróbáljuk mindig úgy elosztani azokat, hogy az a cég érdekében a lehető legjobb legyen.

– Beruházásainkhoz, fejlesztéseinkhez nagyon hosszú ideig szinte semmilyen támogatást sem kaptunk, mert nagyvállalat-

nak számítottunk, és az EU-s forrásokból a hozzánk hasonlóknak semmi nem jutott. Amikor elindult a nagyvállalat támogatási program – ami magyar forrás, most a pénzügyminisztérium kezeli –, minden lényegesebb beruházásnál indultunk, és mindig nyertünk is, közel 30-33% mértéket. Ami azt jelenti, hogy amit meg tudtunk volna csinálni 5 év alatt, azt most sikerül 3,5 év alatt. Ez nagyon nagy segítség, és nem azt jelenti, hogy több osztalék landol a tulajdonosok zsebében, hanem hogy dinamikusabban fejlődhet a cég. A megtermelt jövedelemnek egy része természetesen megilleti a tulajdonosokat. Ők nagyon szerények, és megelégszenek 15-20%-kal, jó évben kicsit kevesebb is, és akkor több marad a fejlesztésre. Az eredmény döntő részét mindig visszaforgatjuk, korszerűsítünk, fejlesztünk, és a béreket is igyekszünk megfelelő szinten tartani.

TISZTA JÖVŐKÉP

– Jómagam 63 éves vagyok – *fejezi be beszélgetésünket Tóth Béla* –, közel a nyugdíj, de hála Istennek vannak fiatalok, akik jönnek utánam. Tehetségesek, ügyesek, szorgalmasak. Az a feladatunk, hogy olyanokat válasszunk ki, akik aztán biztosítják a cég töretlen fejlődését. Úgy próbáljuk alakítani az utánpótlást, hogyha a tulajdonosi körből, a környező településekről lehet, akkor onnan válasszunk. Ha nem lehet, koncentrikus körben megyünk egy kicsit távolabb. Nem szabad egészségtelen kompromisszumot kötni, ha nem találunk a közelben egy-egy posztra megfelelő jelöltet.

– Természetes, hogy nagyon sok gyermelyi fiatal nem itt akar dolgozni. Ugyanakkor nagyon sokan vannak, akik az ország leg-távolabbi részéből jönnek, és itt szeretnének álláshoz jutni. Van élő kapcsolatunk több egyetemmel is. Azt szeretjük, ha valaki diákkorában már ide jár, és mire végez, megismerjük egymást. Folyamatosan jönnek hozzánk magasan képzett, ügyes fiatalok.

– Azt mondják rólunk, hogy jelenleg Közép-Európa meghatározó tésztagyára vagyunk. Ezt jó érzés olvasni, de továbbra is az a célunk, hogy minden üzem legalább akkora méretű legyen az adott pillanatban, amekkora minimálisan szükséges a versenyképességhez. Ugyanakkor figyelembe kell venni azt is, hogy nem szabad túlkapacitást kiépíteni, mert akkor az olyan versenyhelyzetet teremt, hogy abban mindenki csak veszíthet, egypáran pedig belehalnak. Vizsgálni kell, hogy mik azok a piaci lehetőségek, amelyek indokolják egy-egy kapacitásunk bővítését. Bízom abban, hogy a jövőben is sokan gondolkodnak majd azon, hogyan lehet sikeres a vállalat, és még többen szurkolnak érte.

Az új padló megállítja a vírusfertőzések terjedését

Újabb innovációs díjat nyert a Graboplast

A világszínvonalú teljesítmény elismeréseként a Magyar Innovációs Szövetség a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara innovációs díjában részesítette a Graboplast Padlógyártó Zrt. által kifejlesztett Grabo Silver Knight önfertőtlenítő felületű közületi padlóját és versenysportpadlóját. Ennek kapcsán kérdeztük Jancsó Pétert a Graboplast Padlógyártó Zrt. elnök-vezérigazgatóját.

– *Miben egyedülálló az Önök díjazott innovációja, és hogyan fejt ki hatékonyságát?*

– A Grabo Silver Knight kifejlesztésekor fő célunk az egészségügy legsürgetőbb problémájának megoldása, a kórházi eredetű fertőzések számának és következményeinek visszaszorítása volt, azonban az elmúlt közel egy évben a Covid-19 világjárvány következményei különösen időszerűvé teszik ennek az innovációnak a fontosságát.

– Termékünkön olyan egyedülálló bevonatot tudtunk kialakítani, amelyet a nanoezüst és nanotitán-dioxid részecskék alkotta kettős védelmi rendszer tesz különlegessé. Ez a speciális kialakítás megfelelő intenzitású természetes vagy mesterséges fény hatására oxigén és légnedvesség jelenlétében, molekuláris szinten oxidálja, és ártalmatlan komponensekre bontja a kórokozókat.

– A speciális padlóval érintkező kórokozók több mint 99 százalékát néhány óra alatt képes elpusztítani a szabadalommal védett, általunk kifejlesztett termékünk, melyre a járvány kitörése óta az egészségügy, az oktatás és a szociális ágazat részéről is óriási a hazai és a nemzetközi érdeklődés, és a speciális felületet hamarosan bevezetjük a sportpadlóinknál is.

– *Aktuális most a kérdés, hogy a koronavírus ellen is hatásos a fejlesztésük?*

– Igen. A koronavírus világszerte nagyon

sok embert megbetegít, látjuk a bemutatott napi adatokat. Nemzetközi akkreditált laboratóriumok vizsgálatai alátámasztják, hogy az általunk kifejlesztett burkolat hatékony védelmet biztosít a kórokozóval szemben.

– *Másik díjazott termékük a versenysport célra alkalmas sportpadlójuk. Milyen tulajdonsággal bír ez a termék?*

– A versenysport célra alkalmas beltéri padlóburkolatunk esetében a vonatkozó szabvány szerint eltérő szempontoknak kell megfelelnie. Az első ilyen szempont az erőleépülés, mely a sportolókat ért izületi terhelést hivatott csökkenteni, a második a felületre jellemző súrlódási tényező, melynek megfelelő határok közé kell esnie, megakadályozva az elcsúszást, valamint a talp letapadását, ezzel elhárítva a súlyosabb sérülések esélyét.

– A Graboplast fejlesztése egy olyan tömör és habszerkezetű rétegekből felépülő kombinált rendszert hozott létre, amely külön alátét rendszerek alkalmazása nélkül önmagában lefektetve teljesíti a legmagasabb szabványi követelményeket, melyet tudomásunk szerint jelenleg egyetlen versenytársunk sem tud gyártani. A felület kialakítása során sikerült a műszaki és esztétikai szempontokat úgy ötvözni, hogy a speciális, kétfázisú UV térhálósítási eljárással kialakított lakkstruktúra egyszerre teljesíti a csúszás-menetességi követelményeket, és

azt, hogy a megjelenése a piaci trendeknek megfelelően matt és könnyen tisztítható legyen.

– *Említette, hogy jelentős a termékek iránt a piac érdeklődése. Mely országokba szállítottak már?*

– A versenysportpadlónk az imént említett kiváló műszaki és esztétikai tulajdonságával nagy piaci növekedés előtt áll, a maga kategóriájában – némi szerénység nélkül – mondhatom, hogy talán a világ legjobb terméke lett, és egyre több országból érkezik megrendelés.

– A Grabo Silver Knight speciális padlónk hazánkban több kórházban, rendelőintézetben és szociális intézményben is megtalálható már, de el kell mondani, hogy tavaly a járvány kitörésekor az Országos Korányi Pulmonológiai Intézet számára jelentős felajánlást tettünk.

– Európa szinte minden országába szállítottunk. Büszkeséggel mondhatjuk, hogy Észak-Európából keresett meg cégünket, aki kizárólag a Silver Knight termékünk kereskedelmével kíván foglalkozni. De számos ázsiai országból is érkezett rendelés, és értékesítettünk a tőlünk oly távoli országokba is, mint Ecuador, Chile vagy Kolumbia.

Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter fontos bejelentést tett

30 milliárdos támogatás beruházó cégeknek

Újabb versenyképesség-növelő program indul

A versenyképesség növelésére irányuló újabb támogatási programot indít a kormány 30 milliárd forint értékben – jelentette be a külgazdasági és külügyminiszter. Sijjártó Péter közölte, magyarországi vállalatoknak adnak támogatást olyan beruházásokhoz, amelyek a termelékenység növelésére vonatkoznak, és amelyekkel a cégek modernizálják a tevékenységüket.

Az iparágak közül példaként említette az akkumulátor- és a gyógyszergyártást, az orvosi eszközök gyártását, valamint az élelmiszeripart. A miniszter elmondta, olyan vállalatok nyújthatnak be kérelmet, amelyek legalább 2 millió eurónyi beruházást valósítanak meg.

A megyék fejlesztési szintjétől függően 20 vagy 33 százalékos támogatást kaphatnak. Egy vállalat – az Európai Bizottság határozata alapján – maximum 1,8 millió eurós támogatásban részesülhet. Azoknak a cégeknek, amelyek most támogatást kérnek, el kell kötelezniük magukat amellett, hogy nem bocsátanak el senkit, viszont növelik a munkavállalók fizetését – közölte Sijjártó Péter.

Megjegyezte: ez olyan beruházás mellett lehetséges, ahol modern techno-

lógiát fognak alkalmazni, növelik a hozzáadott értéket, vagy a kutatás-fejlesztést részesítik előnyben. Sijjártó Péter kitért arra is, mára kijelenthető, hogy a magyar gazdaság "kanyarban előzési manővere sikeresen ment végbe".

Helyesnek bizonyult a kormány válasza a koronavírus-járvány gazdasági következményeire – tette hozzá. Közölte, a beruházások támogatására kiírt program keretében 1434 vállalat döntött úgy, hogy növeli a kapacitását, vagy új technológiát vásárol, és ezzel párhuzamosan elkötelezte magát amellett, hogy nem bocsát el senkit. A program még is hozta az eredményét: 270 ezer ember munkahelyét tudták megvédeni – mondta Sijjártó Péter.

TO

ÚJABB BERUHÁZÁS KÉSZÜL AZ IPARI PARKBAN Tatabánya – Környe - Újabb beruházás előkészítése zajlik az Inpark Tatabánya ipari parkban. Ehhez

az ingatlanfejlesztő NIPÜF Csoport a korábbi négy hektár után ezúttal kéthektáros területet értékesített a dél-koreai Soulbrain magyarországi leányvállalatának. A cég lítiumion-akkumulátorokhoz szükséges elektrolitokat gyárt, elsősorban hazánkban működő, szintén koreai partnerei számára.

ÚJ ÉPÜLETET KAP A JÁRÁSI HIVATAL

Balatonfüred - Aláírta a Veszprém Megyei Kor-

mányhivatal Balatonfüredi Járási Hivatala új épületének kivitelezéséről szóló szerződést **Takács Szabolcs** kormány megbízott és **Kis Szabolcs**, az építő V-BER Mérnöki és Tender Kft. ügyvezetője. A 255 négyzetméteres, teljesen új épületrészben a füredi népegészségügyi, foglalkoztatási és építésügyi osztály munkahelyeinek és ügyfélterei kapnak helyet, az épület előtt pedig parkolók és mozgáskorlátozott parkolóhelyek állnak majd az ügyfelek rendelkezésére.

MEGÚJUL A CSILLAGVIZSGÁLÓ!

Tata - A TIT Komárom-Esztergom Megyei Egyesület és a Szlovák Központi Csillagvizsgáló (Hurbanovo – Ógyalla) sikeresen pályázott az egy határon átnyúló projektre, melynek keretében 140 millió forintból megújulhat a tatai TIT Posztoczky Károly Csillagvizsgáló és Múzeum is.

SIMON

Simon Péter, a Simon Plastics Kft. ügyvezető igazgatója

A gyors, hatékony intézkedéseknek köszönhetően nyertesként jöttek ki a válságból

A Simon Plastics családbarát, felelős foglalkoztató

A Székesfehérvári Család és KarrierPont 2021-ben a kőszárhegyi telephelyű Simon Plastics Kft.-nek adományozta „Családbarát, felelős foglalkoztató” díját. A kitüntető címet – tekintettel a járványra – a cég aulájában Berdó-Kovács Erika, a Székesfehérvári CSAKPont szakmai vezetője adta át Simon Péter ügyvezető igazgatónak, akit lapunk is megszólított az esemény kapcsán. Kíváncsiak voltunk, hogyan élték meg az elmúlt esztendő viszontagságait, hol tartanak most a korábbi időszakhoz képest. Beszélgetésünkhöz a társaság humánpolitikai vezetője, Egeressy Viktor is csatlakozott, őt az elismerésről kérdeztük.

- Nem mindennapi éven vagyunk túl. Hogyan vészték át, milyen módon kezelték a járványhelyzetet, illetve az abból adódó változásokat?

– 2020 első hónapjai még igazán kellemesen teltek – kezdi beszélgetésünket **Simon Péter** –, hallottunk ugyan ezt-azt Kína felől, de nem éreztük ennek a hatását, így készülni sem készültünk a ménkücsapásra, ami aztán márciusban beütött. A hatás drámai volt, májusra a megrendelés-állományunk a tervezett mennyiség 30%-ára csökkent. A gyors és drasztikus lépéseknek, no meg a szerencsének köszönhetően túléltek ezt az időszakot. Minden lehetséges eszközzel próbáltunk élni: home office, részmunka-

idő, szabadságok kiadása; sakkoztunk, amivel csak tudtunk. Sajnos volt időszak, amikor a munkaidőt is csökkentenünk kellett, amihez a teljes munkarendünket át kellett dolgoznunk.

– Persze eközben nem álltunk feltartott kézzel, próbáltunk elébe menni a bajnak. Amúgy is aktív sales-tevékenységet végzünk, igyekszem személyes, jó kapcsolatot kialakítani valamennyi vevőnkkel, most azonban rátettem még egy lapáttal, és mentem a munkák után. Az eredmény nem maradt el. Június-júliusra már annyi megbízásunk volt, hogy a nyári leállás szoba sem jöhetett. A bevételeinket ezek a feladatok akkor még nem növelték, hiszen még csak a mintázá-

sok zajlottak, az új szerszámokat fogadtuk. Kemény nyarunk volt, de a végére megélenkült a gazdaság, és a régi megrendelőink is visszatértek. Végül 2020-at úgy zártuk, hogy teljesítettük az eredeti tervszámainkat, egy eszement hajtás mellett az év második felében behoztuk a négy havi lemaradásunkat.

– Ilyen skizofrén évet még nem éltem meg: az év elején örültünk a szép kilátásoknak; a második negyedévben fogalmunk nem volt, hogyan fogjuk az évet túlélni; az utolsó hat hónapban pedig azon törtük a fejünket, hogyan teljesítsük a megnövekedett igényeket. Az autóiparban ezidáig még csak hasonlót sem tapasztaltam. Voltak, és bizonyára lesz-

Egeressy Viktor, a Simon Plastics Kft. humánpolitikai vezetője

nek is válságok, de általában azok sokkal lassabban zajlanak, előjeleik vannak, és eltart egy darabig, mire helyreáll a rend. Itt villámgyorsan változott minden. Nagyon rövid idő alatt jutottunk a hullámhegyről hullámvölgybe, majd törtünk újra a magasba.

– A járvány gazdasági hatásai 2021-re is begyűrűztek, de szerencsére bizakodásra okot adó negyedévet zártunk, és ígéretesnek tűnik a folytatás is. Ha nem lesz újabb hullám, 2021 végén sikeres évet zárhatunk.

– **Hogyan hatott a kialakult gazdasági helyzet a piacaikra, a konkurenciára?**

– Én úgy látom, a jó, erős cégek mindvégig dolgoztak, a kevésbé proaktívaknak viszont lehet, hogy most van némi fejfájásuk. A piacainkat nem hagyta érintetlenül a járvány, a németországi kkv-szektor gyakorlatilag bedőlt. Nálunk ez pozitív irányba billentette a mérleget, rengeteg munkát kapunk ebből a térségből.

– A túlélést az időben meghozott kormányzati intézkedések is segítették. Mi örültünk a segítségnek, de akadtak, akik nem voltak elégedettek, főleg azok, akiknek a szerényebb bérek után kisebb mértékű támogatás jutott.

– Mi nem siránkoztunk, nem dőltünk a

kardunkba, igyekeztünk előremenekülni, fejleszteni, hiszen azt jól tudjuk, hogy ilyenkor van rá idő, és ezt ki kell aknázni. Arra nem is számítottunk, hogy a befektetéseink ilyen gyorsan termőre fordulhatnak, hogy az eredményeket már most látni fogjuk. A gépek, melyeket vettünk, már most folyamatosan gyártanak. Ha nem lépünk meg ezeket a fejlesztéseket, esélyünk sem lett volna kiszolgálni a megnövekedett igényeket, és behozni a kiesett időszakot.

– Az autóipar mellé új piacok nyitásával is igyekeztünk stabilizálni a helyzetünket. Ezek vadonatúj projektek, melyek hamarosan indulnak. Az egészségiparból és a vízgazdálkodás területéről érkeztek megrendeléseink – az utóbbinak például ipari vízsűrítőket fogunk gyártani –, aminek ki-fejezetten örülünk, hiszen a víz egyre nagyobb szerephez jut napjainkban.

– Egy régóta dédelgetett álmunk is valóra vált a válság alatt. Elindítottuk saját számszámgyártó üzemünket. Egy budapesti székhelyű vállalkozást vettünk át, és fejleszünk tovább, ahol már saját kézbe tudjuk venni az eszközeink előállítását. Szépen fejlődünk ezen a téren is, 35 fővel indulunk, de már most 45-en dolgoznak a fővárosi telephelyünkön, és annyi munkájuk van, hogy alig bírják a tempót.

– **Mit gondol, mennyire sikerül majd megtartani ezeket a vevőket?**

– Nem félek attól, hogy a vevőink egyik percről a másikra továbbállnának. Ezek rendszerint hosszú távra szóló megrendelések, és ha megfelelő időben, mennyiségben és minőségben tudunk gyártani, akkor senkinek sem érdeke elmozdítani ezeket a munkákat. Az autóiparban amúgy sem egyszerű a kvalifikáció, nem könnyű minősített beszállítót találni.

– Mi tehát nem panaszkodhatunk, azzal, hogy felkészültek voltunk, gyorsan tudtunk alkalmazkodni, nyertesként jöttünk ki ebből a helyzetből. A gazdaság most szárnyal, de tudnunk kell, hogy ez nem normális tempó, így előbb-utóbb elkerülhetetlen lesz a lassulás. Mi már most megpróbálunk felkészülni arra a helyzetre is.

– **Mi minden áll a most átvett „Családbarát, felelős foglalkoztató” díj mögött?**

– Ahogyan az az átadón a méltatásban is elhangzott – *válaszol kérdésemre Egeressy Viktor* –, elsősorban annak szolt az elismerés, hogy a Simon Plastics egy olyan magyar vállalkozás, ahol családok nem ritkán generációról generációra adják át egymásnak a stafétát, a szülőket követve a gyermekek is itt találják meg a

Berdő-Kovács Erika, a Székesfehérvári CSAKPont szakmai vezetője adta át Simon Péter ügyvezető igazgatónak a díjat

számításukat. Van olyan munkatársunk, aki már 25 éve erősíti a csapatunkat.

– A Székesfehérvári Család és KarrierPont nagy hangsúlyt helyez az atipikus foglalkoztatás népszerűsítésére, a vállalkozások e témában való érzékenyítésére is. Ezért alapították ezt a díjat. Azzal, hogy nekünk adományozták, elismerték ilyen irányú törekvéseinket.

– Társaságunk valamennyi területén – az ügyintézésben, a raktárkezelésben és az operátori feladatok elvégzésénél is – alkalmaz megváltozott munkaképességű kollégákat. Emellett lehetőséget adunk a rész munkaidős, a rugalmas, illetve a kötetlen munkaidőben történő munkavégzésre is. A GYES-ről visszatérő anyukáknak – annak ellenére, hogy a gyártás gerincét a kétműszakos munkarend biztosítja az összeszerelési területen –, lehetővé tesszük az egy műszakos munkavégzést, hiszen tudjuk, milyen kihívásokkal kell szembenéznük, és ebben segíteni szeretnénk őket, illetve a családjukat.

– Családi vállalkozásként indult ez a cég,

és mindvégig az is maradt. Mindenkorai célkitűzése, hogy úgy legyen képes növelni a hatékonyságát, hogy emellett néhány lefektetett alapérték állandó maradjon. Ezek egyike a családbarát gondolkodás.

– Mit jelent ez a mindennapokban?

– Ezek az értékek számos módon megmutatkoznak a cég életében. Rendezvények egész sora kíséri az évet, a klasszikus nőnap köszöntőktől a családi napokon, a közös kirándulásokon át, egészen az évvégi ünnepi vacsoráig. Sok apró plusszal próbálunk tenni azért, hogy a családi légkör a cégen belül hosszú távon is megmaradjon. 400 munkatárs mellett ez már nem is annyira magától értetődő. Nálunk a nagy létszám ellenére a vezetők elérhetőek, a nyitott ajtók politikájában hiszünk, és igyekszünk minél hatékonyabbá tenni a belső kommunikációnkat, hogy mindenki úgy is érezhesse, hogy fontos része a nagy egésznek.

– A hatékonyságra való törekvés mellett a munka és a magánélet összhangjának megteremtésére is törekszünk. Délután ötkor a kollégáink rendszerint már otthon vannak.

Ha napközben intéznivalójuk van, a vezetőjük elengedi őket. A rugalmas foglalkoztatás – törzsidővel, peremidővel – a biztosítéka annak, hogy a kollégáink a saját életüket is teljes értékűen élhessék meg.

– Persze az elmúlt időszak nem erről szólt elsősorban, hiszen, ha rövid ideig is, de keményen küzdenünk kellett a talpon maradásért, a munkahelyek megtartásáért. Több száz új, szinte mindenkinél egyénre szabott munkarendet kellett kialakítanunk a járvány okozta változások miatt. Speciális helyzeteket tudtunk így kezelni, a rövidített munkaidő mellett bevetettük a távmunkát is, és minden olyan megoldást, ami előremutatónak ígérkezett.

– Az említett szokásos programokról egy időre le kellett mondanunk, de már alig várjuk, hogy pótolni tudjuk ezeket. Reméljük, ennek is hamarosan eljön az ideje, és családbarát munkahelyként újra lesz alkalmunk az itt dolgozóknak, illetve családjaiknak közösségi programokat szervezni, és ezek révén tovább erősíteni a családi légkörünket.

CSEH TERÉZ

Topolcsik Melinda, a Bridgestone Tatabánya Termelő Kft. ügyvezető igazgatója

Napi 6000 abroncs készülhet az automata gépsorokon

Az Év Beszállítója lett a Bridgestone Tatabánya

Autógyártók és autógyárak véleménye, ajánlásai alapján tartotta kiemelkedőnek a Bridgestone Tatabánya Termelő Kft. teljesítményét a neves szakmai újságírókból álló zsűri. A sikerhez a BIRD X érintés nélküli technológia bevezetésétől kezdve az első nagy autóipari beszállításon keresztül a digitális gyártástechnológiáig több lépés vezetett.

A folyamatos fejlesztések 2021-ben sem állnak le; részben a Versenyképesség Növelő Támogatási Program keretében újabb K1-Single típusú gumiabroncs-felépítő gépsor is munkába áll a gyárban.

Ezzel a támogatással jelentős mértékben javul a gyártási rendszer rugalmassága, mellyel tovább csökkenhetnek a termelési veszteségek és a költségek. A már szintén működő BIRD-X névre keresztelt rendszer pedig a futófelület elkészítésén át a gumi vulkanizálásáig minden folyamatot ellát. Japán és Mexikó után Európa zászlóshajójaként Magyarországon épült fel annak idején a Bridgestone első, az abroncskészítés minden fázisát önállóan végző automata gyártósora.

A mesterséges intelligencia alapú, nagy termelékenységgű Examinationt Európában szintén a tatabányai üzemben alkalmazta először a vállalat, a digitális gyártástechnológia 480 ponton mér és ellenőriz minőségi paramétereket. Az újítással átlagosan napi 6 000 abroncs készülhet, melyekről darabonként 700 MB-nyi adatot gyűjt a rendszer – ez összesen 4 Terrabájtnyi adatot jelent naponta.

– A mostani díjjal a dolgozók munkáját is elismerték, akik a fenti rendszerek működtetéséhez, illetve a partnerek napi elégedettségéhez és a minőségi munkához adják a szaktudásukat és lelkesedésüket. Így együtt tud kiemelkedő munkát végezni és prémium gumiabroncsokat előállítani a gyár – mondta **Topolcsik Melinda**, a Bridgestone Tatabánya Termelő Kft. ügyvezető igazgatója.

A 15 éve alapított tatabányai üzem Komárom-Esztergom megye egyik legnagyobb munkáltatója. A folyamatos fejlesztések révén a hazai egység mára Magyarország egyik legjelentősebb gumiabroncsgyártója és a cégcsoport egyik legmodernebb üzege is egyben. Az Autós Nagykoalíció (ANK), az Autószektor és a Járműipar.hu autós portálok versenyén hat kategóriában hirdetett győztest a zsűri, összesen 22 márka 48 jelöltje közül választották ki a legjobbakat. A szerkesztőségek a megkérdezett autógyárak, autógyártók ajánlásait, véleményeit alapul véve ítélték a vállalatnak az Év Beszállítója 2021 címet, így különleges jelentőségű szakmai elismerés ez a Bridgestone Tatabánya számára.

TO

ELKÉSZÜLT AZ IPARI PARKOT VÉDŐ GÁT

Nyergesújfalu - Csaknem egy kilométer hosz-

szúságban elkészült a Nyergesújfalu - Dunaalmás öblözet és a nyergesújfalui ipari park árvízvédelmi biztonságát megteremtő gátrendszer. Az 1970-es évektől négy jelentős árhullám vonult le a térségben, közben pedig – a térség iparosodásával – jelentősen nőtt a veszélyeztetett vagyoni érték. Tát és Komárom után most Nyergesújfalu térségében készültek el a védművek, és jövőre megkezdődik az esztergomi gátak építése, ezek sok évig szavatolhatják a térség árvízi biztonságát.

ÚJ LAKÓPARK ÉPÜLT

Székesfehérvár - Kertvárosi közegben épült fel a város új, több épületszárnyas lakóparkja a Fűtőház

utcában Park Város Lakópark néven. A nyugalmas környezet mellett csábító a belváros közelsége, az utcában működő óvoda, a szomszédos iskolák és a számos bevásárlási lehetőség.

ÚJ BÖLCSSÓDE ÉPÜL

Kápolnásnyék - Az elkövetkező 10 hónapban a közel 371 millió forintos támogatásnak köszönhetően egy korszerű bölcsődei épület jöhet létre, mely 4 csoportszobában maximum 52 gyermek elhelyezésére biztosít majd lehetőséget, és 16 új munkahelyet hoz létre.

A hatóanyagkutató az egészséges, természetes ételmi-lánc megvalósításának éllovasa

Kulcs az egészséges élelemhez, a lektinmentes élethez

Két lapszámmal ezelőtt dr. Csicsor János, a Hymato Products Kft. ügyvezető igazgatójával olyan kulcsfontosságú folyamatokról, összefüggésekről beszélgettünk, amelyek alapvetően meghatározzák a termőtalaj minőségét, az azon megtermelt élelmiszerek tápértékét, elfogyasztásuk révén pedig az emberi és állati mikrobiomot, ami egészségünk záloga lehet. A hatóanyagkutató már akkor mesélt azokról az új generációs fejlesztésekről, amelyek ezekre a problémákra megoldást kínálnak. Azóta már piacra került a lyukas bélszindróma – és számos más betegség – kialakulását megelőző „lektinvadász”, a LEKTINO, az állatok egészségét védő HUMAX kiegészítő takarmány, valamint a rendkívül gazdaságos és hatékony talajjavító, a HYMAGRO.

– A lektinekről egyre többször hallani, legutóbbi cikkünkben mi is részletesen írtunk ezekről a ragacsos fehérjékről, és arról, milyen módon képes megbetegíteni az emberi szerveztet. Az új termékük, a LEKTINO hogyan tud védelmet nyújtani ezek ellen?

– Legutóbb még csak tervekről beszélgettünk, de a LEKTINO azóta már a polcokon van, illetve már nincs is, mert pillanatok alatt elkapkodták azokat. Ez is mutatja, hogy milyen sokan keresik a megoldást az ilyen jellegű problémákra. A LEKTINO az étkezéssel bevitt lektinokat megköti a bélrendszerben, nem engedi, hogy az a bélfalhoz odaragadjon, és hogy idővel kilyukasza azt. Ha ugyanis ez megtörténik, akkor a fehérje, áthatolva a bélfalon számos betegséget okozhat.

– Az új kutatások szerint ez a jelenség váltja ki az autoimmun betegségeket is. A behatolót ugyanis észleli az immunrendszer, és megtámadja azt. Sajnos az orvosi gyakorlatban ma ezt az immunrendszer túlműködéséként diagnosztizálják, és igyekeznek gá-

tolni azt, pedig a szervezetünk tudja, hogy mit csinál, csupán szeretné megsemmisíteni a behatolókat. Persze segítség nélkül nehezen boldogul velük.

– A bélfalon átjutott lektinek ugyanis gyulladás, zsírlerakódást, elhízást, a legkülönbözőbb betegségeket okoznak a szervezetben. A LEKTINO-ba ezért minden olyan hatóanyagot beletettünk, ami segíteni tud ezeken a bajokon. A zsír- és a cukorbontó enzimeket gátló anyagok arról gondoskodnak, hogy ne tudjuk felszívni, elraktározni a fölösleget. Ezáltal csökkennek a zsírraktárak, így csökken a gyulladás is.

– A LEKTINO a megelőzésben hatékony, és segítséget nyújt az immunrendszernek a lektinek elleni küzdelemben, de a már kilyukadt bélfalat nem képes befoltozni. Erre is találtunk azonban megoldást, kidolgoztunk egy probiotikus készítményt, melyekben olyan baktériumok vannak, amelyeknek az a feladata, hogy karbantartsa a bél nyálkahártyáját, segítse az azt alkotó sejtek újraképződését. Van benne olyan alkotóelem is, ami kimondottan a bélnyálka-

hártyát építi. A két termék így már elég jó védeltséget tud adni a lektin-problémákra.

– A lektinek ellen megfelelő étkezés is lehet küzdeni. Miért célszerűbb a LEKTINO-t, illetve a most készülő társát alkalmazni?

– A lektinkérdés a legtöbb alapvetőnek mondott élelmiszerünket érinti: gabonafélék – különösen a búza, a kukorica, szója –, a hüvelyesek – bab, borsó –, a tökfélék, de még a paradicsom és a paprika is sok lektint tartalmaz. Ezeket mind el kell hagynunk az étkezésünkben, illetve egy részük megfelelően kezelve, kis mennyiségben fogyasztható, de ez rengeteg odafigyelést, plusz munkát, időt igényel. Arról meg már nem is beszélve, hogy egy boltba bemenve, alig találni olyan élelmiszert, amelyben ezek valamelyike ne szerepelne. Jelen feltételek mellett tehát, nem életszerű – még, ha hosszú távon ez is a kívánatos – a 21. században lektinmentesen étkezni. Az is problémát okoz, hogy az a kevés élelmiszer, ami megfelel a kívánalmaknak, jóval magasabb áron kapható, mint

amit az átlagember pénztárcája megenged.

- Ha valaki mégis emellett dönt – szerencsére vannak jó példák –, akkor szép eredményeket érhet el. Egy ismerős házaspárról személy szerint is tudok, akik áttértek erre az életmódra, és komoly javulásról számoltak be. A feleség 8, a férj 11 kilót fogyott két hónap alatt, és az ízületi gyulladásai, emésztési problémái jelentősen javultak, gyakorlatilag megszűntek. Érdekes tehát ebbe az irányba is próbálkozni.

- Lektinmentes étkezés esetén a fogyás egyfajta kellemes mellékhatás, ugyanakkor megbízható mutatója annak, hogy az illető egészségügyi problémáit valóban a lektinek okozzák. A LEKTINO-t szedők – jómagam is – érzékelték ezeket az előnyöket, én egyetlen hónap alatt 4 kilót fogytam, de voltak, akik 10-11 kilóról számoltak be ugyanennyi idő elteltével. Hangsúlyozom: nem egy fogyasztószerről beszélünk, nem ez a fő cél, ez csupán a természetes velejárója. Az biztos, hogy azoknak, akik már mindent kipróbáltak, és mégsem sikerült fogyniuk, érdemes ebbe az irányba haladniuk, akár az étrendjük átalakításával, akár a LEKTINO-t segítségül hívva. De ugyan így megoldást nyújt ez a szer a gluténérzékenyek népes táborának is, hiszen a közismert glutén is egy lektin, méghozzá nem is a legveszélyesebb.

– **Egyáltalán elérhető az, hogy a boltokba kerülő alapvető élelmiszerek egészségesek legyenek?**

- Igen, mindenképpen megvalósítható ez a célkitűzés, és mi ehhez eszközöket is adunk. Ha egészséges, tápanyagokban gazdag – és nem mesterségesen, műtrágyákkal dúsított – talajon, vegyszer- és gmo-mentes növényeket tudunk termelni, akkor az első lépést már megtettük. Aztán ha már ilyen növényeket fogyasztunk, és ezzel etetjük az állatainkat is, odafigyelve arra is, hogy a nekik való növényeket tegyük eléjük – például ne adjunk kukoricát a szarvasmarháknak, az erdei vadaknak –, akkor már jelentősen haladnánk afelé, hogy egészségesen éljünk.
- Persze a lektinkérdésre ez még nem ad megoldást, ott a problémák gyökere az, hogy olyan élelmiszereket fogyasztunk,

amelyek a tengerentúlról kerültek hozzánk. Ezek nem a mi mikrobiomunkra optimalizáltak. Itt azzal tudunk tenni a legtöbbet magunkért, ha visszatérünk az itt honos, ősi gabonáinkhoz, főleg a lektinmentes köleshez, cirokhoz, kenderhez. A mai magyar embernek ezek a szavak már valamilyen egzotikus gabonára utalnak, amit kis mennyiségben, magas áron lehet bioboltokban beszerezni, holott az őseink zömében ezeket természettték és fogyasztották.

– **Az első lépés tehát a talaj rendbetétele. Erre már egy új termékkel, a HYMAGRO-val is megjelentek. Mit tud ez a talajjavító?**

- Már a munkásságom elejétől foglalkoztam ezzel a kérdéskörrel, a huminsavak alkalmazásának lehetőségeit vizsgáltam a mezőgazdaságban, szép sikereket értem el, aminek a babérjait aztán mások aratták le. Így egy 10-15 éves kitérő után – eközben kezdtem az emberi fogyasztásra alkalmas huminsavak előállításán dolgozni, aminek eredményeként születtek meg az étrendkiegészítőink, kozmetikumaink –, most – ahogy az elhangzottakból is kitűnik – még mindig aktuális a mezőgazdasági vonal. Egészséges lét ugyanis nem képzelhető el egészséges talaj nélkül. Vissza kellett térnünk a gyökerekhez.

- Ha már újra hozzányúltunk a problémához, úgy gondoltuk, egy magasabb szintű megoldást dolgozunk ki. Az újgenerációs talajjavítónk a HYMAGRO. A bio minősítésű talajkondicionáló készítményünk óriási előnye, hogy granulátum, de vízzoldható anyag. Nagyon koncentrált, ezért csak kevés kell belőle. Kiszórható kézzel, vagy akár szórógéppel a talajra, ahonnan, ha vizet kap, képes felszívódni. Jelentősen javítja a tápanyagfelvételt, erősíti a gyökértömeget, így a talaj víztartókéességét is megnöveli. Segíti a talajmikrobák szaporodását is, melyek egy egységet alkotva, hasonló módon működnek, mint az emberi bélflóra. A szer a környezetre is rendkívül jól hat azzal, hogy a talajban lévő toxikus nehézfémeket, növényvédőszer-maradványokat megköti, így ezek nem jutnak be a növényekbe. Emellett

– mivel természetesen ez is a huminsavra épül – direkt módon növeli a talaj humusztartalmát is. Élelmisznövényekre épp úgy használható, mint a dísnövényekre, vagy akár otthon a gyepre.

– **A HUMAX az állatok egészségét, illetve ez által az emberi mikrobiomot is védi. Hogyan?**

- Az állatok bélflórája hasonlóképpen működik az emberekéhez, csak ők rosszabb helyzetben vannak, nem válogathatnak, azt eszik, amit eléjük tesznek. Az ipari tápok pedig valóságos lektinbombák, hiszen a legfőbb alkotójuk a kukorica és a szója. Az állatoknál a lektinek és a génmódosított gabonák épp úgy egészségkárosodást okoznak, mint az emberekénél, csak mielőtt még észlelhetővé válnának ezek, levágjuk őket. Ezeket a hatásokat próbáltuk a huminsavval és más hatóanyagokkal tompítani. Így a takarmánnyal bevitt növényvédőszer, az antibiotikum és a gyógyszermaradványok nem tudnak annyira felszívódni, a nehézfémek megkötődnek. Mindennek köszönhetően az állat húsa tisztább, egészségesebbé válik.

- A HUMAX antivirális, illetve komplex egészségmegőrző hatásának köszönhetően csökkenthetőek a gyógyszerköltségek, és a fajlagos takarmányhasznosulás is jobb eredményeket mutat, azaz 1 kg – ráadásul jobb minőségű – húst kevesebb takarmánnyal lehet előállítani. Tehát a HUMAX használatával kimondottan gazdaságosabbá válik az állattartás. A minőségi paraméterek nem csak a húspan, de például szarvasmarhák esetén a tejben is megmutatkoznak.

- A mezőgazdasági termékeink gyártását, forgalmazását egy másik cégünkben, a BIOPOL Kft.-ben végezzük. Elindult a weboldalunk is – www.biopol.hu –, ahol a két új, kisebb és nagyobb kiszerelésben is kapható alaptermékünkről részletesen is tájékozódhatnak az érdeklődők. Természetesen nem állunk meg itt, már fejlesztés alatt vannak további megoldásaink. Hamarosan ezekkel is jelentkezzünk.

CSEH TERÉZ

Ruprecht Tibor, dr. Cser-Palkovics András, Fülöp Attila, Halász Norbert és Lehrner Lóránt a sajtótájékoztatón

SVÉT mentorprogram nehézsorsú fiatalok számára

Biztos jövőt és életpályát kínál a vendéglátás

Szeptembertől újraindul a Stílusos Vidéki Éttermiség Egyesület (SVÉT) országos mentorprogramja és gyakorlati képzése, mely a gyermekvédelemben élő fiatalok számára kínál életpályamodellt a vendéglátásban – tudtuk meg azon a sajtótájékoztatón, amelyet Székesfehérvár belvárosában, a Hiemer-házban található 67Sigma étteremben tartottak.

– 2020-ban indítottuk el – mondta **Ruprecht Tibor**, a SVÉT Egyesület elnöke – azt a vendéglátói mentorprogramot és gyakorlati képzést az EMMI támogatásával, amelynek hosszú távú célja életpályamodell kialakítása, és elsősorban állami gondozott gyermekek munkába állásának és hosszú távú ott maradásának elősegítése a vendéglátásban. A program két fő alappillére a gyakorlati képzés és a vendéglátás különböző területeinek közösségi programokon keresztül megismertetése a fiatalokkal. Az egész országot lefedik az egyesülethez tartozó éttermek, és ezekben végzik majd a jelentkezők képzését, oktatását.

– Nemcsak iskolai szintű oktatást, hanem akár biztos elhelyezkedési lehetőséget is kínálunk a fiatalok számára a program keretében. A SVÉT egy nemzetközi gasztronómiai iskolával is megkezdte a kapcsolatot

kiépítését, melyben a Magyar Turisztikai Ügynökségnek is komoly szerepe van. Ebben a nemzetközi kezdeményezésbe is bevonnánk a résztvevőket. A Covid-járvány következtében egy időre félbeszakadt, de most újraindul a mentorprogram. Eddig 22 fő jelezte csatlakozását, ám májustól újra lehet pályázni, és további gyermekek számára lesz lehetőség szeptembertől megismerkedni a vendéglátás rejtjelmeivel.

– A gyerekek éttermekbe látogathatnak el – tette hozzá a kezdeményező miskolci Zip's Brewhouse étterem ügyvezetője, **Halász Norbert** –, ahol megismerkedhetnek a gasztronómiával és a vendéglátással. Fontos, hogy a gyermekvédelem rendszeréből kikerülő fiatalok szakmához, biztos megélhetéshez jussanak. A képzésen és közösségi programokon keresztül elősegítjük, hogy akár a szakmában megtalálhassák a számítása-

ikat. A miskolci alapprogram elindításával az volt a célunk, hogy pótoljuk a vendéglátóipar humán erőforrás-hiányát, és gasztróélményeken keresztül tegyük vonzóvá a pályát a fiataloknak. A program újraindítása most nagyon is aktuális. A SVÉT tagjaként működő éttermek javarészt megtartották a munkaeurókat a járvány alatt, ám így is sokan hagyták el a pályát, így szükség van az új erőkre.

Lehrner Lóránt, a 67Sigma Étterem és Bisztró tulajdonosa arról beszélt, várják, hogy minél több fiatal üdvözölhessenek a leendő kollégáik között. A vendéglátóiparnak és a szállodaiparnak minden segítő kézre, új erőre szüksége van jelenleg.

Dr. Cser-Palkovics András, Székesfehérvár polgármestere szavai szerint ez a program azért kiemelkedően fontos, mert

Fiatlokat ismertetnek meg a vendéglátás szépségeivel

magához az élethez, egy életpályához nyújt lehetőséget. Arra, hogy a résztvevők belépjenek a nagybetűs életbe, és tudatosan válasszanak pályát, ahol szakmailag, emberileg és egzisztenciálisan is érvényesülhetnek.

– Jelenleg 23.000 gyermek van Magyarországon, akik szülők nélkül élnek. A kormány célja, hogy közülük minél többen családban nőjenek fel, és mára 70%-ukat sikerült már nevelőszülőknél elhelyezni – mondta **Fülöp Attila**, az Emberi Erőforrások Minisztériumának szociális ügyekért felelős államtitkára. – Az EMMI örömmel üdvözlö minden hasonló kezdeményezést, mely hozzájárul a hátrányos helyzetből induló gyerekek pályaeorientációjához, életpálya lehetőséget, megélhetést, egzisztenciát nyújt számukra.

– A kormánynak fontos a családok támogatása, a gyermekvédelem; az ő érdekükben döntött a nevelőszülői rendszer megerősítéséről. A gyermekvédelem soha nem a sajnálatról szól, hanem munkáról és együttműködésről. Különösen fontos az ilyen körülmények között felnövő gyermekek esetében képességeik, készségeik, érdeklődésük felmérése, életútjuk menedzselése. A gyermekvédelem rendszeréből kikerülő fiataloknak nemcsak a társadalomba történő beilleszkedéssel kell megküzdeniük, hanem a munkaerőpiacra való sikeres belépéssel és helytállással, ennek azonban alapvető feltétele az átgondolt pályaválasztás.

– A SVÉT – EMMI mentorprogram – zárta a sajtótájékoztatót az államtitkár – túlmutat a pályaeorientációs tanácsadáson, a fiatalok számára vonzó és előnyös munkavállalási lehetőséget kínál, melynek kiemelt részét képezi a motiválás, az elismerés, az erkölcsi, szakmai és anyagi előrelépés.

VEÉR KÁROLY

GYERMEKOTTHONBAN VAGY NEVELŐSZÜLÖKNÉL ÉLSZ?

ÉRDEKEL A GASZTRONÓMIA?

SZÍVESEN TANULNÁL MELLETTÜNK A VENDÉGLÁTÁSRÓL?

**ITT A LEHETŐSÉG | TÖBB, MINT ELMÉLET!
GYAKORLATI TAPASZTALAT | KARRIERLEHETŐSÉG**

ÖRÜLÜNK, HA CSATLAKOZOL, S LÉGY A SVÉTCSALÁDUNK TAGJA

Jelentkezésed a következő e-mail címre:

MENTORPROGRAM.SVET@GMAIL.COM

küldd meg!

A jelentkezésed eredményéről
a résztvevők kiválasztását
követően a kapcsolat-
tartásra megadott
e-mail címen
értesítünk!

Folyékony beszéd és értés – szólisták, magolás, fordítás, nyelvtanozás nélkül

Áttörés a nyelvtanulásban: BeszeljAngolul.com

Nincs több kudarc a nyelvtanulásban! Vége az akár évtizedeken át tartó újrakezdésnek, a gyors felejtésnek! Eljött viszont az értés, az idegen nyelven való könnyed megszólalás ideje. A BeszeljAngolul.com rendszer megalkotói, Lados Olivér és Lados Eszter huszonkét évnyi tapasztalatuk alapján egy forradalmian új megközelítést és eszközt adtak a nyelvtanuláshoz, vagy helyesebben a nyelvelsajátításhoz. Mert, mint megtudtuk, a kettő koránt sem ugyanaz. A hatgyermekes pécsi nyelvoktató házaspárral készült interjúból kiderül, miért van kudarcra ítelve a hagyományos nyelvoktatás, miért lehet a megszokott két-három év helyett fele idő alatt, otthon, önállóan dolgozva eljutni a középfokú nyelvvizsgáig, és nem melleleg készség szintű nyelvtudásra szert tenni. A jó hír, hogy az angol mellett már a német rendszer is fut, és tervben vannak más nyelvek is. Ez a rendszer egy valódi magyar innováció, mely a kezdő számára épp úgy megoldást ad, mint az újrakezdőknek, vagy épp a felsőfokú nyelvtudásra vágyóknak, nem utolsó sorban gyorsan és baráti áron.

Olivér: – Huszonkét év nyelvtanári gyakorlat áll mögöttem, melyből tizenhét már kifejezetten egynyelvű oktatás volt. A szakmai számlálásra mondhatni minden fókán álltam már. A főiskola utolsó évében tanítottam egy általános iskolában, pályakezdőként, 1999-től pedig egy olyan magániskolát választottam első munkahelyemként, ahol egy levédett rendszerben, egy jól kidolgozott módszer szerint taníthattam. Később, 2001-től a tulajdonostól átvettük a jogokat, és így megnyitottuk saját nyelviskolánkat. Tovább vittük a rendszert, szeretjük, mert beszédcentrikus volt, és mindenképp jobb, mint a hagyományos kétnyelvű tanfolyamok, de picit mindig azt éreztük, hogy valami még mindig hiányzik.

Eszter: – 2003-ban ismertük meg **Simonfalvi László** nemzetközi díjakat nyert nyelvtanárképző programját, melynek alapját az egynyelvű oktatás, a nyelvelsajátítás adta. A 300 órás tanfolyamot iskolánk valamennyi oktatója elvégezte, és onnantól egy huszárvágással sikeresen átváltunk az egynyelvű képzésre. A nyolcvanegynehány tanulóinkból mindösszesen ketten távoztak. A tanulóink hamar megértették, hogy valóban nincs szükség a magyarra, sőt nemcsak, hogy fölösleges, de kifejezetten hátráltatja a beszédértés, a beszédkézség fejlesztését. Annak pedig kifejezetten örültek, hogy inentől nem voltak szólisták és célzott nyelv-

tani gyakorlatok, sőt eltűntek a házi feladatok is. Mindent az órán tanultak meg!

TANULÁS NÉLKÜLI NYELVTANULÁSI!

– *Ez így már túl szép ahhoz, hogy igaz legyen!*

Eszter: – Igen, a magolás, a hagyományos értelemben vett tanulás nélküli nyelvtanulás fogalmát mi vezettük be elsőként a piacra, de ma már egyre többen átveszik, igaz ezen kívül sokat nem tudnak vele kezdeni, mert nem igazán értik a lényegét, ahogy azt sem, hogy mi a különbség a nyelvtanulás és a nyelvelsajátítás között. A magyar nyelv sem különbözteti meg ezeket a fogalmakat. **Stephen Krashen** amerikai nyelvész azonban igen. Az ő olvasatában tanulni azt jelenti, hogy tudatos módon próbáljuk megjegyezni a szavakat, a nyelvtant, a struktúrákat, majd azt gyakorolva igyekszünk eljutni a nyelvtudásig, a nyelvhasználatig, ami a többségnél sajnos nem történik meg. Az elsajátítás ezzel szemben arról szól, hogy megtapasztaljuk, bizonyos értelemben spontán felfedjük a nyelvet. Mi ezt a folyamatot finomhangoltuk, irányítottuk. Krashen szerint az elsajátítás az egyetlen igazán járható út a valódi nyelvtudáshoz, és ezt a mi tapasztalataink is alátámasztják. A szókincset nem listákból kell bővítenünk, hanem úgy, hogy valaki beszél hozzánk,

amit megértünk, és amire tudunk reagálni. A *BeszeljAngolul.com* rendszere erre az elvre épül, az irányítottságot pedig a nyelvi gyakorlatok sorrendisége, majd az ezeket szintetizáló történetek biztosítják.

– *Nem tartottak attól, hogy mi lesz, ha mégsem működik?*

Olivér: – Óh, dehogyan nem! Egyrészt meg kellett küzdenünk a rengeteg konkurens nyelviskolával, akik persze erős fenntartásokkal, ellenszenvvel fogadták a módszereinket. Másrészt persze mi is éreztük a felelősséget, hogy akik ránk bízta magukat, azokat el kell, hogy juttassuk a céljukhoz, a minimum középfokú nyelvvizsgához. Ezért nagy hangsúlyt kellett fektetnünk arra, hogy a fejekből mielőbb kiüssük a kételyeket, a ragaszkodást a hagyományos módszerekhez. Be kellett vonnunk a tanulóinkat – később a tanfolyam iránt érdeklődőket – a szakma részleteibe. Rengeteg cikket publikáltunk arról, hogy mi történt eddig velük a hagyományos oktatásban, miért nem voltak sikeresek, miért van kudarcra ítelve az, ahogy eddig tanultak, és miért nem sikerül sokaknak 10-20 év alatt sem eljutniuk a céljukig, a valódi nyelvtudásig.

Eszter: – Aztán azt is meg kellett mutatnunk, hogyan működik a mi rendszerünk, mert sokan a félelemmel, szorongással kötötték össze az egynyelvű oktatást. Az ag-

A Lados házaspár, Eszter és Olivér forradalmian új online nyelvtanuló rendszerükkel, kisöpri a hagyományos nyelvtanítás zsákutcait

godalmak valójában jogosak voltak, hiszen az egynyelvű oktatás önmagában még sem mire sem garancia, azt is lehet rosszul csinálni. Ha nincs mellette a folyamatos értés, az egész semmit sem ér, a tanuló leblokkol, elbizonytalanodik, és előbb-utóbb megszökik.

Olivér: – Éppen ezért mi a kezdetektől a folyamatos értésre helyeztük a hangsúlyt, arra építettük az egész rendszerünket. Egyetlen pillanatra sem hagyjuk bizonytalanságban a tanulóinkat. A prezentációkon, a képeken, a fokozott metakommunikáción keresztül folyamatosan biztosítjuk az értést, így a magabiztosságot. A siker pedig nem maradt el. A tanulóink egy év után könnyedén letették a középfokú nyelvvizsgákat.

– Ahhoz, hogy egy ilyen rendszert kidolgozhassunk, elengedhetetlen volt az addigra megszerzett másfél évtizednyi nyelvtanítási tapasztalat. Tanítottunk két nyelven, majd egy nyelven, előben kis- és nagycsoportban, ugyanígy online is. Minden korosztályban próbára tettük a módszerünket, több éven át volt szerencsém egy vidéki általános iskolában nyelvtanárként eszerint a módszer szerint oktatni.

A NYELVELSAJÁTÍTÁSÉ A JÖVŐ

– Miben más a beszeltangolul.com a hagyományos nyelvtanításhoz képest?

Eszter: – A hagyományos rendszernek két ága van: a klasszikus oktatásban megtanítják az aktuális nyelvi struktúrát, előre megmutatják a nyelvtant, majd példákat hoznak rá. A másik ágon, a kommunikatív nyelvtanításban példákkal indítanak, megértetik,

mire való az adott nyelvi struktúra, és csak azután írják azt le.

– Sajnos egyik módszer sem igazán jó, és ezt mi magunk is megtapasztaltuk a munkánk során, mert ellene dolgoznak a fő célnak, annak, hogy a tanuló nyelvtani szabályok futtatása nélkül, spontán tudjon kommunikálni. A nyelvtanozás miatt ugyanis analizálni fog, elemzi fejből a mondatot, keresi a megfelelő szórendet, igeidőt. Analitikából indít, ezért lelassul, és ebből így soha nem lehet spontán beszéd.

Olivér: – Ezzel szemben az irányított nyelvelsajátítás elve, amire a *BeszeljAngolul.com* rendszer épült, úgy indítja a tanulót, hogy az első pillanattól kezdve angolul értse a tartalmat. Hasonló dolgokat mutatunk neki, a struktúra újra és újra ismétlődik, ami előbb-utóbb az agynak már nem kihívás, érti, hogy mit akarnak felé kommunikálni. Elkezd az elme a struktúrára automatikusan ráfigyelni, analizálja, regisztrálja azt a háttérben. A tanuló egy adott ponton azt fogja érezni, hogy ezt már tökéletesen érti – általában itt áll meg a hagyományos oktatás –, mi azonban túl megyünk ezen, amíg a tanuló eljut odáig, hogy már annyira tudja, hogy mondani akarja. Tehát neki meg sem kell fogalmaznia a szabályt, mert egy adott szinten túljutva az feleslegessé válik.

– Miért zárták be a sikeres nyelviskolát, és miért váltottak a személyes oktatásról egy önálló tanulást lehetővé tevő online nyelviskolára?

Eszter: – Folyamatosan haladtunk az előből az online felé, ezen az úton jó részt lakhelyváltozás tolt minket előre. Egy darabig – amíg csak Pécsről Dombóvárra költöztünk

– magunkkal tudtuk húzni a feladatainkat: az iskolát Pécsre vitte egy kollégánk, mi hente kétszer bejártunk, a magánórák egy részét skype-ra tettük át, és talán az országban elsőként, elkezdtünk egy videós tananyagot dolgozni.

Olivér: – 2006-ban kezdtük papírra vetni a tapasztalatainkat, 2010-re, amikor egy időre Angliába költöztünk, már elő volt készítve minden a kezdő szintű csomaghoz. A videóknak még nem álltuk neki, mert ehhez úgy gondoltam, a kiejtésemet még csiszolnom kell kicsit, a magyar akcentust igyekeztem lehántani róla. A kint töltött egy év alatt a brit intonáció hamar beépült. Ez nagyon fontos eleme a nyelvtanításnak, ennek hiányában az angolok nem, vagy csak nehezen értik meg a mondandónkat.

– 2011-ben, amikor hazajöttünk, már bátran nekiláthattunk a videófelvételeknek. Teljes erőnkkel nekifeküdtünk a rendszer fejlesztésének. Idővel egyre inkább családi vállalkozásként kezdtünk működni, mindenki kivette a részét a munkából. Eszter 2015-ben elvégzett egy illusztrátor képzést, így ezt is saját kézbe tudtuk venni, és mi vele együtt tanultunk. Ma már mindenki jól rajzol a családjukban, és ennek nagy hasznát vesszük.

Eszter: – Kihívásokkal teli időszak volt, nekem főként a gyermekekre volt gondom, Olivérre maradt tehát az oktatói munka dandárja: kora reggel már skype-on órát adott, majd az iskolában folytatta, délután este jöttek a tanulói, és emellett éjszakánként gyártottuk a videókat, internetes tartalmakat. Ennek ellenére szépen haladtunk. A folyamatot végül a magyar kormány azon rendelete gyorsította

Alaptól felsőfokig: Denisz, Robin Hood, Tell Vilmos, D'Artagnan, Lord Nelson és F. Magellán már alig várja az angolul beszélni vágyókat

fel, amely kötelezővé tette a gyerekeknek az óvodát. A hat közül egyik gyermekünk sem járt óvodába, és az iskoláikat is magánúton végezték. Így, amint valamelyikük elérte az óvodás kort, külföldi útra indultunk. Megjártuk Olaszországot, éltünk spanyol földön, most épp Portugáliában vagyunk.

Olivér: – Ezek vittek minket abba az irányba, hogy a tapasztalatainkat olyan platformon rögzítsük, és tegyük hozzáférhetővé, amely összeegyeztethető az életvitelünkkel, és nem utolsó sorban képes stabil jövedelmet termelni, biztosítani a megélhetésünket, gyarapodásunkat.

Eszter: – Amit eleinte hátrányként éltünk meg, végül óriási előnynek bizonyult, mert azzal, hogy mindent magunk mögött kellett hagynunk, megszűnt a mókuserék is. A többletenergia felszabadították a kreativitásunkat. Hatékonyabbak lettünk. Szeptemberben mentünk ki, és decemberben már indulhatott a Facebook-kampány. Mára teljesen lábra állt a rendszer, sőt, már a német is elérhető az angol mellett.

NINCS MAGOLÁS, NINCS NYELVTANÓZÁS

– *Hogyan zajlik a tanulási folyamat a beszeljangolul.com online tantermeiben?*

Eszter: – A legfontosabb – és ez nagyon nagy plusz a rendszerben –, hogy egyetlen elvárás van: a tanuló koncentrált figyelemmel nézze a videókat. A tanulás valós időben történik, és ahogy az élő oktatásnál is tettük, itt sem küldjük a diákot leckét írni, nem kell szavakat magolni, memorizálni, nincsenek nyelvtani gyakorlatok, nincs for-

dítási feladat sem. Az adott napi videókat – 30-35 perc – kell végignézi, és kész, lezárult a tanulása. Az agy menet közben képes magába szívni a nyelvi elemeket, szókincset, struktúrát, és később a háttérben feldolgozni azt.

– Egyetlen dolog van az egyes leckék végén: egy hangos kérdés-felelet, ahol a megtanult, mélyen megértett mondatokat hangosan kimondja a tanuló. Az elv az, és ezt a rendszer kiválóan modellezi, hogy a tanuló akkor képes beszélni, ha a hallás után már mélyre vitte az értést. Tehát nem attól lesz jó beszélő, hogy a tanár rázúdítja az új szókincset, megmutatja a struktúrát, és elvárja, hogy ezután mondatokat mondjon, mert így a beszédén keresztül kényszerítik arra, hogy megtanuljon valamit. Ehelyett a hallás után értesen van a hangsúly, ez mindennek az alapja, a többi készség ebből jön.

Olivér: – Ha a tanuló értve hallja az angolt, akkor ebből fog táplálkozni a beszéde. Tehát nem magyarból fordít! Amikor olvas, egy olvasási készséggel rendelkező diák hallja magában a szöveget, egy belső hang hangossá teszi azt számára. Kétnyelvű oktatásnál ez a hang sok esetben néma marad, vagy állandóan magyarul akar megszólalni. Írásnál ugyanez a helyzet, a készséggel rendelkező angolul diktál magának, nem pedig magyarról fordít angolra.

– Hogy ez a készség felépüljön, a Denisz – kezdő – csomagunkban 1.500 kérdésre ad hangos választ a tanuló három hónap alatt. Ennyit még magántanáránál sem tud angolul megszólalni. Hogy erre képes legyen, minimum ötször ennyi, azaz 7.500 értett mondatot hall. Öt szintünk, csomagunk van. A teljes rendszerben összesen 7.500 kérdésre válaszol értve a tanuló, és körülbe-

lül 40.000 angol mondatot hall, ért. Mindez el tudja vinni őt a felsőfokig.

– Ahhoz tehát, hogy ez kijöjjön a tanulóból, rengeteg értve hallott mondatnak kell elhangoznia. Ez az optimális mennyiség garantálja, hogy mindenkinél sikeres legyen a módszer.

KÖZÉPFOK EGY ÉV ALATT

– *Időben hatékonyabb így tanulni? Milyen gyorsan lehet eljutni vele középfokig?*

Olivér: – Minden egyes perc az órán, amit az angol helyett magyarral tölt a tanuló, elfecsérelt idő. Ha magyarul szólunk hozzá, megraboljuk, elveszük tőle a készségfejlesztés lehetőségét. Sokan pedig éppen azért tartják nélkülözhetetlennek a magyart, hogy ne pazaroljuk az időt, mondjuk meg neki, mit jelent az adott szó. Pedig ennek épp az ellenkezője igaz. A 20 percnyi angol magyarázat az 20 percnyi készségfejlesztés, míg az öt percnyi, vagy akár jóval több magyar magyarázat nem hogy nem ad semmit, de folyamatosan az analitikában tartja a tanulót. Az így rögzítendő szókincs felejtésre van ítélve. Ezért hiábavaló ilyen módon tízhúsz éven át tanulni. Ha összeszámolnánk, ez idő alatt hány értett angol mondatot hallott a tanuló, megdöbbenünk, milyen keveset. Nem csoda hát, ha nem megy a beszéd. Értés nélkül semmi sem működik.

– A *BeszeljAngolul.com* összesen 470 darab 45 perces órával képes eljuttatni a tanulót a felsőfokig, még hozzá készség szintű tudást adva. Ezzel szemben egy 500 órás középfokra készítő klasszikus nyelvtanfolyamon, amihez körülbelül ugyanennyi órát otthon is tanul, jó, ha összességében 300 órányi

angolt kap, feltételezve, hogy a tantermi oktatás legalább fele angol nyelvű, és mondjuk az otthontanulás 10%-a is az. 700 óra a semmibe veszett. Ez az elrabolt idő! Mivel ilyenkor magyarul tanult, a készsége nem fejlődött.

– Két és fél év jó esetben elegendő a középfokig, de mi egyetlen év alatt elröpítjük a hallgatóinkat erre a szintre. Ha az első négy csomagon túljut, alig 300 óra értett angollal könnyen veszi a vizsgán az akadályokat.

Eszter: – Mi úgy gondoljuk, nem vonzó, hogy éveket kell tanulni egy középfokú nyelvvizsgáig, márpedig a hagyományos módszerrel heti kétszer 90 perccel közel 3 év alatt maximum eddig lehet eljutni. A *BeszéljAngolul.com* online rendszeren keresztül napi 35-40 percet, heti 6 napot ajánlott tanulni, ez így kétszer gyorsabb a klaszszikus nyelvtanuláshoz képest, és éppen belefért egy évbe a középfokú nyelvvizsga.

– Hogyan épül fel a rendszer, az egyes szintek anyagai?

Eszter: – Van egy folyamatábránk, ami a mintaoldalunkon és az online tanteremben is megjelenik. Ez mutatja, hogy az egyes modulok hogyan követik egymást, illetve, hogy hol vannak azok a pontok, ahol a rendszerbe integrálható mini tananyagok beilleszthetők.

– A tanulás minden szinten a 32-40 db nyelvi gyakorlattal kezdődik. Ezekon keresztül sajátíttatjuk el az aktuális nyelvtani struktúrákat és a szükséges szókincset. Ezek a nyelvi modulok adják meg a tanulóknak azokat a nyelvi struktúrákat, amelyekre majd a következő egységben, a Beszédfejlesztő Történetekben szükségük lesz.

– Minden leckét egy kérdés-felelet gyakorlat zár, ahol a kérdések utáni szünetekben a tanulóknak kell megadnia a helyes válaszokat, melyet a hangos válasz meghallgatásával azonnal ellenőriz.

Olivér: – Napi egy leckét javallott feldolgozni, ami – ahogy azt már említettük – 35-40 perc, de természetesen nem kötelező minden nap tanulni. Mi hetente egy nap szünetet javasolunk. Így előre kiszámítható, hogy egy adott szintre mikor fog eljutni a nyelvtanuló. Nincs bizonytalanság, nem kell plusz órákat venni, jól kalkulálható, hogy mikor tudja elérni a célját.

– Ha a diák a megfelelő szinten, a neki való modulban tanul, akkor mindent érteni fog, és a tanulási rendszer hatékonyan fog működni. Ha azonban nincs értés, akkor vagy rossz helyre lőtte be magát, vagyis nem az ő szintjének megfelelő anyagon dolgozik, vagy valami külső tényező rontja le a koncentrációját. Fáradt, vagy más egyéb zavarja

tanulás közben. Az tehát fontos, hogy ezt a 40 percet megszakítás nélkül, koncentrált figyelemmel tudja eltölteni.

– Ha ez elején még nem megy a beszéd, nem elég gyors a válaszadás, nem fér bele a kihagyott szünetekbe, az nem probléma, nyugodtan haladhat tovább, ki fog alakulni a készség. Ha mégis zavarja, a Tanulói kézikönyvben talál egy alternatív feldolgozási módot, ami eredményre fog vezetni.

– Tehát végig kell csinálni a nyelvi gyakorlatokat ahhoz, hogy a történetekben már ne legyenek nyelvi, nyelvtani kihívások, mert itt már maximum a szókincs lehet az. Fontos elv, hogy szókincset már meglévő nyelvtani tudásra tudunk építeni: új szókincs régi nyelvtanra, új nyelvtan régi szókincse. Amikor tehát a nyelvi struktúrákat már magába szívta a tanuló, a szókincsen már könnyen tudunk dolgozni.

Eszter: – Az egyes szintek egymásra épülnek. Aki a második csomagon kezd, annak a jelen idő már nem lehet probléma, mivel a fő tananyag a múlt és a jövő idő. Ugyanakkor a jelen idő a történetekben gyakran visszaköszön, tehát a már megtanult dolgok is folyamatosan karban vannak tartva. A történetek leckéi során a kérdés-felelet gyakorlat a tartalomra koncentrált, de egyúttal viszi tovább, járhatja a nyelvi struktúrákat is. – Ahogy megyünk tovább, minden egyre komplexebbé válik, de sehol sem fogjuk nehezebbnek érezni a feladatokat. Ugyanannyit kell dolgozni a második csomagon, mint amennyit az elsőn kellett, és ez igaz mind az öt szintre.

– Mini tananyagok is kiegészítik az egyes modulokat? Mik ezek?

Eszter: – Kapcsolódó kiegészítő anyagok, melyek nem szerves részei a központi tananyagoknak. Arra hivatottak, hogy ha valakinek van egy kis plusz ideje, kedve, akkor ezekkel az 5-10 perces gyakorlatokkal még színesebbé teheti tanulását. Ilyenek a Szópiramisok, a Lánc-történetek, és nyárra elkészülnek a „Mindennapi szituációk” párbeszédei is. Végre ezt is sikerült tanulhatóvá tenni magolás nélkül.

– Mi a helyzet az írással?

Eszter: – A hagyományos nyelvoktatás már elejétől kezdve erőlteti az írást, mi azonban az írásról azt gondoljuk, hogy a tanuló azt tudja kiírni magából, amit már tud. Az íráskészség a beszéd- és halláskészségből indulva fejlődik. Éppen ezért a tanulók a Nyelvi gyakorlatok esetében nem leckénként, hanem szakaszonként végeznek írásbeli gyakorlatot, a Történetek esetében pedig a tanuló maga választja ki, hogy melyik részt

csinálja meg írásban is. Ezek helyességét a hanganyagokkal ellenőrzik.

Olivér: – A korai írás negatívan hathat a kifejtésre is. Normál esetben, amikor az ember ír, kíséri egy belső hang. Ha az angol még nincs a tanuló fülében, akkor írás közben a valódi angoltól eltérő angolt hall belsőleg. Akik magyarul tanulják az angolt, ott ez a belső hang lehet akár néma is. Ebben az esetben az írás egy fordítási gyakorlattá válik.

TELJES HOZZÁFÉRÉS SZUPER ÁRON

– Jobb áron lehet online tanulni, esetleg van lehetőség ingyenesen is?

Eszter: – Vannak szabadon hozzáférhető videóink, ezek zömét még a csomagok kialakítása előtt készítettük, de a módszer ugyanaz. Ezeket, illetve minden csomag első pár leckéjét azért tettük díjtalanul elérhetővé, hogy megismerhessék ezt a fajta tanulási módot az érdeklődők.

– A *BeszéljAngolul.com* csomagjaiért – a mintákat kivéve – már fizetni kell, hiszen komplett megoldást kínálnak a nyelvtanulók égető problémáira, így a rendszerünk értéket képvisel a számukra. Ha pedig valamiért fizetünk, akkor szeretnénk cserébe a lehető legtöbbet kapni, és ezért hajlandóak vagyunk odatenni magunkat.

Olivér: – Eleinte csak csomagokat értékesítettünk, és ezek ma is elérhetőek külön-külön is, de amióta teljessé vált a rendszer, úgy gondoltuk, hogy a leghatékonyabb pénzügyi konstrukció a tanuló számára az, ha egy éves előfizetéssel a teljes rendszerhez hozzáférhet. Így a teljesen kezdőtől a felsőfokig lehetősége van végigmenni, sőt ezért a díjért a családból két fő is használhatja egy időben a tananyagokat. Az időkorlátnak van egy noszogató hatása is.

– Ez a megoldás azoknak is előnyös, akik már túl vannak a sikeres nyelvvizsgán, de szeretnék folyamatosan továbbfejleszteni a nyelvtudásukat, jó anyagokkal karbantartani a már megtanultakat. Ezt a célt szolgálja a Magellán modulunk, ahol nem csak a nyelvvizsga anyagok gyűlnek, hanem egy-fajta angol könyvtárként is működik.

Eszter: – Bár a nyelvelsajátítás rendszerében tanulókat az a veszély nem fenyegeti, hogy a nyelvvizsgát követő egy-két éven belül mindent elfelejtene, mert a nyelvi készséget szerettek már fogyasztani kezdik az angolt: könyvet, újságot olvasnak, filmeket, híradót néznek, használják a nyelvet. Ha mégis tovább csiszolnák irányított módon is a nyelvtudásukat, a *BeszéljAngolul.com* mindig visszavárja őket!

CSEH TERÉZ

Soltész Miklós államtitkár ismertette az országos program részleteit

Az únyi Szent Mihály-templomban tartották a sajtótájékoztatót

Országos templomfelújítási program kezdődött

Támogatásból szépülnek meg a megye templomai is

A Komárom-Esztergom megyei Únyon jelentette be Soltész Miklós, a miniszterelnökség egyházi és nemzeti kapcsolatokért felelős államtitkára, hogy az országos program keretében a község mindkét temploma felújítási támogatásban részesül.

Az únyi Szent Mihály-templomban tartott sajtótájékoztatón **Pósfai József** polgármester köszöntötte a jelenlévőket, majd örömet fejezte ki, hiszen ez az épület 10 millió forint, míg a község református temploma 15 millió forint állami támogatásban részesül.

Soltész Miklós elmondta, hogy Komárom-Esztergom megyében a 39 települést érintő felújítási program a nagyobb városokon túl zömében a kisebb falvak 30 katolikus, 13 református, 3 evangélikus templomát részesíti 667 millió forint támogatásban.

Az államtitkár kifejtette, hogy a kormány célja a templomfelújítási programmal az, hogy megtartsa a kisebb települések lakosságát, hiszen ezek a beruházások élettel töltik meg mindennapjaikat, őrzik a közösséget, a kereszténységet. Tíz év alatt Magyarországon, illetve a Kárpát-medence magyar lakta területein több mint 3000 templomot tudtunk közösen egyházainkkal, önkormányzatainkkal megújítani, és több mint 150 újabb templom is épült a

térségben. A támogatásokból jut azoknak is, akik már elindították a felújításokat, de azoknak is, akik most kezdik a templomok szépítését.

A kormány által a mostani templomfelújítási programra biztosított közel 26 milliárd forintnyi támogatási összeg Magyarország jelenlegi területén 1400, a határon túli területen pedig 400 templomot érint, és a hitéletet, a keresztény közösségeket szolgálja – tette hozzá.

Az államtitkár kiemelte, hogy egy ekkora összeg a magyar építőiparnak is komoly segítséget jelent, a magyar gazdaság újraindításában is nagy szerepet fog játszani, mivel hazai cégek és hazai munkások tudnak a programban részt venni.

Dr. Völner Pál, Esztergom térségének országgyűlési képviselője szerint örömteli pillanat volt, amikor elkezdődött az esztergomi bazilika felújítása, de szintén jó hír, hogy a megyében több templomot is renoválhatnak. Említette, hogy választókerületében összesen 13 épületet érint a felújítás.

Czunyiné dr. Bertalan Judit, Komárom, Kisbér és Oroszlány térségének országgyűlési képviselője ismertette, hogy választókerületében 29 templom újulhat meg, és kitért arra is, hogy a Magyar Falu Program keretében az elmúlt két évben mintegy 200 millió forint jutott egyházi ingatlanok korszerűsítésére.

Bencsik János, Tatabánya és térségének országgyűlési képviselője többek között arról beszélt, hogy a templomok, valamint minden szakrális hely közösségmegtartó erővel is bír, nem mellesleg a turizmus és a kultúra szempontjából is fontos, hogy épített örökségünk minél jobb állapotban legyen. Megköszönte Soltész Miklósnak, hogy az egyházi közösségek mellett a nemzetiégi kezdeményezéseket, csoportokat is támogatni tudják.

Rajk János, a Szent Mihály-templom plébánosa és **Boros Géza** tiszteletes is köszönetet mondott, majd a jelenlévők megtekintették a református templomot is.

ÖNKORMÁNYZAT

HÍREK, INFORMÁCIÓK RÉGIÓNK TELEPÜLÉSEIRŐL

„A mostani egy történelmi időszak az iskola életében, hiszen a fejlesztés nyomán 21. századi körülmények között tanulhatnak majd a gyerekek, és taníthatnak a pedagógusok. Szívből gratulálunk ehhez a tanterületnek, és köszönjük a magyar kormány valamint Bencsik János képviselő úr támogatását.”

MICHL JÓZSEF

Veszprém

Digitális élményközpont és pop up rendezvényhelyszín is megvalósul az Európa Kulturális Fővárosa 2023. címhez kapcsolódó fejlesztések során – többek között erről számoltak be az EKF program sajtótájékoztatóján Veszprémben.

Cikkünk a 30. oldalon

Bajna

A táborozó gyerekek örömmel kóboroltak a kastélyparkban, és lelkesen hallgatták Sándor Móric, az „Ördöglovas” legendás tetteiről szóló elbeszéléseket. Ma már más képet mutat a nagy múltú épület, a Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram keretében zajló felújítás meg hozza eredményét.

Cikkünk a 36. oldalon

Újabb szakasszal bővül az Általér-völgyi kerékpárút

Tatán a Baji úton is kezdetét vette a kerékpárút építés, melyet az Önkormányzat már hét évvel ezelőtt szeretett volna megvalósítani, de a pénzügyi fedezetet csak most sikerült hozzá megszerezni. A munkálatok az utca teljes hosszát érintően az ivóvíz-gerincvezeték és a közvilágítási kábelek kiváltásával indult. Az elkészült kerékpárút átadására várhatóan szeptemberben kerülhet sor. A beruházást az EU és a Magyar Kormány támogatja.

Nyikos László, Polgárdi város polgármestere

Minden esélyünk megvan, hogy nyertesen jöjjünk ki a válságból!

Nagyot lépett előre Polgárdi

Egy évtized fáradtságos munkája, sok tervezés és előkészítés van a mostani eredmények hátterében. Polgárdi úgy döntött, hogy leszámol az „alvó város” sztereotípiával és magasabb fokozatra kapcsolnak. A válságra lehetőségként tekintettek, céljuk, hogy győztesen kerüljenek ki ebből a nehéz időszakból. Covid ide vagy oda, mintha rátalált volna a szerencse a polgárdiakra. Vagy talán nem is annyira véletlen műve mindez? Erről kérdeztük a város első emberét, Nyikos Lászlót.

– *Régóta várt álmok válnak most valóra. Milyen fejlesztések indultak el?*

– Éveken át egy tudatos stratégia mentén haladtunk előre. Megálmodtuk, megtervez-tük, majd felkutattuk a forrásokat a megvalósításhoz. Tudtuk, vártuk már ezeket, most mégis felemelő érzés nap mint nap látni, hogy mindez valósággá válik, a sok befektetett idő és energia materializálódik. A helyi viszonyokat tekintve kijelenthetjük: minden idők legnagyobb beruházásai zajlanak ma településünkön.

– Az elmúlt évtizedek legnagyobb iskolafejlesztése kezdődött mintegy 830 millió forintból, amely során új, kétszintes, multifunkciós épületszárnnyal gazdagodik az intézmény.

– Több éves munka, számos jogi és pénzügyi nehézség leküzdése után februárban kezdődhetett meg a település eddigi legjelentősebb beruházása. az új óvoda és bölcsőde komplexum építése mintegy 950 millió forintos értékben. Fejlesztés, rekultiváció alatt állnak ipari területeink is, ezekre a célokra 250 millió forintot költöztünk. A Budapest – Balaton (BUBA) kerékpárút kapcsán sikerült elérnünk, hogy az eredeti tervek felül egy új, 200 milliós szakasz is megépüljön, mely összeköti az ipartelepeket és a szőlőhegyet a várossal. Az idei évben megújul a közösségi ház épülete is, az udvaron egy nyertes Leader-pályázatnak köszönhetően közösségi teret alakítunk ki, a belsőépítészeti munkákat pedig saját erőből valósítjuk meg. A sportpályánk kiszolgáló épülete szintén át-

esik egy nagy felújításon, a 20 milliós fejlesztés kapcsán az önerőre is kaptunk támogatást az MLSZ Fejér Megyei Igazgatóságától. Végül, de nem utolsó sorban, jól halad a vasútfejlesztés, kiépültek a villamosvezetékek és egy új vasúti megállóval is gyarapodik a város. Mindez új távlatokat nyit a kötőtpályás közlekedésben, de a BUBA kerékpárút megvalósulása is rejt magában további fejlesztési lehetőségeket. A koncepció része, hogy itt P+R parkolók épülnek és egy megújult, modern környezet várja majd a város utazóközönségét, illetve az ide érkező turistákat.

– *Egyáltalán hogyan lehet menedzselni, összehangolni ennyi párhuzamosan zajló beruházást?*

– Nem egyszerű, szükség van egy jó csapatra, tapasztalt szakemberekre, akik az elejétől kezdve részt vettek a koncepciók megalkotásában. Az ipari elkerülőút például kiemelt jelentőséggel bír az óvoda vonatkozásában is, segítségével a kamionforgalmat megszüntethetjük a leendő intézmény környezetében.

– Igyekszünk okosan előretervezni. Az óvodafejlesztésnél például már most gondolunk a várható lakossági igényekre, tudjuk, hogy parkolókra, szélesebb járdákra, gyalogátke-lőhelyekre lesz szükség a környéken.

– Hasonló módon kell gondolkodnunk a Budapest – Balaton kerékpárút esetében is, mely épp az új intézmény előtt fog elhaladni. Számolnunk kell a megnövekedett biciklis

forgalommal, és gondoskodnunk kell az ezt kiszolgáló infrastruktúra telepítéséről.

– A különféle projektek egymást egészítik ki: az iskola- és az óvodaépítés mellett a Zöld Város Program is az oktatási-nevelési intézményekbe járó gyermekek rekreációs tevékenységét segíti, ahogy az új híd és a parkolók is, melyek a biztonságos közlekedést hivatottak garantálni.

– Mindent előre eltervezünk, mert ezek az intézmények évtizedekre meghatározzák a következő generációk mindennapjait. A minőségi közoktatás feltételeinek megteremtése egy város megmaradásának, gyarapodásának a záloga, az a társadalmi alap, amire minden mást építeni lehet. Ha szép, új épületekben, magas színvonalon folyik az oktatás, a szülők nem fogják máshová vinni gyermekeiket. Természetesen a szakmai munka már a pedagógusokon múlik, de egy megújult, modern környezetben ők is hatékonyabban, nagyobb örömmel tudják végezni a munkájukat. Végeredményben pedig – és ez a lényeg – mindennek a gyerekeink lesznek a nyertesei.

– *Miben látja a sikerük titkát, hogy egy járvány okozta válság kellős közepén is fejlődni tudnak?*

– Szerencsések vagyunk, mert jó a geopolitikai elhelyezkedésünk. A fejlesztéseinkkel igyekszünk kiaknázni az ebben rejlő lehetőségeket, és ilyen módon bekapcsolni városunkat a gazdaság vérkeringésébe. Úgy

Az óvoda látványterve

Épül a Vertikál játszótér

Iskolaépítés sajtótájékoztató: Nyikos László, Törő Gábor, Török Szabolcs

Óvoda szerződéskötés: Nyikos László, Lehoczki Dominik ügyvezető (Körös Házépítő Kft.)

vélem alapvetően három dolog kellett a sikerhez: Az első a gondos gazdálkodás és a stabil alapok megteremtése. Megtanultuk a keveset is jól beosztani. A második a korábban már említett stratégiai gondolkodás, egy konszenzusokon alapuló fejlesztési koncepció, amit mindvégig követtünk. Ez mára meghozta a gyümölcsét: sorra értékesítjük az ipari területeinket, újabb befektetőkkel, munkahelyekkel gyarapodunk, és nő az adóbevételeink is. A harmadik tényező pedig a gondviselés, vagy ha úgy tetszik, a szerencse, amiért persze mindig nagyon meg kellett dolgoznunk, de ebben sokan a segítségünkre voltak. Sokat köszönhetünk az országgyűlési képviselőnknek, **Törő Gábornak**, és hasonlóképpen jól tudtunk együtt dolgozni a Megyei Önkormányzat vezetőjével, **Dr. Molnár Krisztiánnal**. Folyamatosan egyeztetjük a feladatokat, jelenleg szennyvízberuházásra, csapadékvíz-elvezetésre és egy új kultúrház építésére keressük a forrásokat. Az idei évben megkezdjük a szennyvízrendszer tervezési munkálatait, hasonlóan a nagycséripusztai ivóvízellátáshoz. 25-30 millió forintot fordítunk erre. Befektetünk a tervekbe, mert e nélkül nem lehet pályázni.

– A Covid-járvány átszabta az önkormányzatok költségvetését is. Hogyan sikerült egyensúlyban tartani a gazdálkodásukat?

– A pandémia újragondoltatott velünk szinte mindent: hogyan tudunk még takarékosabban működni, milyen új módszereket alkalmazunk, mi az, amit ideje magunk mögött hagyni. Sokat tanultunk az elmúlt eszten-

dőben. Az „előremenekülés” stratégiáját választottuk. Az, hogy sikerült megőriznünk a stabilitásunkat, óriási előnyt jelent majd a járvány lecsengését, a gazdaság újraindítását követően. Nem mindegy, honnan startolunk. – Igyekezünk minden erőnkkel és eszközünkkel elősegíteni a munkahelyek megtartását, továbbiak teremtését. Új befektetőket szerezünk, és segítünk a már meglévő vállalkozásaink fejlődését is, például azzal, hogy végig vittük azokat az apróbb területrendezési tervmódosításokat, amelyek hiánya miatt a helyi vállalkozások tervezett beruházásai elakadtak. Most kihasználtuk, hogy volt idő ezeknek a nem ritkán hónapokig is elhúzódó területrendezési anomáliáknak a rendezésére. A cél az volt, hogy a cégek minél előbb, és minél nagyobb hatékonysággal tudjanak gyártani, raktári kapacitásukat bővíteni, illetve új munkahelyeket teremteni. – Vállalkozásainkat a kormányzati intézkedések is segítették. A helyi iparüzési adó 50%-os mérséklésével városunkban 40-45 millió forint maradt a cégeknél, ami az önkormányzati bevételeink 20-25%-át teszi ki ebben az adónemben. Az intézkedés bejelentésekor én is aggódtam, hiszen ez jelentős tétel a költségvetésünkben, de miniszterelnök úr maradéktalanul betartotta az ígérteit: amennyi bevételkiesés keletkezik egy településen, azt az állam teljes egészében visszapótolja. Az időközben megjelent jogszabály erre teljesen világos garanciákat is adott. Így, mi ezzel a kérdéssel nem foglalkoztunk tovább, hanem együtt örültünk a könnyítésnek a vállalkozóinkkal.

– A költségvetésünk egyensúlyának megtartásában nagy szerepet játszott az is, hogy a legnagyobb tíz adózónknál – ők adják a teljes adóbevételeink körülbelül 80%-át –, a termelésükben nem volt visszaesés, sőt több cég is kiemelkedő évet zárt, bővítésekről, fejlesztésekről számolhatott be.

– Legnagyobb adózónk, a Vertikál Nonprofit Zrt. több tekintetben is komoly szerepet vállal a helyi civil élet, illetve az önkormányzat céljainak támogatásában. Most éppen játszótér építünk, melyhez a forrásokat a társaság biztosítja.

– Optimisták lehetünk tehát a jövőt illetően, különösen amiatt, hogy az ipari parkjaink fejlesztései is elindultak. A 250 millió forint támogatás egy részéből egy 1,2 km hosszú, D-kategóriájú – azaz a teherforgalomra optimalizált – elkerülő út épül, ami a volt lak tanya területén működő ipari zóna városon kívüli megközelítését teszi majd lehetővé.

– Ipari parki beruházásaink másik fókusz a autópálya melletti területekre összpontosul. Utakat építünk, valamint egy több tízmilliós rekultivációt is végrehajtottunk egy 4,3 hektáros önkormányzati területen. A beruházásnak köszönhetően városunk olyan telekkel gazdagodik, amely közvetlenül az M7-es autópálya lehatárolásánál kínál letelepedési lehetőséget a befektetők számára. A hamarosan elkészülő M8-as csomópont közelsége szintén fontos stratégiai előnyt jelent azoknak, akik Polgárdiban tervezik elindítani vállalkozásukat.

Cseh Teréz

Dr. Navracsics Tibor kormánybiztos

Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa

Az EKF egyik vonzereje a Digitális Élményközpont lesz

Veszprém - Európa Kulturális Fővárosa 2023

Digitális élményközpont és pop up rendezvényhelyszín is megvalósul az Európa Kulturális Fővárosa 2023. címhez kapcsolódó fejlesztések során – többek között erről számoltak be az EKF program sajtótájékoztatóján Veszprémben.

Megtudhattuk, hogy Veszprém Megyei Jogú Város és a Veszprém-Balaton 2023 Zrt. kulturális célú fejlesztések megvalósítását tervezi a volt Balaton Bútorgyár (Veszprém, Jutasi u. 3. és Arany János u. 2.), valamint a volt Szikvíz parkoló (Veszprém, Ady Endre u. 5.) területén. A két helyszínen olyan beruházások valósulhatnak meg, amelyek segítik elérni Veszprém és a Régió európai szintű láthatóságának emelését, nemzetközi szintű attrakciók, művészeti koncepciók bemutatását.

– A Magyar Kormány támogatásának köszönhetően a tavalyi évben folytatódott a Modern Városok Program keretében Veszprém megújulása, fejlődése. A gazdaság, közlekedés, kultúra, oktatás és a sport területén megvalósuló projektek a város szinte minden pontját érintik, és 2023-ra valamennyi befejeződik. A fejlődés azonban nem csak Veszprémet érinti, hiszen a Magyar Falu Programnak köszönhetően 1,5 milliárd Ft érkezett a választóközrészbe, és ezzel ezek a falvak

is további fejlődésnek indulnak – mondta el **Ovádi Péter** országgyűlési képviselő.

Az Európa Kulturális Fővárosa 2023. program infrastruktúra-fejlesztésének központjában a kulturális és közösségi programokat kiszolgáló beruházások állnak, melyek elsősorban a város és régió meglévő, használaton kívüli, illetve alulhasznosított épített örökségének és közterületeinek újjáélesztésére és újraértelmezésére irányulnak.

Megnyugtató, hogy az EKF Program sikere nemcsak Veszprém és a régió, de a kormány érdeke is, ezért jelentős anyagi támogatás mellett a végrehajtást segítő Veszprém-törvényt is elfogadta. Két év múlva nyitó ünnepség zajlik majd a városban, és 2023-ban elindulhat a várva várt eseménysorozat.

A Balaton Bútorgyári, és a veszprémiiek által csak Szikvíz parkolóként ismert területtel bővül a veszprémi önkormányzat tulaj-

dona. 2020. év végén a kormány 3 milliárd 303 millió forinttal támogatta a belvárosban régóta elhanyagolt, méltatlan állapotú, korábbi Balaton bútorgyári terület és a volt szakszervezeti irodaház épületeinek megvásárlását és rehabilitációját. Az egykori bútorgyár területén a tervezett beruházási elképzelések két ütemben valósulhatnak meg.

Porga Gyula polgármester kifejtette, az I. ütem 2022. végéig tart, és a terület egy átmeneti funkciót kap a kulturális- és fesztiválprogramokhoz kapcsolódó parkolási kapacitásbővítéssel. Emellett ideiglenes rendezvényhelyszín, fogadóközpont, a városközpontba bekapcsoló gyalogos és kerékpáros úthálózat készül a buszpályaudvar és a Balaton Pláza között.

A cél az, hogy 2022. év végére az összes beruházás elkészüljön, hogy 2023-ban, az EKF program megvalósításának évében ne

Ovádi Péter országgyűlési képviselő, Porga Gyula polgármester és dr. Navracsics Tibor kormánybiztos tájékoztatta a sajtó képviselőit

zavarja a látogatókat a városban zajló építkezés.

A bútorgyár területén zajló fejlesztés II. üteme 2024. januárjától indul, megnyílnak a terület hosszú távú hasznosítási lehetőségei, begyógyítva egy sebet a belváros közepén. Az egykori Piarista Gimnázium épülete egy adásvételi szerződés keretében önkormányzati tulajdonból érsekségi tulajdonba kerül, és egyházi költségvetésből újul meg.

Dr. Navracsics Tibor kormánybiztos részletesen ismertette a Digitális Élményközpont koncepcióját, mely a volt Szikvíz parkoló területén megvalósuló beruházás. A világszerte népszerű digitális múzeumok mintájára egy hasonló funkciójú kiállítótér megépítésére kerül sor.

Olyan takarékosan szerkesztett ház létrehozására törekedtek a projektgazdák, ahol a belső terek változatossága, élményszerűsége és használhatóságuk tág lehetőségei adják az épület igazi erejét, az állandó és időszakos üzemeltetésű helyiségek leválasztása pedig gazdaságossá teszi a működtetést.

Az épületegyüttes Budapest úti körforgalomhoz közelebb eső részének felső szintjein irodákat alakítanak ki, elkülönített előtérrel és lépcsőházzal, földszintjének északi részére kereskedelmi és egyéb szolgáltató

funkciók kerülnek, míg a múzeum felőli részére éttermet terveztek.

Az étterem konyhaüzeme ki tudja szolgálni az élményközpont rendezvénytermét, illetve egyéb városi és civil rendezvények catering igényét is. Az előcsarnokban elhelyezett porta-információ szolgálattal ellenőrizhető az élményközpont forgalma, itt működhet az ajándékbolt, valamint a mosdók és a nyitott üzemű kávézó is.

Az egész létesítmény minden irányból akadálymentesített lesz, a területen pedig összesen 158 db személygépjármű számára biztosítanak parkolási lehetőséget.

A Digitális Élményközpont egyik legfontosabb missziója a nemzetközi sztárkiállítások bemutatása mellett a híres magyar és régiós festők bemutatása, nem csak szórakoztató, hanem edukatív jelleggel is. Kiemelt cél a képzőművészet iránt kevésbé érdeklődők számára az újszerű formátumon keresztül élvezhetővé, befogadhatóvá tenni a klasszikus képzőművészeti alkotásokat, a

múzeum által közvetített kulturális, művészeti tartalmakat. A beruházás Veszprémet magyarországi viszonylatban unikálissá, Európában kiemelt kreatívipari célponttá teszi.

– Az érdeklődőket a megvalósuló Élményközpontban, a látogatót teljesen körbe ölelő audio-vizuális élmény várja majd. A videó mapping és videó imaging technológiával dolgozó digitális múzeumok spektruma multimédia művészeti eseményektől, gyermekek számára teremtett interaktív világokon, népszerű-tudományos bemutatókon át a legkülönbözőbb, akár kutatási, fejlesztési célú vizualizációkig terjedhet.

– A Pannon Egyetem Informatikai Karával együttműködve a Digitális Élményközpont tartalmában, fejlesztésében szoros együttműködést tervezünk. A művészeti tartalom előállítás, tervezése részben helyben történik az erre a célra létrejövő, kreatív szakembereket tömörítő Tartalomfejlesztő Műhelyben – zárta a bemutatást dr. Navracsics Tibor kormánybiztos.

*Alsóörs vágányszabályozás
és elkészült járműtároló*

*Balatonkenese épülő
utasbeállók*

Nyáron már villamos üzemeltetésű vonatokkal utazhatunk

Vasúti fejlesztések a Balaton északi partján

A Szabadbattyán-Balatonfüred vasúti vonalszakaszon ütemtervnek megfelelően haladnak a munkálatok. A jelenlegi vágányzár 2021. május 30-ig tart, a tavaly őszi leállást követően ekkor fog megindulni ismételten a vasúti forgalom, egyelőre a megszokott, dízeles vontatással. A felsővezeték-hálózat jelentős része már elkészült, valamint megtörtént a vasúti pályafenntartási vágányszabályozás is.

A cél az, hogy az idei nyári menetrend már a villamos üzemmel indulhasson el, és az utazóközönség használatba vehesse az átépített vasútállomásokat Polgárdiban, Balatonkenesén, Balatonfűzfőn és Alsóörsön.

Jelenleg Balatonkenesén és Alsóörsön zajlanak nagyobb volumenű munkálatok, melynek részeként a már lefektetett vágányok szabályozása történik, ami után a sínek a végleges helyükre kerülnek. Ezzel párhuzamosan folyamatban van az új, akadálymentes peronok burkolása, illetve az esőbeállók és egyéb peronbútorok kivitelezése is.

A 2020. év végén elkészült alsóörsi állomáson létesített új felsővezeteki járműtároló épületnek időközben már az átadása is

megtörtént. Ebben fog állomásozni a vasútvonal karbantartási munkáihoz használatos felsővezeték szerelő-karbantartó jármű. Az épület vágánykapcsolata az állomási vágányok kiépítésével együtt valósul meg.

A vasúti munkák mellett a szabadbattyáni vontatási transzformátor alállomás fejlesztési munkálatai is folyamatban vannak. A projekt részeként Szabadbattyán meglévő 120/25 kV villamos vontatási alállomásának bővítése történik, egy 132/2×27,5 kV-os, 16 MVA-es transzformátorral, külön Balatonfüred irányú kitápláló mező létesítésével. A vontatási energia biztosításához új tápvezeteket építenek a fázishatárig, ezzel a

vasútvonal 2×25 kV-os rendszere biztosíthatóvá válik Balatonfüredig.

A kivitelezési projekt mellett a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. megindította a fejlesztés második ütemének (Balatonfüred-Tapolca-Keszthely és Tapolca-Ukk) előkészítésére vonatkozó közbeszerzési eljárást is.

A fejlesztési program a Balaton északi partján fekvő 29. és 26. sz. vasútvonal-szakaszok villamosításával a közösségi közlekedés színvonalának javítását, az igényeknek megfelelő, megbízható szolgáltatás biztosítását hivatott szolgálni.

HORVÁTH

Sajtótájékoztató
a Gárdonyi Géza emlékháznál

Amikor egy város elkötelezett értékmentő

Gárdonyi város és az M-Art együttműködése

Kedves közeget biztosított a kultéri helyszín – a Gárdonyi Géza Emlékház Fejér megyei Irodalmi Emlékfala – az április végi sajtótájékoztatóhoz. Az irodalmi portrék sora, az óriási virágzó cseresznye, a Tárnok Ákos és Kossa Benedek-i zene kellemes hangulatát már csak a mondanivalók pozitív üzenete tudta felülmúlni...

Ahogy **Tóth István** polgármester hangsúlyozta, hagyományörző településként szeretnének országos hírre szert tenni. Eddig is volt számos szakkör, egyéni alkotói, népművészeti teljesítmény, kiállítás és program Dinnyés-Agárd-Gárdony városban, de most még összefogottabb, még tudatosabb lehet e célkitűzés megvalósítása az egyesülettel. Gárdony városa közművelődési megállapodást kötött a Magyarországi Alkotóművészek Nyugat- és Közép-dunántúli Regionális Társaságával, melynek révén a Hagyományok Háza vidéki helyszínévé is válnak. A szervezet részt vesz a város intézményeinek életében az óvodáktól a közművelődési szintéig. Új rendezvényeket, közösségi alkalmakat teremtenek, illetve a meglévőket színesítik jelenlétükkel.

A közelmúlt és a jelen beruházásairól szólva azt is elmondta a városvezető, hogy 100 millió forintos önerő és pályázati forrás segítségével megújul a helyiek által kastélyként emlegetett Vajky kúria **Szabó Zsolt** építész-tervező munkájával. A Dinnyési Hagyományörző Központ eddig is adott helyt táboroknak, rendezvényeknek, ott próbál az Iglice népdalkör, a Kemencebarátok köre szervez helyi programokat. A pandémia idején kirakatgalériát alakított ki az M-Art egyesület, s mesterségbemutatókat, filmforgatásokat, alkotótáborokat is terveznek a Templomkertben. Az orvosi rendelő, postai szolgáltatások megújult környezetben tovább működnek az utcafronti épületben.

A **Sevella Zsuzsanna - Gonda Emma - Kommendó Gabriella** vezetőségi trió képviselte a kb. 40 fős M-Art alkotóművész kö-

zösséget. Gonda Emma beszélt a 2007 óta működő népművészeti értékek megőrzésén, átadásán munkálkodó szervezetükről, mely 2017 óta – a Hagyományok Házával való kapcsolat révén – regionális feladatokat is ellát. A tárgyalkotó kézművesek kiállításai, bemutatói mellett felmerő rendszerű versenyeket, képzéseket, jeles ünnepekhez kapcsolódó foglalkozásokat szerveznek.

Az értékmentés egyik módja, hogy hagyatékokat gondoznak. „*Ilonka néni hímzései*” címmel mutatták be a Fejér megyei **Párniczky Ilonka-i** fehér hímzéseket a dinnyési „kirakat” galériában, a nemrég elhunyt **dr. Gulyás Antalné** öröksége az „*Ági néni és tanítványai*” kiállítás formájában lesz látható. **Csupor István** (1952-2020), a Néprajzi Múzeum etnográfusa játékgyűjteményét is az egyesület őrzi, ennek felhasználásával tematikus bemutatásokat terveznek: *Mackóvilág, Békakoncert, Nemzedékek játéka* címmel.

Varga Máté, a Nemzedékek Háza folklór osztályának vezetője arról a 2017-es kezdeményezésről beszélt, ahogyan hozzáfogtak a Kárpát-medencei néprajzi hálózatépítéshez. Kísérleti jelleggel építettek ki kapcsolatokat, hoztak létre együttműködéseket. Zalai, Békés megyei, és több régióbeli egyesülettel kötöttek partnerségi szerződést, így jutottak el az M-Arthoz is. A cél, hogy a Kalotaszegtől Fejérig átívelő sokszínűséget láttassák, tovább vigyék. Ugyanazt a feladatot mindenhol más-más módszerrel közelítették meg az értékmentés jegyében. Az archívumok, a 19. század óta gyűjtött néprajzi anyagok élővé, megismerhetővé tétele azért is nagy kihívás, hogy a vitrinkultúrák he-

lyett a 21. században használhatóság, mindennapokban hasznosíthatóság elv váljon valóra. A tudás így szállhat generációról generációra. A táncházmozgalmat mint a népi táncművelés megismertetése, megújítása szisztémát például az UNESCO is értékmentési módszerre nyilvánította.

Kiss Dorottya, a Nemzeti Művelődési Intézet Fejér megyei igazgatója örömmel üdvözölte az együttműködést, a hagyományörzés és a közművelődési munka ilyen típusú összefonódását.

Befejezésül **Ocsenás Katalin**, a Gárdonyi Géza Könyvtár és Kulturális Központ igazgatója bejelentette, hogy megnyílik az *Agárdi termelői piac és közösségi tér* a közművelődési szerződés egyik elemeként. A vásári forgataghoz kulturális élmények is társulnak zenei- és mesterségbemutatók formájában. Létrehozták a *Hazáért - tematikus körút iskolák részére* a Velencei-tónál útvonalat a Vörösmarty Emlékházzal (Kápolnásnyék), Halász Kastéllyal (Kápolnásnyék), a pákozdi Katonai Emlékpark és Nemzeti Emlékkel közösen. A kirándulás a Szózat költőjének házából indul, az Egri csillagok várvédőinek bajtársi küzdelmét eleveníthetik fel a tanuló a gárdonyi rönkvárnál, a pákozdi 48-as és 1. világháborús bunkerkiállítás, katonai missziók történetét megismerve az aradi 13-ak közül a Schweidel József-i hagyaték megtekintésével zárul a történelmi utazás. Büszkeséggel mutatta be még az igazgatónő a *Gárdonyikumok - Gárdonyi Város Települési Értéktára* című kiadványukat, melyben 50 települési érdekességet láttatnak.

DR. GÖDE ANDREA

11 hónap alatt készül el a beruházás

Közel két milliárd forintból újul meg a Vaszary Iskola

A Tatabányai Tankerületi Központ 2017 májusában sikeresen pályázott az EFOP 4.1.2 kódszámú projekt pályázati felhívására, melynek köszönhetően jelentős beruházást tudnak megvalósítani a tatai Vaszary János Általános Iskolában. A közel két milliárd forintos iskolafejlesztés részleteiről április végén rendeztek sajtótájékoztatót.

Az EFOP-4.1.2. konstrukció keretében a 2017-ben elnyert 1.116 millió forintnyi támogatási forrást a magyar kormány közel 815 millió forint többlet támogatással egészítette ki, így Tata komoly történelmi hagyományokkal és eredményességgel bíró általános iskolája összességében 1,98 milliárd forintból újulhat meg.

– A magyar kormány – tájékoztatótt **Bencsik János** országgyűlési képviselő – és **Orbán Viktor** miniszterelnök elismerése is ez a fejlesztés az intézményben folyó munka és a tatai közöség irányába, ugyanis a korábban megítélt 1,1 milliárdos uniós pályázati támogatást közel 815 millió forint hazai költségvetési forrásból a kezdeményezésemre kiegészítette. Menet közben derült ki, hogy a beruházás teljes körű megvalósításához többletforrásra van szükség. Ez a többlet hazai költségvetési forrás teszi lehetővé, hogy az iskola belső udvarában megépülhessen a tornaterem másik fele és a sportpálya is.

Vereckei Judit, a Tatabányai Tankerületi Központ igazgatója a sajtótájékoztatón elmondta, a pályázat benyújtásával olyan fejlesztés megvalósítása volt a céljuk, amellyel az intézménybe járó gyermekek, valamint az ott dolgozók számára a kor követelményeinek megfelelő, esztétikus, modern környezetet tudnak teremteni. Olyat, ahova a tanulók szívesen járnak, a pedagógusok pedig komfortos körülmények között végezhetik munkájukat.

A „Vaszary János Általános Iskola infrastrukturális fejlesztése” elnevezésű projekt keretében először a Jázmin utcai tagintézmény fejlesztésére került sor 2020-ban. Akkor, a beruházás első szakaszában, az épületben épületgépészeti, villamossági, akadálymentesítési kivitelezési munkákat végeztek el: burkolat és nyílászáró cserékre, egy új csoportszoba kialakítására, akadálymentesített feljáró és mosdó építésére került

sor, s az épület régi radiátorait is korszerű fűtőtestekre cserélték. Emellett egy 15 × 24 méteres rekortán borítású sportpálya kialakításával megújult a Jázmin Iskola udvara.

A fejlesztés most a Vaszary Iskola székhely-intézményében folytatódik, s az április elejével indult kivitelezés magában foglalja a teljes épületet érintő villamos és gépészeti felújítási munkákat, valamint újjépítési feladatokat, melyeknek köszönhetően elkészül a jelenlegi tornacsarnokhoz csatlakozó fél-tornaterem, és a „B” épületrész csoportszobáinak kialakítása. Emellett az iskolaudvar és sportudvar fejlesztés is a beruházás részét képezi.

Dr. Takács Ádám szakmai vezető tájékoztatótt arról, hogy a közel 900 fős intézmény fejlesztését úgy kellett megkezdni, hogy a nevelő-oktató munka zavartalansága, a szülők támogatása, a munkaterület átadása és az organizáció szempontjából első fejlesztési részterület, a „B” épületrész teljes kiürítése, a vagyonelemek tárolása is biztosított legyen. Emellett rendkívül komoly szervezést igényelt az, hogy az érintett osztályok elhelyezésének, munkarendjének átalakítása zökkenőmentesen történjen.

Michl József polgármester a sajtótájékoztatón kiemelte, hogy az elmúlt 15 évben nem volt olyan esztendő, melyben ne zajlott volna valamilyen fejlesztés valamelyik helyi oktatási-nevelési intézményünkben. A Vaszary Iskolára korábban a városi energiaraionalizálási program keretében 100 millió forintot költött az önkormányzat. A tető egy részének megújítását közel 30 millió forint helyi költségvetési forrásból végezte el a város, emellett pedig hamarosan a tálalókonyha berendezéseinek fejlesztése fog megtörténni pályázati támogatásból. A városvezető hozzátette:

– A mostani egy történelmi időszak az iskola életében, hiszen a fejlesztés nyomán 21. századi körülmények között tanulhatnak majd a gyerekek, és taníthatnak a pedagógusok. Szívből gratulálunk ehhez a tankerületnek, és köszönjük a magyar kormány valamint Bencsik János képviselő úr támogatását.

Az intézményben a fűdémfeltárási és tetőszerkezeti munkálatokkal április elején kezdődött meg az érdemi munka. A kivitelezés során a villamos rendszert felújítják, a hőközpontot átalakítják, a fűtést, a víz illetve csatornarendszert és a vizes blokkokat korszerűsítik, a tantermek és a folyosók egy részében a padlóburkolatot felújítják, a nyílászárókat cserélik, és az akadálymentesítés érdekében liftet építenek ki. Emellett az iskola a jelenlegi tornacsarnokhoz csatlakozó, úgynevezett fél-tornateremmel (225 m²) fog bővülni. A „B” épületrészben a tetőtér beépítésével új csoportszobákat alakítanak ki, mely az emelkedő tanulói létszámok miatt vált szükségessé. A pályázat biztosította lehetőségeknél köszönhetően az iskolaudvar is megújul, hiszen a projekt végére egy „C” típusú (24x45m) rekortán pályával ellátott sportpályát alakítanak ki.

– Nagy öröm számunkra – mondta **Varga Edit** intézményvezető –, hogy a 116 éves iskolaépületünk megfiatalodik. A kollégáimmal mindent megteszünk azért, hogy az oktató-nevelő munkánk megfeleljen a 21. század kihívásainak, ehhez azonban egy korszerű épületre is szükségünk van. A projekt nyomán az iskola teljesen megújul, s bár a munkálatok ideje alatt sok türelemre és odafigyelésre lesz szükségük a pedagógusoknak és a szülőknek egyaránt, ez a türelem jócskán megtérül, hiszen egy szép, korszerű iskolát kapunk majd vissza. A Vaszary János Általános Iskolát érintő fejlesztés elvégzésére a kivitelezőnek 11 hónap áll rendelkezésére.

ÁBRAHÁM ÁGNES

Zajlanak az új 83-as vasúti hídjának előkészítő munkálatai

Épül a Pápa és Győr közötti 2x2 sávos út

A tavaly októberben megkezdett kivitelezésnek egyre látványosabb munkafolyamatait figyelhetik meg azok, akik Győr, vagy éppen Vaszar felé veszik az irányt Pápáról. Dr. Kovács Zoltán országgyűlési képviselő és dr. Áldozó Tamás polgármester, valamint Unger Tamás alpolgármester a Vaszari út végénél tekintették meg a munkálatokat.

Dr. Kovács Zoltán elmondta, hogy a próbacölöpözés zajlik jelenleg ezen a helyszínen, hiszen ez elengedhetetlen ahhoz, hogy jó minőségű híd épülhessen. Hozzátette, már mintegy 5 milliárd Forint értékben végeztek el munkálatokat a kivitelezők, a teljes Pápa-Győr szakaszon.

Az országgyűlési képviselő kiemelte, hogy nemcsak a pápaiaknak és a győrieknek fontos az, hogy kétszer két sávos, biztonságos és jó minőségű út épül a két város között, hanem számos egyéb település számára is nagy jelentőséggel bír ennek a gyűjtőútnak a megépítése.

Dr. Áldozó Tamás örömét fejezte ki, hogy a beruházás megvalósulásával a Győr felé igyekvők kikerülhetnek a vasúti átjárót is, hiszen híd épül a vasút fölé, a reptéri kivezető út pedig könnyedén elérhető lesz a Vaszari út felől. Emlékeztetett rá, hogy ezzel a város keleti elkerülő útjának első szakasza is megvalósul, de szeretnék azt tovább építeni a közeljövőben. Erre készültek már fel a Téglagyári úti körforgalom kiépítésével, hiszen azt tervezik, hogy ez az út legyen majd a nagyobb forgalmat bonyolító bevezető út.

Kiss Boglárka, a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. szóvivője az építkezés részleteit ismertette elmondta, a nyomvonalon 80 százaléknál tart a humuszolás, ami azt jelenti, hogy már kirajzolódott a pálya íve.

– Összességében elmondható – tette hozzá Kiss Boglárka –, hogy a kivitelező az idei évben a nagy tömegű munkákon dolgozik. Fontos, hogy ez a 2021-es évben befejeződjön, hogy a téli időszakban konszolidálódhasson a töltés. A műtárgyak építését csak ezt követően kezdhetik el. A nyár elején elkezdődik a beruházás mentén a közművek kiváltása, jelenleg folyamatban van a szolgalmi jogok ügyintézése.

– A pápai bázisrepülőtér bekötése egy 1,5 kilométer hosszú, kétszer egy sávos úton valósul meg. Itt a teljes szakaszon befejeződött a humuszolás, a vasút közelében befejeződött a töltés alapozása is és a kivitelező már a töltést építi. A bekötőút töltéséhez 91 ezer köbméternyi töltésanyagot építenek be, melyet egy Gyarmat mellett megnyitott bányából szállítanak a helyszínre – mondta a szóvivő.

A munkálatok a tervek szerint 2023-ra érnek majd véget. A fejlesztéshez 2017. decemberében szerezték meg az építési engedélyeket, 2019. májusában kezdődtek a régészeti munkálatok, majd elkészültek a kiviteli tervek.

HORVÁTH

ICOMOS-díjat kapott a bajnai Sándor – Metternich-kastély

Ahol az „Ördöglovas” ugratta paripáját

A nyolcvanas évek végén, a kilencvenes évek elején a tatabányai „A Közművelődés Háza” számos nyári táborot szervezett Bajnára, az ottani Katona István Alkotóházba. A kies kúriát csak egy kőkerítés választotta el az akkor romos állapotban leledző, a szocializmus éve alatt alaposan tönkretett Sándor – Metternich-kastélytól. A táborozó gyerekek örömmel kóboroltak a kastélyparkban, és lelkesen hallgatták Sándor Móríc, az „Ördöglovas” legendás tetteiről szóló elbeszéléseket. Ma már más képet mutat a nagy múltú épület, a Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram keretében zajló felújítás meghozza eredményét.

SAKMAI ELISMERÉS

Rados Jenő, a Műegyetem nagyírú professzora, a magyar építészettörténet kutatás jeles alakja a legszebb klasszicista együttesként írta le a bajnai Sándor-Metternich-kastélyt. Bajna és környékének település- és kultúrtörténete egybeforr a 18. század végén grófi rangra emelt Sándor család történetével, mindenekelőtt a kortársak és az utókor által egyaránt „Ördöglovas”-nak nevezett **Sándor Móríc** (1805–1878) tetteivel. Szomor felől érkezve Bajnára, az ún. Ugrató hídnál kőtömbök jelzik Móríc gróf egyik állítólagos lovas ugrásának színhelyét.

A napokban ICOMOS (Műemlékek és Műemlékhelyszínek Nemzetközi Tanácsa) -díjat kapott az épület. A komoly szakmai elismeréssel azokat a helyreállítási munkálatokat díjazzák, amelyek reprezentálják a magyar műemlékvédelem új irányvonalát, és erősítik azt a nézetet, hogy a műemlékvédelem napjainkban is lehet értékteremtő tevékenység.

A KASTÉLY ÉS A SÁNDOR-CSALÁD

Az oszmán uralom után a bajnai katolikus plébánia újjászervezésében, a gótikus Szent Adalbert templom 17. század végi újjáépítésében, majd a 18. századi bővítésben, felújításban alapvető szerepe volt a földbirtokos Sándor családnak. Álljon itt egy máig élő hagyomány is. Helyi fiatalok minden év április 30-án máglyát gyújtanak az Őr-hegy tetején, emlékezve arra a fogadásra, amelyben

Móríc gróf azt bizonygatta apósának, hogy akkora máglyát épít, melynek tüze Bécsben is látható. A legenda úgy tartja, az Ördöglovas megnyerte a fogadást.

A Sándor család bajnai tevékenységének máig legnagyobb alkotása kétségtelenül a Sándor – Metternich-kastély. A ma látható épület legkorábbi ismert előzménye egy reneszánsz udvarház volt, melyet a bajnai Both család emeltetett. Az udvarház a kapcsolódó birtokokkal együtt leányági örökösödés útján került a Sándor családhoz. **Sándor Menyhért** (1661–1723) 1722 előtt vadászkastéllá alakíttatta az udvarházat, majd fia, **Sándor Mihály** (1692–1766) barokk kastéllá bővítette, mely egy fennmaradt levelezés alapján 1742-ben már biztosan létezett. Jelentős építéstörténeti esemény Sándor Móríc birtoklása idején történik, ki apja, **Sándor Vince** (1767–1823) – aki szintén végzetett átalakításokat az épületen – halála után örökölni kapja a bajna-biai uradalmat, és **Hild Józsefet** (1789–1867) bízza meg, hogy a bajnai rezidencia átalakítására terveket készítsen.

Az átalakítás 1834-ben fejeződik be, abban az évben, amikor Sándor Móríc gróf házasságot köt **Leontine Adelheid Maria Pauline Metternich von Winneburg** hercegnővel (1811–1861).

Hild József a korábbi barokk kastélyt a körötte álló melléképületekkel egybekapcsolva egységes, klasszicista homlokzattal felöltöztetett épületegyüttest hozott létre. A 18.

században kisebb, körbekerített barokk kert létezéséről lehet tudni, illetve, hogy 1816 előtt biztosan megvolt már a kastély tájképi kertje, Sándor Móríc gróf ebben kisebb változtatásokat végeztetett.

Az átalakítás a belső tereket is érintette. Hild folytatta a Sándor Vince birtoklása idején már leválasztott részekkel rendelkező barokk, háromhajós kocsi áthajtó felosztását, két előcsarnokot alakítva ki a kastély földszintjén; a főépület barokk lépcsőházát átalakította, és ekkor született meg a milánói Scala díszlettervezőjének, **Alessandro Sanquiricónak** (1777–1849) tervei alapján a magyarországi emléktárgyakban páratlan két emeleti terem: a Raffaello-terem és az Etruszk-terem dekorációja.

Sanquirico tervezte a bútorok egy részét is, és a többi az angolán gróf Londonból rendelte meg, a kovácsoltvas elemeket bécsi mesterekkel készíttették. A földszinten volt az ebédlőterem, a biliárdterem, a dohányzószalon, a kártyaszoba, a házi kápolna, az emeleten a két reprezentatív termen kívül, két külön szárnyban a grófi és a grófnői lakosztályok.

Sándor Móríc – aki a kortársak visszaemlékezései, korabeli illusztrációk alapján is látványos és akrobatikus lovas mutatónyairól volt nevezetes (nem mellesleg magas színvonalú mintagazdaságot is fejlesztett uradalmán) – és Leontine Metternich házasságából egyetlen gyermek született, **Sándor-Metternich Paulina** (1836–1921), ő

örökölte a bajnai kastélyt. Paulina 1895-ben, férje, **Richard von Metternich** halála után végleg Bajnára költözött. A 20. század első felében Paulina, illetve három gyereke közül Clementina modernizálták, komfortosították, karbantartották az épületegyüttest.

GYÁSZOS ÉVEK

A második világháború után gyászos évek következtek: a berendezés eltűnt, a beázások miatt a födémek tönkrementek, idővel beszakadtak. Az épületszerkezetben szükségessé váltak alakították ki, a főbejárat helyére pártház épült. A park egysége megszűnt, amikor egy országutat vezettek keresztül rajta, és funkcióját is elveszítette: a helyi termelőszövetkezet gépállomásnak használta.

A főépület első szerkezeti megerősítésére az 1970-es években került sor, továbbá a dísztermek mennyezeti falkepeinek, stukkójának eltávolítása, leválasztása után megtörtént a padlásfödém teljes cseréje. A Bábolnai Állami Gazdaság és az állami műemlék felügyelet közösen tervbe vették, hogy vendégházzá alakítják át az együttest; a tervből végül semmi sem lett.

Az 1980-as években felmerült, hogy magyar-amerikai egyetem lesz belőle, végül ebből sem lett semmi. Az 1990-es évekre a falak és a tetőszerkezet is nagyon rossz állapotúvá vált, de a Műemlékek Állami Gondnokságának csak az életveszélyes állapotok megszüntetésére, illetve a melléképületek szerkezeti megerősítésére volt anyagi forrása.

NAGYSZABÁSÚ FELÚJÍTÁS

A kilencvenes években szerkezet megerősítésekkel, homlokzati felújításokkal, tetőjavítással vette kezdetét az épületek „felélesztése”, a Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram keretében zajló nagyszabású helyreállítás pedig 2018-ban indult el. Mint a felújítást vezető építészek, **Erő Zoltán** és **Szilágyi Klára** összefoglalójában olvasható: „A friss állapotvizsgálatok legfontosabb feladata egyes korabeli építési hibákra visszavezethető tartószerkezeti kérések feltárása, az együttes faldnedvesség és sótartalom vizsgálata (faldiagnosztika), az egyes épületszerkezetek – mindenekelőtt az ajtók, ablakok – szerkezeti vizsgálata volt. A tervezés során a parkban talajradaros vizsgálat és a park előzményeinek felkutatása mellett részletes fakataszter és faállapot vizsgálat készült.” 2020 végére már berendezésre, a kiállítási tartalmak befogadására készen állt a kastély főépülete – az orangerie, a pálmaház és az istálló – kívül felújították a melléképület külső homlokzatait.

A melléképület részek közül felújították a déli szárny belső tereit, annak pincészetjén található kastélykonyhát (mely látványkonyhaként várja majd a látogatókat), földszintjén létesítmény fenntartói irodákat, szociális helyiségeket alakítottak ki. A park esetében faápolási munkák kivitelezésére és a sétányok részleges helyreállítására, valamint egy tematikus játszótér létrehozására terjed ki a jelenlegi beruházás. A további melléképületek belső tereinek kialakítása – az orangerie és a pálmaház esetében a teljes

FEZEN

Székesfehérvár - Ahogyan a nagy fesztiválok sora elmarad, a napokban ugyanerről nyilatkoztak a Fehérvári Zenei Napok szervezői is. Mivel a külföldi fellépők 2022-re módosították a szerződésüket, úgy próbálják kárpótolni a fesztiválozókat, hogy

június 11-től 6, júliusban 13 magyar fellépő koncertjét láthatja a közönség, és a teljes LIGET nevű sorozat szeptember 11-ig tart majd.

MEGÚJUL AZ AGÁRDI PAVILONSOR

Gárdonyi-Agárd - A tulajdonjogi kérdések tisztázása és sikeres önkormányzati egyeztetések után méltó módon, egységes arculattal újul meg a Ve-

lence-tó közeli agárdi pavilonsor. A májusi előszezonra már több üzlet is a nyitást tervezi.

ELHUNYT KISS JÁNOS

Tata – Életének 71. évében elhunyt **Kiss János**, a Hotel Kiss tulajdonosa, az OMS Hungaria Kft. alapítója és volt ügyvezetője, a TAC egykori elnöke. Kiss János több cikluson keresztül vett részt Tata Város Önkormányzata gazdasági ügyekkel foglalkozó bizottságainak munkájában, többek között 2006-tól a Városfejlesztési és Gazdasági, 2014 és 2018 között pedig a Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság tagja volt. Nevéhez fűződik a neszélyi borvidékhez tartozó, Szomód határán található Kiss János Pincészet.

☞ felújítás – koncepciója már elkészült, ez ráépül a mostani első ütemben kialakított funkciókra, és a Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram második ütemében újulnak meg.

LÁTVÁNYOS KIÁLLÍTÁSOK, ÚJ FUNKCIÓK

A fő- és melléképületek közötti kocsitárházon keresztül léphetünk be a díszudvarra, innen a főépület központjában található főbejáraton át juthatunk az udvari előcsarnokba, majd a szárnyak földszinti tereibe, illetve a fölépcsőházhoz át az emeletre vezet az út. A földszinti teremsorokba kiállítási tartalom kerül, valamint kávézót, múzeumboltot, szociális helyiségek tereit alakították ki.

Akár csupán a földszint helyreállítására tekintünk, figyelemreméltó az a mód, ahogyan a különféle építési periódusokat láttatni engedték a restaurálást végző szakemberek, és amiképpen a belsőépítészet az ott talált, illetve a felújítás új anyagai, modern berendezései között finom kapcsolatokat alakítottak ki. A fehér vakolat alól ornamentális, figuratív jelenetekkel megfestett részek bukkanak elő.

Meglepően gazdag a feltárt falfestés a már berendezett kávézó vendégtérnek mennyezetén, a klasszicista kápolnában, de még a

középfőfal technikátörténeti érdekességnek számító fűtőfolyosójának bolthajtásában is találunk kisebb festett felületeket. A berendezett kávézóban szembeötlő, hogy a tervezők a Hild-féle átalakítás korából kastély-szerkezet megmaradt, restaurált kelheimi és süttői mészkőburkolatok, tardosi vörösmészkő lapok, valamint az egykori táblás parketta színéhez igazították az új padlóburkolat és a kortárs bútorok szerkezetének, szövetének színét.

Megkezdődött a földszinti kiállítási terek installálása a kastély történetébe bevezető archív fotókkal, mozgóképes és audiotartalmakkal. A kápolna berendezése – többek között a hercegasszony által készített miseruhákkal – szintén készenléti állapotba jut, ugyanakkor a fölépcsőházba érve kézzelfogható közelségbe kerül Sándor Móríc élettörténete: az eredeti mészkőlapos lépcsőfokokon, a római padlómozaikos fordulóban állítólag ló és lovasa gyakran együtt lépcsőztek az emeletre, ennek az emlékek őrzői a csipkézett lépcsőfokok.

Az emelet belsőépítészeti attrakciója a már említett két reprezentatív terem, melyek a berendezésük után rendezvények megtartására is lehetőséget nyújtanak. A fölépcsőház emeleti előteréből nyíló Etruszk-terem díszítő-festett felületei, tagozatai, valamint

a padlóburkolatok már elkészültek, az abból nyíló pompás Raffaello-terem helyreállítása is elkészült. A régi lakosztályi elrendezés alapján a leendő kiállításban az északnyugati helyiségsor lesz a férfiszárny, korhűen bebútorozott szobáiban Sándor Móríc gróf vakmerő lovas kalandjai mellett számos egyéb magánéleti, közéleti története elevenedik meg.

A délkeleti teremsor a női oldal – déli sarokterében nagyon jó állapotú, egységes, kék színárnyalatokkal megfestett, barokk ornamentális falfestményt tártak fel. Kiállítási tartalmát tekintve ezt a szárnyat Sándor Paulina személyisége köré szervezték. Paulina a maga korának divatikonja volt (1882-ben Bécsben divatklubot hozott létre), apjához hasonlóan neves, időnként megbotrántoztató személyiség, akinek **Wagner** zongoradarabot ajánlott, akiről **Degas** fotó alapján portrét festett. Az emeleti szárnyakban interaktív technikák használatával és valódi, megérintható, kipróbálható tárgyakon (felprobálható korabeli jelmezekben) keresztül élhetik át a látogatók apa és lánya regényes élettörténetét.

**AZ OCTOGON CIKKE ALAPJÁN
ÖSSZEÁLLÍTOTTA: VEÉR KÁROLY**

FOTÓ: BUJNOVSZKY TAMÁS

KINCSKERESŐ

HÍREK, INFORMÁCIÓK A RÉGIÓ KULTURÁLIS ÉS SPORTÉLETÉBŐL

„Nekem az öröm, hogy ebből a tudásból valamennyit az én megközelítésemmel át tudok adni, hogy minél többen megértői, s tán átörökítői lesznek egy kultúra formanyelvének. Az is nagyszerű, hogy így sokakhoz érek el, s ettől én roppant boldog és elégedett vagyok! Azt csinálom, amit szeretek, s ez mindig újabb és újabb lehetőséget ad számomra.”

SEVELLA ZSUZSANNA

Oberfrank Pál Gizella-díjat kapott

2021-ben ismét átadták a Gizella-díjat Veszprémben, melyet minden évben azoknak az alkotóknak ítélnék oda, akik kimagasló művészeti teljesítményükkel nagy szerepet játszanak Veszprém kulturális értékeinek létrehozásában, illetve tevékenységükkel hozzájárulnak a város jó hírnevének megőrzéséhez. A díjat ezúttal a Bakony Fotóklub mellett **Oberfrank Pál**, a veszprémi színház igazgatója, valamint a **Pagony Rita - Olasz Miklós** művészpár vehette át.

Észak-Balaton

Egy fesztiválok tekintetében inséges 2020-as nyár után a nagyobb események zömét újra megrendezik a Balatonnál. Lesz itt világzene, utcaszínház, utcazene, dzsessz, rock, elektronikus zene, tánc, bábozás, jóga és minden, amit egy fesztiválon el lehet képzelni.

Cikkünk a 42. oldalon

Székesfehérvár

A székesfehérvári Vörösmarty Színház jelenlegi helyzetéről, nyári terveiről és érintőlegesen a 2021/2022-es évadról tartott tájékoztatót **dr. Cser-Palkovics András** polgármester, **dr. Szikora János** igazgató, valamint **Bagó Bertalan** művészeti vezető és **Horváth Csaba** fizikai színház tagozatvezető.

Cikkünk az 49. oldalon

Sokat változtak a múzeumokkal szembeni igények és elvárások

50 éves a Tatabányai Múzeum

A Tatabányai Múzeum 2021-ben fontos mérföldkőhöz érkezik, hiszen 50 éves lesz az intézmény. Ennek apropóján beszélgettünk A. Pál Gabriella múzeumigazgatóval eredményekről, tervekről, múltjáról és jövőről. Kiderül többek között az is, hogy mire a legbüszkébb, és milyen kihívásokkal kellett megküzdenie közel nyolc intézményvezetői éve alatt.

– *A szegedi egyetemi évek után kerültél Tatabányára, mint régész-történész muzeológus. Meséld egy kicsit erről az időszakról!*

– Szegeden végeztem 1989-ben, 1992 elején kerülhettem Tatabányára, mert a város akkori polgármestere, **Bencsik János** és a közgyűlés fejleszteni szeretnék volna a Tatabányai Múzeumot. Bencsik Jánosnak nagy szerepe volt ebben, hiszen nagyon szereti a történelmet és a régészetet is, így a közgyűléssel egyetértésben támogatta ezt az ügyet, mivel ahhoz, hogy önálló régészeti gyűjteménye lehessen a múzeumnak, saját gyűjteménygondozó szakember kellett. Mindez a személyes dilemmámra is megoldást jelentett, hiszen a férjem tatabányai volt, itt is dolgozott, én viszont a diploma megszerzése után Szegeden kaptam állást az egyetemen, illetve a Móra Ferenc Múzeumban.

– '93-ban csináltam itteni első kiállításomat, ami Tatabánya régészeti múltjáról szólt, valamint ugyanebben az évben került sor az első helyi ásatásomra is, egy kora római időszakra tehető bennszülött falucska feltárására a bánhidai Erőmű-tónál. Nagyon izgalmas időszak volt ez számomra szakmai és magánéleti szempontból egyaránt. Időközben születtek sorban a gyerekek, így a régészeti feladatokat egy másik kolléga, **László János** vette át, akinek a nevéhez a rengeteg ásatás mellett komoly terepbejárás munkája, illetve Tatabánya Árpád-kori településképeinek felrajzolása fűződik. A tatabányai régészeti feltárások szempontjából talán **Kisné Cseh Julianna** nevét a legfontosabb kiemelni, hiszen ő tatabányai múzeumi munkatársként is nagyon sok itteni projektnek volt a vezetője, például a középső bronzkori, mészbeáztatott kultúrához tartozó Dinnyeföldek-lelő-

hely ásatásai 1993-ban, vagy az igen gazdag (bronzkor, kelta, Árpád-kor) dózsakerti feltárás **Vékony Gáborral** közösen, ráadásul tatabányaiként mindig elkötelezett volt a város múltja és múzeuma iránt is. Ebben az időszakban a megyei múzeumi szervezet részeként megyei fenntartásban dolgoztunk. A múzeumi központ a tatabányai Kuny Domokos Múzeum volt, ahogyan a megyei feladatot ma is ők látják el, viszont a városnak köszönhetően a múzeum költségvetésébe minden évben bekerült egy komolyabb összeg, amiből ezeket az ásatásokat végezni lehetett. Ennek a valóban sikeres időszaknak látványos lenyomata, hogy a jelenlegi új állandó kiállításunkban többségében helyi anyagot tudunk bemutatni.

– *A régészet mellett a másik fő „profilod” a néprajz. Ennek mi a története?*

– Igen, a kilencvenes évek végén – **Fűrészné Molnár Anikó** komoly támogatásával – elvégezhettem Debrecenben a néprajz szakot, a 2000-es évek elején pedig elindulhatott a múzeum önálló néprajzi gyűjteménye. Ennek az előzménye, hogy a Tatabányai Múzeum a város elődközségeinek anyagát már a kezdetekkor is gyűjtötte. Tulajdonképpen rendelkezünk néprajzi anyaggal, csak éppen a történeti gyűjtemény részeként, így ennek a leválasztása történt meg ekkor. A néprajzi gyűjteményünk jelenleg a legfiatalabb, és egyúttal a legkisebb darabszámmal bíró egységünk. Egyébként történt időközben két változás. Egyrészt területi múzeumi besorolást kaptunk, mára a gyűjtőterületünk része Tatabánya mellett Vértesszőlős, Tarján, Héreg, Gyermely, Szomor és Szárliget is, ahonnan néprajzi vonatkozású anyagok is érkezhettek. Másrészt sorban jöttek

létre a tájházak, közösségi házak például Tatabánya előttelepülésein. Az a tapasztalatom, hogy a helyi emberek sokkal szívesebben adták ezeknek az intézményeknek az otthon őrzött tárgyaikat, mint a múzeumnak, ami önmagában nem probléma, hiszen múzeumunk szakmai felügyeletet biztosít a tájházaknak. Jelenleg Tatabányán ez elsősorban Bánhidát jelenti, hiszen Alsó- és Felsőgallának a tatabányai Német Nemzetiségi Múzeum a bázisintézménye. Az elmúlt években sikerült a bánhidai népi építészetrel kapcsolatos házkatasztert létrehozni, illetve a megyei kollégákkal együttműködve elindult a szakrális kisemlékek gyűjtése is.

– *2013 óta vagy a Tatabányai Múzeum igazgatója. Milyen kihívásokkal kellett eddig megbirkózni? Hogyan hatott például a világvárvány a múzeum életére?*

– 2013 nyarán, amikor átvettem az igazgatói feladatokat Anikótól, még folyamatban volt a visszaköltözés központi tereinkbe, hiszen tavasszal adták át a Vértesszőlős Agorája felújított épületét. A hatalmas gyűjteményi anyag kicsomagolása, elrendezése is ebben az időszakban zajlott. Ekkoriban kezdődött pályázati támogatással az új állandó kiállítás építése, az első szakaszban megnyílt az emeleti rész, 2016-ra tudtuk végül befejezni a kétszintes kiállítást, három szakaszban.

– Nehéz volt, hogy a múzeumok megyei szervezete szinte teljesen szétesett, nemrég pedig kikerültünk a közalkalmazotti státuszról, így nagy átalakulások mentek végbe az elmúlt években. Az ágazatot általánosan jellemző pénztelenség miatt nem volt könnyű megtartani a szakembergárdát. Nehézség még, vagy inkább kihívás, hogy a múzeumokkal szembeni megváltozott igény-

nyek és elvárások nagyon sok plusz feladatot rónak a kollégákra. A múzeum átalakult: már nemcsak arról kell szólnia, hogy bejön a látogató és kiállításokat néz meg, hanem a múzeum alapfeladataihoz – gyűjtés, feldolgozás, kutatás, terepmunka, dokumentálás, kiállítások stb. – szakmai és közművelődési programok, élményfunkció párosul. Egy-egy kiállítás szakmai előkészítése, megépítése, például a forgatókönyv, a tablószövegek hiteles, pontos kidolgozása rengeteg olvasott oldal és hosszú hónapok munkája, szellemi terméke. Mindezek mellett érthető, hogy a változatlan létszámmal operáló vidéki múzeumoknak a párhuzamos helytállás nagy megterhelést jelent.

– Továbbra is nehézséggel jár, hogy a skanzen nincs csatornáva, elavult az elektromos rendszere, a kiállítások nincsenek fűtve – ez pedig sajnos folyamatos állagromlást eredményez. Ehhez kapcsolódóan az elmúlt évek egyik fontos projektje volt, hogy a város támogatásából megújulhatott a műhelysor, a tavalyi év végére pedig új tetőt kaphatott a hatajtós ház.

– Nem jó, hogy járvány van, az ember folyamatosan izgul a családjáért, barátokért, kollégákért, múzeumbarátokért, látogatókért. A pandémia sújt minket is, hiszen az év nagy részében nem tudtunk látogatókat, csoportokat fogadni, nem tudtunk rendezvényeket tartani, nem volt bevételünk. Az időt azonban igyekeztünk jól felhasználni, előrehoztuk a „láthatatlan” háttérmunkákat. Az elmaradásainkat – például a gyűjteményi revízió –, amik az előbb említett felgyorsult, megváltozott múzeumi világ miatt összegyűltek, elkezdjük behozni.

– Az elmúlt hét évben tovább épült a múzeum. Mik voltak a legfontosabb fejlesztések ebben az időszakban?

– A korábban említett, Metamorfózis – Ember és természet kapcsolata az Által-ér völgyében című új, a megyeszékhelyhez méltó, kivitelezésében modern és szellemiségében előremutató állandó kiállításunk mellett a Bányászati és Ipari Skanzent emelném ki,

ahol tovább tudtunk gyarapodni, hiszen Tatabánya város segítségével a bányaigazgatói lakásnak berendezett termestéri ház másik felét is meg tudtuk vásárolni. Ott jelenleg kiépülőben van a térképészeti látványtár. A tereprendezés komoly munka volt a karbantartó kollégák részéről, de rengeteg segítséget kaptunk, hogy széppé varázsoljuk a ház körüli területet.

– A központi épületben található restaurátor-műhely pályázati támogatásból elkezdett szépen alakulni, műtárgyvédelmi eszközbeszerzések történtek, megújult a múzeum honlapja, és az informatikai felszereltségünk is egyre jobb – ami most a járvány időszakában kimondottan hasznos. Fejlesztésként, fejlődésként tekintek a múzeumi kommunikációnkra is, ezt a „láthatósági mellényünket” már nemcsak a város határain belül, hanem egy lényegesen nagyobb spektrumú térben viseljük.

– A bányászok helyi szervezetével, az OMBKE tagjaival kiváló emberi és szakmai kapcsolatot ápolunk, mely tovább erősödött. Spontán kezdeményezésből létrejött az új múzeumbaráti kör, mely hihetetlenül aktív, önszerveződő, a múzeumot végtelenül komolyan és nagymértékben támogató közösség. Egyik üde, és az összefogást jól jellemző programunk a „Fogadj örökbe egy bányagépet!” elnevezésű önkéntesek napja, amit minden évben a Bányásznapi előtt tartunk.

– Kiemelném még a nemzetközi kapcsolati hálót, ami korábban nem volt: szakmai együttműködési megállapodásunk van szlovák, cseh és német bányászati múzeumokkal: ennek keretében vendégkiállítások, külföldi konferenciák és közös pályázati lehetőségek valósulhatnak meg.

– Mik a jövőbeni tervek a hosszú távú fejlődést illetően?

– Ezek a tervek nagyrészt attól függnek, hogy a város hogyan és mi módon tudja a továbbiakban támogatni a múzeumot. Nagyon fontos lenne a skanzen infrastrukturális fejlesztése és a wifi hálózat kiépítése. Szeretnénk egy fogadóépületet kialakítani a

látogatóknak, ahol helyet kapna a múzeumi bolt, vagy adott esetben egy retró bányász kocsmá. Folytatni szeretnénk a korábban még Anikó által megálmodott, a tatabányai tájegységhez tartozó kolóniaházak építését. Személyes vágyam, hogy a jövőben egy kisebb energiaparkot alakítsunk ki, hiszen a skanzen az életmód mellett a bányászatról, az iparról és az energia felhasználásáról is szól. Ehhez nagyon szívesen bevonnam támogatóként azokat a cégeket, akik a megújuló energiával foglalkoznak. A jelenkor eszközei ebből a szempontból pillanatok alatt múzeumi tárgyak lesznek, olyan sebességgel fejlődik ez az iparág. „Zöld múzeumként” a kiállításainkon, programjainkon egyébként is erőteljesen és hangsúlyosan beszélünk a környezetvédelem és a megújuló energiák kérdéséről. Szeretnénk megőrizni a múzeum sokszínű arcát, emellett elköteleztünk vagyunk a természet védelme iránt, és nyitottak a kihívásokra, új impulzusokra.

– Milyen múzeumi programokkal készültek az évfordulóira?

– Többféle rendezvénnyel szeretnénk ünnepelni: egy nagyobb volumenű kiállítás, volt és jelenlegi kollégák közötti találkozó, múzeumi főzőverseny a megyei kollégák számára és családi nap szerepel a terveink között. A múzeum alapításának 50. évfordulójáról kiadvánnyal is meg szeretnénk emlékezni.

– Emberileg és szakmailag mire vagy a legbüszkébb?

– Szakmailag az elmúlt harminc év régészeti eredményeire mindenképp, az ásatások mellett a nemzetközi régészeti konferenciák elindítására, az új állandó kiállítás színvonalára, valamint az ezzel kapcsolatos látogatói és szakmabeli visszajelzésekre. Emberileg a négy okos és klassz, már felnőtt gyermekemre, a kollégáimmal való kapcsolatomra, és hogy az emberek barátságosan, mosolyogva köszönnek rám, ez nekem mindennél többet ér.

TAIZS GERGŐ

Ismét lesznek nyári fesztiválok a Balaton északi partján!

Buli étlap nemcsak fiataloknak

Egy fesztiválok tekintetében inséges 2020-as nyár után a nagyobb események zömét újra megrendezik a Balatonnál. Lesz itt világzene, utcaszínház, utcazene, dzsessz, rock, elektronikus zene, tánc, bábozás, jóga és minden, amit egy fesztiválon el lehet képzelni. Ha a hőség nem is biztos, a jókedv garantált lesz mindegyik eseményen, bár néhány rendezvény pontos fellépő-listájára még várni kell.

2020 nyara merőben más volt a Balatonnál is, mint amit megszokhattunk. Bár például Budapesthez képest kevésbé lehetett érezni a turizmus visszaesését, a programok terén érződött a Covid-járvány miatti óvatosság. 2021-ben azonban – ha ilyen ütemben halad az oltakozás – sokkal szabadabb nyarunk lehet. A főbb fesztiválok zömét megtartják (bár a Balaton Sound pont elmarad), ám óvatosságból a szervezők inkább a nyár második felére lótták be a legtöbbet. Az alábbiakban időrendi sorrendben mutatjuk, hol mulathatunk nyáron a tó északi partján és a Balaton-felvidéken, és milyen zenés-kulturális rendezvényekre számíthatunk.

KAPOLCS: BONDORÓ Fesztivál (június 11-13.)

Kapolcs nyitja a fesztiválszezont, de nem egy klasszikus nagy zenei seregszemlével, hanem a cirkusznak, csepűragóknak, mutatványosoknak kitalált Bondoróval. Persze azért zenei fellépőket is szereztek, a Sena Live Band vagy a Firkin jó húzónevek egy nagy bulihoz. A Művészetek Völgye kistestvérén is lesz vásár, gasztró és számos kiállítás, na meg rengeteg izgalmas utcaszínházi előadás, gólyalás felvonulás, gyerekprogram, interaktív jazz, bábelőadás, és még sorolhatnánk. <https://bondoro.hu/>

ALSÓÖRS: OPEN ROAD FEST (június 16-20.)

A chopperek és persze a Harley-k nagy rajongói újra benzingőzben fürösztik meg a Balaton-partot a fesztivál tavalyi lefújása után. Természetesen idén is várható a jól megszokott gigászi motoros felvonulás a balatoni riviérán, és nem maradnak el valószínűleg

a koncertek sem, a fesztivál weboldalán egyelőre csak a tavalyi programok láthatók. Persze kedvcsinálónak érdemes szemezgetni belőlük, hogy milyen bulira és veretésre számíthatunk Alsóörsön. www.openroadfest.hu

KELET-BALATON:

KLASSZ A PARTON! (július 9. – AUGUSZTUS 28.)

Érdi Tamás zongoraművész fesztiválja szintén kicsit kilóg a mezőnyből, hiszen nem egy helyszínen, nem tömbösített eseményről van szó. A komolyzenét a nyaralóközönség közé beillesztő prog-

ramsorozathoz idén is elképesztő helyszíneket találtak. A teljesség igénye nélkül andalító muzsika tölti majd be a balatonalmádi Erzsébet-ligetet, a balatonfüredi Vaszary kertet, a balatonfűzfői mámai templomromot, a felsőörsi Snétberger Zenei Központot, számos strandot, malmot, kastélyt, templomot és víziszipadot. A rendezvény nem áll meg a Balaton-parton, eseményei lesznek Tatán és Fertődön is. És hogy mire számíthatunk? A tavalyi lista alapján operára, zongoraestekre, rézfúvós zenekarokra, vonósokra, mese-koncertre és még sorolhatnánk. A fellépők pontos listájára még várni kell. www.klasszaparton.hu

KÁLI MEDENCE:

MŰVÉSZETEK VÖLGYE (július 23. – AUGUSZTUS 1.)

Tavaly alternatív megoldást találtak a Völgy rendezői, ősszel ún. Völgyhétféigeken pótolták be a nyári elmaradt rendezvényt. Ezek

kicsik, meghittek és létszámkorlátosak voltak, idén viszont újra lehet kulturálódni az Eger-patak malmokkal tűzdelt völgyében, Kapolcson, Vigántpetenden és Taliándörögdön. A programok már alakulnak, olyan hazai együttesek lépnek majd színpadra, mint a Csaknekedkislány, az Elefánt, a Margaret Island és a Budapest Bár, de idén is lesz színházi, képzőművészeti, gyerek- és gasztronómiai helyszín, meg persze az elmaradhatatlan vásári hangulat. <https://www.muveszetekvolgye.hu/>

PALOZNAK:

PALOZNAKI JAZZPIKNIK (JÚLIUS 29-31.)

Leheveredni egy rozéfröccsel a fűbe és andalító dzsesszt hallgatni előben, miközben lemegy a nyári nap a Balaton-felvidék felett. Sokadszorra is ugyanezt kínálja a csöppnyi falu, Paloznak fesztiválja, de ezt sokadszorra sem lehet megenni. Ugyan Caro Emerald le-

mondta a fellépését, így is lesznek külföldi nagyjáruk a műfaj minden szegletéből: Level 42, Candy Dulfer, Mario Biondi, MF Robots, Kraak&Smaak, De Phazz. No meg persze a magyar dzsessz krémje, színe és java. Ja, és bor. Sok minőségi bor. <https://jazzpiknik.hu/>

VESZPRÉM: VESZPRÉM FEST (AUGUSZTUS 17-21.)

Három helyszínen, öt napon át zajlik majd a megyeszékhely egyik legfontosabb nyári zenei seregszemléje. Itt is csúsztatni kellett az

időpontra, és a két nagy beharangozott név közül csak az egyiket tudják elhozni a Bakonyba, bár az nem kis név: Tom Jones. Aki az elmaradt Jamie Cullum-koncert miatt keseregne, annak se ildomos, csak aludjon rá kb. 360-at, hiszen 2022-ben ő is eljön. Azonban a hazai zene is képviselteti magát: újra összeáll a Jazz+Az, valamint Miklósa Erikát és Tompos Kátyát is láthatjuk Balázs Jánossal fellépni. <https://www.facebook.com/VeszpremFestOfficial>

ZAMÁRDI:

STRAND FESZTIVÁL (AUGUSZTUS 17-21.)

A Balaton habkönnyű pop rendezvényéről, a STRAND-ról nehezen lehetett megtalálni, pontosan mikor tartják, de legalább az egyes

koncerteknek készítettek Facebook-eseményeket. A Zamárdiba tervezett rendezvény jelentősebb nemzetközi fellépői már megvannak: jön a brit énekesnő Ellie Goulding, a magyar fesztiválok elmaradhatatlan szereplője az osztrák Parovoz Stelar, az ezredforduló deszkás gitárzenéjét játszó amerikai Sum 41, a trombitán is játszó, house-ban és társaiban utazó ausztrál dj Timmy Trumpet, valamint a német alter rock csapat a Milky Chance. <https://strandfesztival.com/>

ZAMÁRDI:

B MY LAKE FESTIVAL (AUGUSZTUS 18-21.)

Ugyan a Balaton Sound elmarad idén, de a szintén Zamárdiba tervezett B my Lake-et bevállalták a szervezők, így legalább egy elekt-

ronikus zenei fesztivál megkezdte a basszuszerető közönség hallójárait. Fontos, hogy cikkünk írásakor még ne tájékozódjanak a hivatalos honlapon, mert még nem frissítették a 2021-es fesztivál adataival. De érdemes követni a Facebook-oldalukat a friss infókért, fellépőkért és jegyinfókért, amikkel egyelőre nem tudnak szolgálni. <https://bmylake.hu/>

VESZPRÉM:

UTCAZENE FESZTIVÁL (AUGUSZTUS 25-28.)

A nyár egyik utolsó nagy durránásának ígérkezik Veszprém másik nagyszerű zenei fesztiválja. Az Utcazenén a nevéhez híven a belváros terein, parkjaiban, sikátoraiban futhatunk majd bele mindenféle egy-, két-, három- vagy még több szereplős zenei produkcióba, akik persze versenyeznek is. Sok-sok helyszín, széles zenei paletta és egy jó értelemben véve felbolydult város várja a látogatókat. Bővebb információkra még várni kell, érdemes követni a honlapot és a Facebook-oldalt. <https://www.facebook.com/utcazene/>

Sevela Zsuzsanna sokakat motivál

A gyerekek és a játék szerelmese elégedett a sorsával

Sevela Zsuzsanna, Fejér megye Gránátalma díjas népművésze

Fejér megyében három népművészeti egyesület működik, ezek egyike a Magyarországi Alkotóművészek Nyugat-és Közép-dunántúli Regionális Társasága. Elnöke, Sevela Zsuzsanna, akinek neve összekapcsolódik a népművészeti hagyományörzés-játék fogalmakkal a szakmában. Tevékenységét 2021-ben, a 17. Országos Népművészeti Kiállításon Gránátalma díjjal ismerték el.

RÁCKERESZTÚRTÓL SZÉKESFEHÉRVÁRIG

Háromgenerációs családban volt szerencséje felnőni. A jószág, támogatás, a gyerekek a központban szemlélet jellemezte a felnőtteket. Egy álom-gyerekorra emlékezhet vissza, ahol még a nagypapa kertjéből kihúzogatót gaz, vagy az anyukával a lakás csillogó-villógóvá takarítása is játéknak számított a három lánytestvérnek. Rengeteg időt töltöttek a szabadban, labdázta, tollasoztak, bent társasoztak, de a legnagyobb kedvencnek a rajzolás számított! Néha még a boltba menetelt is a nővére vállalta, hogy ő a színesei közt maradhasson. Ez a közeg meghatározta gondolkodását, a tanuláshoz, tudáselsajátításhoz való viszonyát. A gimnazista évek már Fehérvárhoz kötődtek. Egy nyári építőtáborban ismerte meg szerelmét, akivel össze is házasodtak, s azóta is itt élnek. A pályaválasztási tanácsadás során azt mondták, a tanítói hivatás lenne ideális számára. Akkor azt gondolta: „Á, én biztos nem tanítok!” Aztán a gyógytornász szakra jelentkezés sikertelensége után vizsgatért egy évre kis falujába képesítés nélküli tanítónak, s a 2. osztályosokkal való kapcsolata mindent eldöntött. Játsoztak, falat festettek, új ötleteket talált ki napról napra, s a kollégák biztatták, hogy a pedagógus szakot válassza. A főiskola után 15 évig székesfehérvári tanító néniként ismerték.

A FORDULAT

A diákok oktatása után 15 évig pedagógus továbbképzéseket tartott vizuális nevelés,

matematika, logikai és fejlesztő játék témában.

– *Miért pont a játék lett ilyen kiemelkedő terület az életében?*

– A gyerekek szerelmese vagyok, s amit ők szeretnek, az a játék.

– *És miért éppen a népművészettel kapcsolódott össze ez a választás?*

– Egy 2015-ös népművészeti pályázatra kértek fel egy ilyen feladatra, és bizony bele-szerettem ebbe a témába. Rájöttem arra is, hogy ez kicsoda hiány, mennyire hiányzik a mai oktatásból! A népművészet, a népi motívumok világa végeláthatatlan kincsetár, az értékmegőrzés- és átadás pedig minél korábban kezdődik, annál hatékonyabb. Ezért az óvodás és kisiskolás korosztályt céloztam meg a bevonódás, a népművészet újraalkotása élményével.

– *Hogyan válogat e rengeteg anyagból?*

– Ami nekem tetszik, ami közel áll hozzám – ez teljesen szubjektív. A MintaKINCStár első foglalkoztató füzet a fehér hímzéshez kapcsolódik. Maga a tevékenység is közel áll hozzám, de jeles képviselőjének, Ilonka néninek a hagyatékát is mi gondozzuk. A leírások pontossága, a minták kecsessége, gyönyörűsége megkapó. Egy-egy fehér hímzés ma is egyedivé és ünnepélyessé tesz egy ruhát, egy terítőt, ma is érték. A másik szempont, hogy a kicsikhez is közel álljon, a gyerekekhez is közel lehessen hozni – a fiúkra gondoltam például a betyár motívum feldolgozásával. Igyekszem változatos játéktípusokat összeállítani, s ezt nem és kor-

osztálytól függetlenül mindenki szívesen játssza: van memória játék, mátrix, illeszd a helyére, összerakó, öltöztető, dominó, nyomozás, hogy csak párat említsek.

– *Az első füzetrel rögtön arany oklevelet szerzett, a többi szám is zsűrizett, ami rangot képvisel a szakmában, most Gránátalma díjjal jutalmazták a sorozatot. A mézeskalács ütfák, fazekas motívumok, Fejér megyei hímzések, miskakancsók, bőfonatok- és lószerszámok mintáit látatta már például. Kapott-e ezek hatására esetleg egyedi felkéréseket?*

– Igen, van ilyen munkám jelenleg. A Kallós Alapítvány gyűjteményéből készíték egy mezősegi mintákat feldolgozó játékot és egy foglalkoztatót a múzeum számára, illetve egy másik felkérésre a Jászság mintakincseinek jellegzetességeit dolgozom föl.

MINDEN ROSSZBÓL KI KELL HOZNI A LEHETŐ LEGJOBBAT!

– *A Covid kapcsán sokan panaszkodnak, hogy kapcsolatok, munkák mentek tönkre... Mi a helyzet az Önök esetében?*

– Erre is volt példa. Egy indiai együttműködésünk meghiúsult a Hagyományok Házában rendezett kiállítás jó kezdete után, de talán még visszatérhetünk a folytatásra. Viszont sort kerítettünk több olyan dologra, amire eddig nem volt időnk. Készültek online tartalmak (YouTube videók, játékok, learning app-os feladatok...), amiket digitálisan lehet hasznosítani. Ezzel az új iránnyal kitágult a világ, s a földrajzi távolságokat átlépve látni, letölteni lehet számos anyagun-

kat. A megkezdett képzéseink sem maradtak így befejezetlenül, áttértünk az online térbe velük. Ez a távlatokra nézve is egy lehetőség, hiszen vannak önállóan végezhető feladatok útmutatók, sablonok alapján, de azért kellenek a személyes találkozások, segítségek, vizuális alkotó (gyorsan sikerélményt adó) nyitó és záró egységek.

– *Hol legeredményesebb a program: óvodában, iskolában, felnőttképzésben vagy a családokban?*

– Mindenhol ugyanolyan jól működnek, csak az a fontos, hogy kicsit szeressék a hagyomány, népművészet témát.

– *Nem tart attól, hogy kinevelődik egy konkurencia a tudásátadások révén?*

– Á, dehogy, nem félek ettől, ez akkora tárház, hogy több élet sem elég a feldolgozásához! Nekem az öröm, hogy ebből a tudásból valamennyit az én megközelítéssel át tudok adni, hogy minél többen megértő, s tán átörökítői lesznek egy kultúra formanyelvének. Az is nagyszerű, hogy így sokakhoz érek el, s ettől én roppant boldog és elégedett vagyok! Azt csinálom, amit szeretek, s ez mindig újabb és újabb lehetőséget ad számomra.

AZ EGYESÜLETI MUNKA

– *A népművészeti egyesület talált Önre, vagy fordítva?*

– Igazából egy együttműködés kezdődött a Megyei Művelődési Központban **Gonda Emma** és köztem egy TÁMOP pályázat kapcsán még 2010-ben. Szerveztünk akkor tanulásmódszertani projektet, játékkészítést, olvasótábort.

– Az akkori jó tapasztalatok óta mára közel 40 alkotóval tevékenykedünk úgy együtt, hogy Emma az elnökhelyettes, én az elnök, s egymást fertőzzük a jó dolgokkal a Magyarországi Alkotóművészek Nyugat-és Közép-dunántúli Regionális Társaságában. A vezetőségünk harmadik tagja titkárként **Komendó Gabriella**, akivel szintén 2010 óta dolgozunk együtt.

– *Új szint hozott a gárdonyi önkormányzattal való kapcsolat a szervezet életébe...*

– Igen. Az eddigi vírushelyzet bezártsága után együttműködési megállapodás keretében jelen leszünk Dinnyés, Agárd, Gárdonyi iskolai és óvodai életében, rendezvényein. Készülünk a Hal-Vad Fesztiválra, több kiállításunk nyílik, ismeretterjesztő előadások, mesterségbemutató filmek készülnek, szaköröket indítunk. Első bemutatkozásunk az Agárdi Termelői Piacon volt, illetve a dinnyési kirakat galériánkat láthatták. Rengeteg a tervünk!

DR. GÖDE ANDREA

Miskakancsók

Játszva tanulnak a gyerekek

Népművészeti örökségünk MintaKINCStár füzetei

Közös alkotás

Új igazgató a Balatoni Limnológiai Intézet élén

Tőkesúlynak kell lennünk!

A Balaton számos funkciót lát el, ezért a vele kapcsolatos döntéseknél több, sok esetben egymással ellentétes érdeket kell figyelembe venni. Talán a legélesebben ez a turizmus kontra a tó ökológiája viszonyban érzékelhető. Mást akar a fürdőző, a vitorlázó, a horgász, mást a turisztikai vállalkozásokból élők, mást az érintett önkormányzatok és megint mást a helyi lakosság. Hol van a helye ebben a rendszerben a Balatonnal foglalkozó kutatóintézetnek? Erős Tiborral, a Balatoni Limnológiai Kutatóintézet új igazgatójával beszélgettünk.

– Szerettük volna, mi, az intézetben dolgozók, hogy közülünk kerüljön ki az új igazgató, aki tisztában van a jelenlegi helyzettel. Azért pályáztam meg az igazgatói posztot, mert azt gondolom, hogy a kollégák bíznak bennem. Tisztában vagyok vele, hogy nem lesz egyszerű, már most érzem, hogy a tudományos munkám rovására megy az igazgatóság, jelenleg nem jut idő a kutatásaimra. Igazgatónak lenni mindenképp áldozatvállalás, mert a közösségért, az intézetért kell dolgozni. Ez erkölcsi kérdés volt számomra.

– *Kilenc év után újra önálló intézményként működik a Balatoni Limnológiai Kutatóintézet. Milyen változást hozhat ez a gyakorlatban? Hatékonyabb munkát, esetleg nagyobb szakmai függetlenséget?*

– Nehéz erre most választ adni. Az biztos, hogy igazgatóként szabadabb kezem lesz, megújíthatom a profilunkat, hiszen érzékelhető az elvárás, hogy nyissunk a társadalom felé, a korábbiaknál gyakorlatiasabb kutatásokat végezzünk, legyen nagyobb hangsúly a Balaton ügyein. Erre törekedni fogok, de nem eshetünk át a ló túlsó oldalára sem, meg kell őriznünk a nemzetközi hírnevünket. Az intézet alapküldetése adott: egyik fő feladatunk a magyarországi limnológiai kutatások nemzetközi népszerűsítése, a másik pedig a gyakorlati célú Balaton kutatás. Jelenleg kevés kutatónk van, 25-en dolgozunk az intézetnél. A minőségi kutatásokhoz és a növekvő feladatvállaláshoz azonban több kutatóra van szükség. Bízom benne, hogy két év alatt jelentősebben bővülhetünk.

– Szeretném emellett, ha a vízügyi igazgatóságokkal, a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkkal vagy akár a Balaton Fejlesztési Tanáccsal szorosabb lenne az együttműködésünk. Együtt tudjuk megvitatni a Balatont érintő problémákat és együtt tudunk érvényes vá-

Erős Tibor 1997-ben diplomázott az Eötvös Loránd Tudományegyetemen okleveles biológusként, egyetemi doktori fokozatát 2005-ben, akadémiai doktori fokozatát pedig 2018-ban szerezte meg. Kutatói pályáját az MTA Magyar Dunakutató Állomáson kezdte, majd a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet munkatársa volt. A tihanyi limnológiai intézetben 2005-óta dolgozik, 2011-től a Hal- és Konzervációökológiai Kutatócsoport vezetője, több éven keresztül pedig az intézet Hidroökológiai Osztályának vezetője volt.

Halökológus, elsősorban a gyakorlati természetvédelemmel, a vízminősítési rendszerek fejlesztésével foglalkozik. Rendszeres államvizsgáztató a Pannon Egyetemen, számos kutatási pályázatban vett részt vezető kutatóként. Főszerkesztője a Fundamental and Applied Limnology és szerkesztője a Journal of Applied Ichthyology szaklapoknak.

Több szakmai díj birtokosa, a környezettudományi kutatásai elismeréseként 2012-ben az MTA Bolyai Plakettjében, 2018-ban főtítkári elismerésben részesült.

laszokat adni azokra. Egyfajta integráló szerepünk lehet, remélem, a szakmai véleményünket egyre több helyen elfogadják majd.

– Az intézetnek van hírneve, szakmai hítele, ugyanakkor egyre markánsabban lehet érzékelni egyfajta társadalmi elvárást, hogy az intézet ne csak szakmai körökben kommunikáljon a Balatonról, hanem foglaljon állást a tavat érintő beruházások, beavatkozások esetében, azaz egyfajta védőernyő is legyen. Hiteles, szakmai vélemény megfogalmazásával foglaljon állást a tavat érintő kérdésekben. Egyetért?

– Igen, magam is érzékelem ezt az igényt. Az intézetnek nincs hatósági jogköre, ezt hangsúlyozni kell, de fontosnak tartom, hogy bizonyos kérdésekre választ tudjunk adni. Mi csak tanácsot tudunk adni, vagy erkölcsi kiállást egy-egy Balatont érintő témában, egy szerepvállalást, leginkább az általános problémákra rávilágítva, illetve védeni a természeti és ökológiai érdekeket. Meg kell tartani a Balatont a jelenlegi jó ökológiai állapotában. Minden egyes beruházáshoz, kikötőépítéshez nem tudunk hozzászólni, de egy általános szakmai véleményt igenis meg kell fogalmaznunk, ebben szilárdan hiszünk. A vizeink védelméért fel kell emelnünk a szavunkat. Bízom benne, hogy szakmai kiállásunkkal tudunk segíteni a természeti értékek megőrzésében. Ilyen értelemben tökesúlyként funkcionálhatunk.

– Mit jelent az általános probléma? A 2019-es balatoni algásodás, a tavalyi sajkodi kőszórás vagy éppen a most napirenden lévő, többmilliárdos projektnek tervezett mederkotrás ide tartozik?

– Igen, úgy gondolom, ilyen esetekben meg kell nyilvánulnia az intézetnek. Foglalkoznunk kell például azzal, hogy milyen hatással lesz a mederkotrás a tó mikrobiális folyamataira, az algaközösségre, az egész táplálékhálózatra. A kutatók szerint az iszapból felszabaduló foszfor okozta a két évvel ezelőtti algásodást. Ezt a kotrással talán orvosolni lehet, de ennek hatékonysága kérdéses.

– A limnológiai intézetet azzal szokták kritizálni, hogy több célzott balatoni kutatást kellene végeznie. Tudják például majd vizsgálni a 2019-es algásodás okait?

– Kutatásaink nagyon sokrétűek és sok esetben pályázattól függők. Kell emellett egy erősebb kutatói létszám, hogy jobban tudjunk fókuszálni a Balatonra. Ha már a 2019-es algásodás célzott kutatására kérdezt

rá, az bizony elég hirtelen jött. Mi kutatók is megdöbbenünk, amikor szembesültünk vele, hogy a klimatikus változások milyen drasztikusan érinthetik a Balatont, és több tényező szerencsétlen együtt állása milyen anomáliákat idézhet elő. Most, hogy szembesültünk ezzel a problémával, már tudunk rá célzottan figyelni, és igen, végzünk ilyen irányú kutatásokat. De természetesen problémát jelent, hogy a klímaváltozás kiszámíthatatlan jelenségeket idézhet elő, nehezen lehet rájuk felkészülni.

– A korábbi igazgató, Jordán Ferenc megítélése elég ellentmondásos, de azt nem lehet elvitatni tőle, hogy a balatoni beruházások ütemét és jellegét néhányszor elég erősen kritizálta. Az intézmény igazgatójaként biztos konfrontálódnia kell majd. Mit gondol, az élesebb helyzetekben ki tud majd állni a nem feltétlenül népszerű szakmai érvek mellett?

– Számos érdeket és igényt kell figyelembe venni a Balatonnál, a tó sokféle társadalmi funkciót lát el, ráadásul az egyes érdekcsoportoknak a maguk szempontjából sokszor igazuk is van. Mi is egy szempontot képviselünk ebben a nagy halmazban. Az ökológiai érdekeket. Be kell látni a fejlesztőknek és a döntéshozóknak, hogyha az unokáink számára meg akarjuk őrizni a tavat, akkor az intézet érveit muszáj figyelembe venni. Kutatóintézetként nem lehetünk ott minden beruházásnál, ez nem feladatunk, nem vagyunk döntéshozók, de van néhány dolog, amiért határozottan ki kell állnunk. Az egyik ilyen, hogy nem csökkenhet tovább a tó nádas állománya. Ebből nem engedhetünk. Ezért is kezdeményezünk szakmai vitát a tó vízszintjével kapcsolatban is. A magas vízszint hozzájárul a nádas pusztulásához, ökológiai szempontból a jelenlegi 120 centiméteres vízszintnek nem látjuk értelmét. Eltérőek az igények, de muszáj lesz kompromisszumra jutni.

– A Balaton kicsiben jól leképezi azt, ahogy az emberiség hozzááll a Földhöz. Egy ökológiai katasztrófa felé sodródunk, mindenütt ott vannak az egyre drasztikusabb jelek, de se az egyének, se a döntéshozók szintjén nem jelennek meg elég erősen a környezetvédelmi szempontok, csak sodródunk; az elsődleges szempont a kényelmes életünk fenntartása.

– Milyen állapotban van a Balaton? Sokszor elhangzik, mérete, sekély vize miatt törékeny tó.

– Az uniós vízminősítési eljárás szerint a Balaton még jó állapotban van. Ez a rend-

szer a vizek ökológiai állapotát határozza meg az egyes élőlényeken keresztül, a halak, a makroszkópikus gerinctelen szervezetek összetétele, a hínárállomány és az algák alapján. A klímaváltozás miatt persze nem lehet kiszámítani, milyen változások lesznek, ezért is tekinthető viszonylag törékenynek a tó ökológiai rendszere. Nagyon fontos lenne, hogy egy elővigyázatossági elvet kövessünk, ne terheljük tovább a tavat, mert nem tudjuk mi lesz a következménye. Most kellene behúzni a kéziféket, stratégiát felállítani a tó kezelésére, ami figyelembe veszi több érdekcsoport és társadalmi réteg érdekeit. Abban lehet bízni, az embereknek is fontos, hogy jó legyen a tó ökológiai állapota.

– Öt éve választották meg az intézet igazgatójává. Mivel lenne elégedett a ciklus végén?

– Ha minden tekintetben meg tudnánk felni az intézettől elvárt többcélú feladatkörnek. Ökológusként mi másnak szeretnénk látni a tavat, mint amilyen az most valójában. Az a vágyálmom, hogy lépünk hátrébb a parttól, legyen meg a szabad tere a víznek, legyen hullámtér, ne kerítsük körbe betonnal, ne tegyünk rá zsilipet, legyen a vízszintnek egy természetes dinamikája. Mindez, persze már nem megvalósítható. De mindenképpen oda kell figyelni arra, hogy a tavat megtartsuk ebben a viszonylag még jó állapotában; ezért nem maradt más, az emberi társadalomnak kell valamelyest visszavenni az igényeiből.

– Vannak jó példák: szemléletváltozás történt a halgazdálkodásban, a modern tájépítéssel is közeledik a természethez, a településtervezésekben is szempont már a környezetvédelem, a természeti értékek megőrzése, sőt helyreállítása, mert a társadalom egyre nagyobb hányada érzi úgy, hogy az emberi jóléthez hozzátartozik a természetesebb környezet. Egyre több helyen a civilek is felemelik a hangjukat, kiállnak a természeti értékek megőrzése mellett, például a csopaki öbölben is meg lehetett állítani a nádpusztítást. Optimista vagyok, az egyén és a társadalom szintjén is van fejlődés, van igény a minőségi pihenésre, a rekreációra, és ez akár találkozhat a természetvédelem érdekeivel is.

– Pár ezer év még benne van a Balatonban, elvileg nem kellene aggódni a tóért. Ha meg tudnánk tartani a jelenlegi állapotában, akkor azt mondom, ez egy elfogadható kompromisszum lenne.

Már zajlik a Talentum iskola bővítése

A beruházás részleteit Szanyó Gáborné iskolaigazgató ismertette

2020-ban a gyerekek 15%-a járt felekezeti iskolákba

Új épületszárnyal bővül a Talentum Református Általános Iskola

Megkezdődtek a székesfehérvári Talentum Református Általános Iskola bővítési munkái. Magyarország kormánya 201 millió forint támogatást biztosított a Székesfehérvár Belvárosi Református Egyházközségnek egy új épületszárny elkészítéséhez a fenntartásában működő intézményben.

Fontos állomásához érkezett a Talentum Református Általános Iskola fejlesztése azzal, hogy egy új épületszárnyal bővül az intézmény. A projekt keretében a tornaterem mögötti, földszintes, lapostetős épületrészt lebontják, ennek a helyén készül el az új, kétszintes szárny. A megközelítése a főépület aulájából egy új, zárt közlekedőfolyosón történik, ezáltal az iskola minden helyisége fűtött téren keresztül lesz elérhető.

Az új épületrészben két nagy tantermet, egy szakköri termet, könyvtárhelyiséget és külön bejáratú kazánházat építenek. A tetőteret is beépítik, ahol egy szakköri terem, iroda és tároló helyiségek lesznek, zsibongót és a mosdókat minden szinten biztosítanak. A földszinten akadálymentesített mellékhelyiség lesz, ami nem volt eddig az épületben. Az új épülettel való érintettség miatt megújul a tornaterem teteje is. A korszerűtlen lapostető helyett hőszigetelt magastető épül, amelyre napelemes rendszert telepítenek. A beruházás részeként a Széchenyi utcai homlokzatra utólagos hőszigetelés kerül.

A munkálatok befejezésének határideje 2021. december 15., az összköltség megközelíti a bruttó 300 millió forintot. A projekt Magyarország Kormányának 201 millió forintos, vissza nem térítendő támogatásával

és az iskola saját forrásának felhasználásával valósul meg.

A beruházást bemutató sajtótájékoztatón **Szász Zoltán** református lelkipásztor köszöntötte a megjelenteket. Elmondta, hogy évek óta szükség volt a bővítésre, így köszönetet mondanak Istennek és mindazoknak, akik által a tervük megvalósulhat. Úgy fogalmazott, egy olyan világban élünk, ahol megkapták az evidenciák és az alapvető értékek, ám ebben a világban is az a küldetésük, hogy hirdessék Isten igéjét és akaratát. Feladatuk, hogy célba vegyék Isten országát, éljék meg felelősen a földi létet és mindent, amit ebben a létben kapnak.

Ugyancsak köszöntötte a megjelenteket és ismertette a beruházás részleteit **Szanyó Gáborné** iskolaigazgató. Elmondta, hogy intézményük 2002-ben indult egyetlen osztállyal, és nyolc év alatt minden évben egy-egy osztállyal bővültek, majd 2010-ben felvették a mostani nevüket. Mindig helyhiánnyal küzdöttek, mely probléma a bővítéssel megoldódik.

Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára méltatta az egyházak felelősségét a köznevelésben, a kultúra és a tudás továbbadásában, ezért a kormány fontosnak

tartja az egyházak minél szélesebb körű támogatását.

Beszélt az egyház szerepvállalásáról a közoktatásban, elmondta, hogy 1947-ig a köznevelési intézmények nagyobb többsége, 60 százaléka egyházi fenntartásban volt, majd a kommunista időszakban összességében 10 felekezeti iskola működését engedélyezték, évente mindösszesen 2.800-as tanulói létszámmal.

Az 1990-es rendszerváltás változást hozott, egészen 2010-ig 112.500 gyermek járt egyházi óvodába, általános és középiskolába, ez 6,4 százalékot tett ki a köznevelésen belül. Majd az újabb, 2020-ig tartó periódus ismételt emelkedést hozott, 2020-ban 232.500 gyermek járt felekezeti intézménybe, ami az összes köznevelésnek 15,2 százaléka.

A felekezeti fenntartású általános és középiskolák, az általuk nyújtott tudás és lelki plusz iránt igen nagy a társadalmi igény, a túljelentkezés 2-3-szoros, főleg, a nagyobb városokban. Ráadásul az iskolabővítési beruházások segítik a gazdaság újraindítását is, hiszen munkát adnak a tervezőknek, az építőknek – tette hozzá az államtitkár.

VK

A Vörösmarty Színház újraindításáról dr. Szikora János igazgató beszélt

Amire már régóta várt a közönség

Nyári színházzal nyit újra a Vörösmarty

A székesfehérvári Vörösmarty Színház jelenlegi helyzetéről, nyári terveiről és érintőlegesen a 2021/2022-es évadról tartott tájékoztatót dr. Cser-Palkovics András polgármester, dr. Szikora János igazgató, valamint Bagó Bertalan művészeti vezető és Horváth Csaba fizikai színház tagozatvezető. Mint elhangzott, felújításba kezdtek, hogy nyártól megújult fogadótérrel köszönthessék régóta várt közönségüket. Dr. Szikora János elmondta, hogy mozgalmas nyárra készülhetnek a nézők, ugyanis a Vörösmarty Színház művészei négy helyszínen számos előadással várják majd őket.

Lassan, de annál biztosabban újraindul az élet, és talán már a Vörösmarty Színház közönségében is egyre gyakrabban merül föl a kérdés: „Vajon mikor mehetünk újra színházba?” Erre a kérdésre az intézmény vezetői adtak választ: bejelentették, hogy július közepétől vidám, hangulatos és dallamos nyári színházi évaddal, négy helyszínen számos produkcióval várják majd vissza közönségüket.

– Nagyon nehéz és bizonytalan időszakon van túl a színhésszakma is – emlékeztetett **dr. Cser-Palkovics András**. – Az alapvető működés sem volt biztosítható, így ezt az időt kihasználva a Polgármesteri Hivatal beruházási szakembereivel és a színház szakembereivel egyeztetve egy beruházási és felújítási programot sikerült elindítanunk. Ennek egyik látványos eleme érinti az intézmény fogadóterit is.

– Az épület jelenlegi belső kialakítása 2005-ben készült, azóta az állandó és intenzív kihasználtság következtében a falak elpíszkolódtak, a mosdókhoz vezető folyosók falsarkai letöredeztek, és egy csőtörés következtében a zsöllyékhez vezető falszakasz leázott. Az emeleti búfé falain rögzített, folyamatosan változó kiállítások jól látható nyomot hagytak, és bár a színház dolgozói igyekeztek elfedni a falakon keletkezett hibákat, a foltoztatás nem méltó a város egyik fő kulturális színteréhez. Így a mostani belső munkálatok során festésre kerül sor – egy speciális, többretegű felhordási technológiájú festékekkel.

A város polgármestere a projekt ismertetésénél elmondta, hogy a jelenleg is folyó, több mint 17 millió forint összértékű munka része annak a 160 millió forintos keretnek,

amelyet a város a színház felújítására költ majd az elkövetkezendő időben.

Dr. Szikora János igazgató elmondta, hogy a június közepén induló és egészen augusztusig tartó nyári évaddal nem titkolt céljuk, hogy újra vidámsággal, humorral, nevetéssel és fülbemászó dallamokkal töltsék meg mind a színház épületét, mind a Székesfehérvári Községi és Kulturális Központ Szárazréti színpadát, mind pedig a megújult Bartók Béla teret és Gorsiumot is. Mint elmondta, a nyári színház lesz az első olyan lépcsőfok, amellyel a nyitás végre konkrétá válik. Úgy döntöttek – bízva az őszig elérhető teljes nyitásban –, hogy nyárra az előadásokra jegyeket árulnak majd azok számára, akiknek jogszabályi lehetőségük nyílik újra élvezni és átélni a színház nyújtotta csodát.

Így az aktuális járványügyi szabályokat betartva a közsínház is megnyitja kapuit, ahol július 16-17-én a Boeing, Boeing című komédiát nézheti meg a közönség a Nagyszínpadon. A Kozák Stúdió a Szerelem, Ó! című bohózatnak ad helyet július 27-28-án, de ide tér vissza Závodszy Noémi is a Dolgok, amikért érdemes élni című előadásával augusztus 4-5-én. Idén 10. jubileumát ünnepli a Bor, mámor, szerelem című zenés műsor, amelyet a közönség a megszokott helyen, július 16-17-én nézhet meg.

A nyáron meghódítja a Vörösmarty Színház a Gorsium Régészeti Park színpadát is, ahol Boka vezetésével a Grund ifjú harcosai A Pál utcai fiúk című nagysikerű musicalt adják majd elő július 27-30. között. A nyári színházi esték sora pedig a megújult Bartók

Béla téren zárul augusztus 6-7. között, ahol a Vörösmarty nemrég alakult GabiKvArt zenekara adja majd elő a Mert ehhez van kedvünk... című estét, amit Andrassy Máté sem fog szó nélkül hagyni.

Bagó Bertalan, a Vörösmarty Színház művészeti vezetője elmondta, hogy a sűrű fehérvári színházi estek mellett a társulat eleget tesz majd több vendégszereplésnek is: a Boeing, Boeing című darabjával a Városmajori Színház színpadára, míg Szabó Magda: Az a szép fényes nap című darabjával Gyulára látogatnak el.

A művészeti vezető és **Horváth Csaba**, a fizikai színház tagozatvezetője érintőlegesen a 2021/2022-es évadról is beszéltek. Miután kimaradt egy színházi évad, és bérleteiket nem tudták igénybe venni a nézők, ezért azok érvényesek lesznek a 2021-2022-es évadra szeptembertől. Mint mondták, a nagy szereplőgárdát igénylő darabokat a biztonságosabb játszás reményében felváltják a kevesebb szereplős, nagy klasszikusok. Ilyenek lesznek a Boeing, Boeing - leszállás Párizsban, Agatha Christie: Az egérfogója, a Fame, avagy a hírnév ára, az Az ember tragédiája 2.0, William Shakespeare: Szentivánéji álma, Friedrich Dürrenmattól Az öreg hölgy látogatása, a Diótörőcske, és meghódítja majd a színpadot Don Quijote de la Mancha is. A stúdiókban pedig látható lesz a Pisztrácia és mogyoró, az Adáshiba, az Antigóné, a Mikve, A cégvezető, az Odaadó hívetek, Surik, a Toldi, valamint Romain Weingartentől A nyár.

HORVÁTH T.

A Közép-Dunántúl rejtett kincsei

A tatabányai Szelim-barlang

A Tatabányán élőknek nem kell külön bemutatni ezt a csodálatos természeti képződményt, hiszen majd mindenki felzárándokolt ifjú korában a Kő-hegy oldalában található barlangba. Túrák, beteljesedett szerelmek, hangversenyek, vidám családi összejövetelek emléke fűződhet hozzá. Ám bizonyosan sokan vannak azok, akik még nem látták a Szelim-barlangot, nekik szól ez az írás.

A Gerecse-hegység kapujában található Magyarország egyik legismertebb és legkülönlegesebb barlangja, a 45 méter hosszú és 18 méter magas Szelim-barlang, ahonnét csodás kilátás nyílik az egész Tatai-medencére.

A Vértes- és a Gerecse-hegység találkozásánál található barlangot bizonyára sokan látták már különböző képes magazinokban és filmekben. Itt forgatták például az Eragon című film néhány részét, ebben a barlang Galbatorix tróntermét „alakította”, de a Vaják című népszerű sorozat is helyszínül választotta. Testközelből azonban mégis viszonylag kevesen ismerik, pedig naponta több százezer ember láthatja a bejáratát is, amikor Tatabánya mellett az M1-es autópályán elhalad a Turulnál.

Egy legenda szerint a török időkben hét falu népe keresett ebben a barlangban menedéket a fosztogató seregek elől. Egy kisfiú a szomszagtól hangosan sírni kezdett és anyja ivóvizet akart vinni gyermekének a barlangtól nem messze található forrásból. A törökök azonban észrevették a patakhoz lopózó nőt, akit követve bukkantak rá a barlangban rejtőz emberekre, áttörvén a barlang mennyezetét kénkövel vegyített szalmafüsttel mindenkit megfojtottak.

A Szelim-barlangot ma már elég egyszerűen meg lehet közelíteni. Az autópályáról lehajtva a közelmúltban átadott Gerecse-ka-

puja turista központhoz kell eljutni autóval, ami közvetlenül a Turul emlékmű mellett épült. A korszerű épületben egy kis étterem mellett mosdó is van, és a környék értékeit bemutató interaktív kiállítóhely is várja a látogatókat. Mellette található egy piknikező hely, játszótér és a Via Ferrata végállomása.

A barlanghoz vezető jól kiépített ösvény innét indul, és mintegy 300 méter megtétele után lehet eljutni a szűk bejáratához, ahová mindkét oldalról kis meredek lépcső vezet le. Útközben sem kell unatkozni, mert geológiai tanösvényt is kialakítottak, ahol a Kárpát-medencében található fontosabb kőzeteket mutatják be.

A Szelim-barlang a Gerecse-hegység triász kori ún. dachsteini mészkőveiből alakult ki. Ingyenesen és különleges felszerelések nélkül is fel lehet keresni. Az 1930-as években megtalált régészeti leletek alapján ősidők óta emberek használták a barlangot. Sokáig a kb. 70-80 ezer évvel ezelőtt ott élt neandervölgyi vadászokat tartották az első barlangban élő csoportnak, de a legújabb kutatások szerint már 200 ezer évvel ezelőtt is éltek a barlangban emberszabásúak.

A 12 méter vastag feltárt üledékrétegből kőszerszámok, kovakő, mamut és ősbölgny maradványok is előkerültek az ősi időkben, a felsőbb középkori rétegekben pedig emberi és agyagmaradványokat is találtak a régé-

szek. A Szelim-barlang régészeti és tájképi értékei miatt 1982 óta áll fokozott védelem alatt. Napjainkban is ingyenesen látogatható. Különleges atmoszférája miatt kedvelt fotós- filmes- és rendezvény helyszíneként tartják számon.

A Szelim-barlangnak 4 külső bejárata és 2 mennyezeti nyílása is van. Az északi bejárata 1 m széles és 2 m magasságú. Nyugat felől van egy 10 m széles kb. 7,5 m magas sziklakapu, amely Tatabánya felől nézve szabad szemmel is látható. A déli oldal felől egy szűk, 70 cm átmérőjű lyukon át lehet bejutni. Délnyugati irányából pedig egy keskeny sziklapárkányról nyílik a negyedik nyílás, ami 6 m széles, 3 m magas. A Szelim-barlang magassága eléri a 12–18 métert is. A csarnokszerű belső térből két "tetőablakon" is kiláthatunk a felszínre, a nagyobbik 7–8 m, a kisebb kb. 2 m átmérőjű. Két kilátószerrű "ablakából" jól látható egész Tatabánya, de tiszta látási viszonyok között Tataig, és akár a Bakonyig is el lehet látni.

A barlang felkeresésének különleges módja, ha egybekötjük egy Tatáról induló e-bike túrával. A túrák 3-4 órát vesznek igénybe és a 0501-es kód megadásával 15% kedvezményt biztosít olvasóinknak a szervező gerecseebiketata.com.

VK

ANDREA

FODRÁSZAT

Tatabánya, Győri út 10. fsz. 1. (OBI-val szemben)

Az ideális partner mi vagyunk!

Időpontegyeztetés:

34/310-554, 30/336-7841

SCHÄFFER
SZODA

**20 éves tapasztalattal
vevőink szolgálatában!**

Termékeink és szolgáltatásaink: szódavíz (szikvíz), tisztított, ionizált és lúgos víz gyártása, forgalmazása, kiszállítása, 25 literes kór ballonok töltése és kiszállítása, vízádagoló gépek eladása, bérbeadása Tatabánya és környéke területén.

2800 Tatabánya, Táncsics u. 74.
Mobil: +36 (20) 333-0190
Web: www.schafferszoda.hu

PÉTER SZABÓ SZILVIA

NEXTALGIA

TURNÉ 2021

NAGYKONCERT

MÁJUS 23. - SZÉKESFEHÉRVÁR
ALBA REGIA SPORTCSARNOK

HÍRDESMENY: A HÍRDESMENY ELŐZMÉNYEIT KÉRJÜNK ELŐZMÉNYEZNI, A HÍRDESMENY ELŐZMÉNYEIT KÉRJÜNK ELŐZMÉNYEZNI, A HÍRDESMENY ELŐZMÉNYEIT KÉRJÜNK ELŐZMÉNYEZNI.
VÁLTOZTATÁS: A HÍRDESMENY ELŐZMÉNYEIT KÉRJÜNK ELŐZMÉNYEZNI, A HÍRDESMENY ELŐZMÉNYEIT KÉRJÜNK ELŐZMÉNYEZNI, A HÍRDESMENY ELŐZMÉNYEIT KÉRJÜNK ELŐZMÉNYEZNI.
INFO: 2023.05.03. KAPVÁRTAS, 15.00. KÉNYEI, 20.00.

2021

Ez a föld a mienk

Irredenta ifjúsági regények és hazafias
iskolai színdarabok Trianon után

„A földet nem használják ma többé, s a rajtot sem teszi le senki se. Ott dőcsög a kőcsőrék mellett a fekete tölgy
a közepén. Nem magyarságot mag szedhetett senki sem. A természet lassan kiűzi. A lényeket elűzték, bold
vélte meg az elhagyott iskolaközpont, a földet nem használják ma többé, s a rajtot sem teszi le senki se. Ott dőcsög a kőcsőrék mellett a fekete tölgy
együtt, gyermekük kőcsőrék, igazán színdarabok, a földet, kőcsőrék két hatalmas kőcsőrék az iskola, a város, az
egész Erdély föld. Kinek mit más vagyon?”

Irredenta Ifjúsági Regények Magyar
Budapest, 1943

A TRIANON MŰZEU MŰZEU TÖRTÉNELMI FALINAPTÁRA A 2021-ES ÉVRE

KEDVENC TÉSZTÁJÁNAK TITKA:

**A KIVÁLÓ MINŐSÉGŰ
GYERMELYI HOZZÁVALÓK!**

Minden jó, ha Gyermelyi!